

Satversmes tiesas sēdes stenogramma

Lieta Nr.04 –03(99)

1999.gada 2.jūlijā

A.Endziņš. Tiesas sēdi pasludinu par atklātu.

Tiek izskatīta lieta Nr.04-03(99) **“Par valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” “Nolikuma par kārtību, kādā izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārvaldīšanā esošajos namīpašumos” atbilstību likuma “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 2., 10. un 11.pantam, likuma “Par dzīvojamo telpu īri” 40.pantam un likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” pārejas noteikumu 4.punktam.**

Tiesa lietu izskata pilnā sastāvā: tiesnese Ušacka, tiesnese Čepāne, tiesnese Skultāne, tiesnesis Apsītis, tiesnesis Endziņš, tiesnesis Lepse slimības dēļ tiesas sēdē nepiedalās.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāv Ģenerālprokuratūras Tiesās izskatāmo civillietu nodaļas virsprokurore Mārīte Kučinska.

Valsts akciju sabiedrību “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” pārstāv Ilmārs Bišers un Valdis Cielava... Valdis Cielava un zvērinātu advokātu biroja “Bišers un partneri” zvērināts advokāts Ilmārs Bišers.

Lietā uzaicinātās personas kā liecinieki: Valsts nekustamā īpašuma aģentūras ģenerāldirektors Mottes kungs. Ir ieradies? Ir. Un ģenerāldirektora vietnieks Andis Zalpēteris. Ir ieradies.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi, kas saistīti ar lietas izskatīšanu? Ģenerālprokuratūras pārstāvei?

M.Kučinska.

Paldies, nav.

A.Endziņš.

Paldies. Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvim?

I.Bišers.

Šobrīd nav. Būs pēc ziņojuma.

A.Endziņš.

Paldies. Lūdzam kā lieciniekus uzaicinātās personas — Mottes kungu un Zalpētera kungu — atstāt tiesas sēdes zāli.

Vai Biķera kungam ir orderis?

I.Bišers.

Es esmu kā pārstāvis, nevis kā advokāts.

A.Endziņš.

Kādas ir jūsu funkcijas tādā gadījumā? Ir divi pilnvaroti pārstāvji.

I.Bišers.

Jā, vai tas ir aizliegts?

A.Endziņš.

Ar vienādām tiesībām - kā lietas dalībniekiem? Satversmes tiesas likuma 23.panta 1.daļā teikts: lietas dalībnieks, pieteikuma iesniedzējs, kā arī institūcija vai amatpersona, kas izdevusi aktu, kurš tiek apstrīdēts, var procesuālās darbības Satversmes tiesā veikt pats vai ar pilnvarota pārstāvja starpniecību. Un tālāk ir teikts panta 3.daļā, ka lietas dalībnieki var izmantot zvērināta advokāta palīdzību, zvērinātam advokātam tiesas sēdē ir visas lietas dalībnieka tiesības, izņemot tiesības

atsaukt pieteikumu. Zvērināta advokāta pilnvaras apliecina orderis. Lietas dalībnieks var uzticēt zvērinātam advokātam arī pilnvarotā pārstāvja pienākumus, šāds pilnvarojums apliecināms ar rakstveida pilnvaru.

Tagad iznāk, ka lietā ir divi pilnvaroti pārstāvji. Tas ir zināmā mērā pretrunā ar Satversmes tiesas likuma 23.panta 1.daļu un 2.daļu. Kāds ir prokuratūras pārstāvja viedoklis?

M.Kučinska.

Godājamā tiesa, es uzskatu, ka, ņemot vērā izveidojušos šo situāciju un 23.panta 1.daļas nosacījumu, ka faktiski var pārstāvēt viena pilnvarota persona vai zvērināts advokāts papildus uz ordera pamata, tad, ņemot vērā, ka šodien ir divi pārstāvji uz pilnvaru pamata, kuru pilnvaras atrodas lietā, tad, acīmredzot, viņiem būtu jāvienojas, kurš no viņiem uzstāsies kā Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pilnvarotais pārstāvis. Ja kādam — Bišera kungam vai Cielavas kungam — ir arī orderis, tad tā otra persona varētu izmantot šo orderi un, saskaņā ar 23.panta 3.daļu, varētu piedalīties kā zvērināts advokāts. Bet, ja šāda ordera nav, tad, acīmredzot, pārstāvjiem ir jāvienojas savā starpā, kurš veiks šīs pārstāvja funkcijas šodien.

A.Endziņš.

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma dot laiku... Cik jums būtu vajadzīgs laiks, lai abi jūs varētu vienoties, kurš būs šis pilnvarotais pārstāvis lietā?

I.Bišers.

Vienošanās, acīmredzot, neprasīs ilgu laiku, bet šī ordera atvešana prasīs zināmu laiku, jo, diemžēl, tiesa bija pieņēmusi abas šīs pilnvaras bez iebildumiem un līdz ar to orderis netika izrakstīts.

A.Endziņš.

Jums kā puses pārstāvim ir jāseko arī likumam, likuma prasībām. Cielavas kungs nav zvērināts advokāts, bet jūs esat zvērināts advokāts, Bišera kungs. Un līdz ar to, lai jūs varētu realizēt savas funkcijas, šāda ordera nepieciešamība likumā ir ierakstīta.

I.Bišers.

Jā, bet jautājums ir tāds, ka pārstāvis civilprocesā pieļauj būt zvērinātam advokātam - gan piedalīties kā advokātam, gan arī kā puses pārstāvim.

A.Endziņš.

Satversmes tiesa nestrādā saskaņā ar Civilprocesa likumu un Kriminālprocesa likumu. Tātad, cik ilgs laiks ir nepieciešams?

I.Bišers.

Nu,, acīmredzot,, ne mazāk par pusstundu.

A.Endziņš.

Tādā gadījumā tiesa pasludina pārtraukumu uz 30 minūtēm.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Zvērināts advokāts Ilmārs Bišers ir iesniedzis atbilsto ☐ i savu orderi.

Uzsākam lietas izskatīšanu pēc būtības. Vārds ziņojumam tiesnesei Skultānes kundzei. Lūdzu!

I.Skultāne.

1999.gada 19.aprīlī Latvijas Republikas ģenerālprokurors Skrastiņš iesniedza Satversmes tiesā pieteikumu par lietas ierosināšanu.

Pieteikumā tiek apstrīdēta valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” padomes atbalstītā un valdes apstiprinātā “Nolikuma par kārtību, kādā izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārvaldīšanā esošajos namīpašumos” atbilstība normatīvo aktu prasībām īres tiesisko attiecību jomā - un konkrēti: likuma “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 2., 10. un 11.pantam, likuma “Par dzīvojamo telpu īri” 40.pantam un likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” pārejas noteikumu 4.punktam.

Pēc pieteikuma izskatīšanas 1999.gada 28.aprīlī es, tiesnese Skultāne, ierosināju lietu valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” “Nolikuma par kārtību, kādā izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārvaldīšanā esošajos namīpašumos” atbilstību likuma “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 2., 10. un 11.pantam, likuma “Par dzīvojamo telpu īri” 40.pantam un likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” Pārejas noteikumu 4.punktam.

Ģenerālprokurors pieteikumā ir norādījis, ka valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” valde 1997.gada 29.aprīlī apstiprinājusi “Nolikumu par kārtību, kādā izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārvaldīšanā esošajos namīpašumos”. Nolikumam esot normatīvs raksturs un tajā noteikti pilnīgi citi personu un ģimeņu reģistrācijas dzīvokļa īrēšanai kritēriji un brīvo dzīvokļu izīrēšanas nosacījumi, nekā likumos “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, “Par dzīvojamo telpu īri” un “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”.

Aģentūras statūtos, kas apstiprināti ar Ministru kabineta noteikumiem, esot paredzēts, ka Aģentūrai sava darbība jāsteno atbilstoši likumiem, Ministru kabineta noteikumiem un citiem tiesību aktiem, bet civiltiesiskie darījumi ar valsts nekustamo īpašumu jāveic Ministru kabineta un Finanšu ministrijas uzdevumā un noteiktajā kārtībā.

Apstiprinot minēto Nolikumu, Aģentūras valde neesot ņēmusi vērā spēkā esošos normatīvos aktus, tādēļ Nolikums kā neatbilstošs augstāka juridiska spēka normatīvajiem aktiem atzīstams par spēkā neesošu no tā apstiprināšanas brīža.

Valsts akciju sabiedrība “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” tika uzaicināta iesniegt savu atbildes rakstu Satversmes tiesai ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu. Pēc vairākiem atkārtotiem — trijiem — uzaicinājumiem Aģentūra iesniedza atbildes rakstus, kā arī atbildes uz tiesneša papildus uzdotajiem jautājumiem.

Aģentūra nepiekrīt ģenerālprokurora pieteikumam un apšaubā Satversmes tiesas kompetenci šās lietas izskatīšanā, jo Aģentūra neesot Ministru kabinetam pakļauta institūcija Satversmes tiesas likuma 16.panta 4.punkta izpratnē, kā arī apstrīdētais Nolikums neesot ne tiesību normas saturošs, ne administratīvs akts, bet gan privāttiesisks gribas izteikums jeb tā saucamais uzaicinājums izteikt priekšlikumu noslēgt līgumu, kas noformēts dokumenta veidā.

Aģentūra uzskata, ka Nolikums nav pretrunā ar likumiem “Par dzīvojamo telpu īri”, “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” un “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju

privatizāciju”. Izīrējot dzīvokļus atbilstoši Nolikumam, Aģentūra esot īstenojusi valsts īpašuma efektīvu apsaimniekošanu.

Bez tam Nolikums ar Aģentūras valdes 11.maija 1999.gada lēmumu esot atzīts par spēku zaudējušu, jo nav vairs nozīmīgs.

Sagatavojot lietu izskatīšanai, tika pieprasīti papildus paskaidrojumi un dokumenti no Latvijas Republikas Saeimas, no Ģenerālprokuratūras, Valsts nekustamā īpašuma aģentūras, un saņemtie materiāli ir pievienoti lietai.

Ekspertīzes lietā netika noteiktas un lietai ir pievienoti arī normatīvie akti un citi materiāli, kas attiecas uz lietā izskatāmo jautājumu, tajā skaitā arī par Latvijas valsts pārvaldes reformas koncepciju.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai ir pieņemts 1999.gada 14.jūnijā un paziņojums par lietas izskatīšanu ir publicēts laikraksta “Latvijas Vēstnesis” 1999.gada 16.jūnija numurā.

Dalēji apmierinot Valsts nekustamā īpašuma aģentūras lūgumu par tiesas sēdes atlikšanu, ar Satversmes tiesas rīcības sēdes lēmumu lietas izskatīšana atlikta uz 2.jūliju. Un paziņojums par to arī bija publicēts “Latvijas Vēstnesī” šī gada 26.jūnija numurā.

Par tiesas sēdes laiku un vietu lietas dalībniekiem paziņots rakstiski.

Ar lietas materiāliem ir iepazinušies ģenerālprokurora pārstāve Kučinska un valsts akciju sabiedrības “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” pārstāvis Cielava un uz tiesas sēdi ir aicināti arī liecinieki no Aģentūras — Aģentūras ģenerāldirektors Motte un vietnieks Zalpēteris.

Izskatot lietu, Satversmes tiesai ir jāizspriež šādi jautājumi:

pirmkārt, vai valsts akciju sabiedrība “Valsts nekustamā īpašuma aģentūra” ir Ministru kabinetam pakļauta institūcija Satversmes tiesas likuma 16.panta 1.daļas 4.punkta izpratnē;

otrkārt, vai apstrīdētais Nolikums ir normatīvs akts;

un treškārt, vai apstrīdētais Nolikums atbilst augstāka juridiska spēka normatīvajiem aktiem.

A.Endziņš.

Paldies. Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi tiesnesei Skultānei? Nav jautājumu. Paldies.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi vai paziņojumi? Ģenerālprokuratūras pārstāvei Kučinskas kundzei?

M.Kučinska.

Paldies, nav.

A.Endziņš.

Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvim?

I.Bišers.

Ir. Kopš lietas ienākšanas Satversmes tiesā, Valsts nekustamā īpašuma aģentūra trīs reizes — 30.aprīlī, 12.maijā un 24.maijā — ir griezusi Satversmes tiesā ar saviem iesniegumiem, kuros norādīts, ka pēc Aģentūras domām - šī lieta ir Satversmes tiesai nepiekrītoša. Šie jautājumi pirms tiesas sēdes nav izskatīti, šie manis pārstāvētās Aģentūras iesniegumi nav izskatīti un nav uz tiem dota atbilde. Tas spiež mani kā pārstāvēt Aģentūru griezties vēlviensreiz un, pirms lietas izskatīšanas pēc būtības, lūgt izlemt, vai šī lieta ir Satversmes tiesas kompetencē.

Un, izlemjot šo lietu, es gribētu vērst uzmanību uz trīs apstākļiem.

Pirmkārt, to, vai Aģentūra ir tāds tiesību subjekts, kuras akti būtu izskatāmi Satversmes tiesā. Likumā par Satversmes tiesas ... šis, diemžēl, ir kompetences vienīgais jautājums, kas, manuprāt, ir formulēts visai skaidri, tomēr ir runa par Ministru kabinetam pakļautām institūcijām. Un, tādā, ir saskaņā jau ar Ministru kabineta apstiprināto pārvaldes sistēmas reformu projektu visas organizācijas, kuras tādā vai citādā veidā piedalās valsts funkciju realizēšanā, var iedalīt četrās grupās, tas ir: pakļautās iestādes un institūcijas, pārraudzībā esošās iestādes un institūcijas, pārziņā esošās institūcijas un sadarbības institūcijas. Satversmes tiesas likumā iet runa par pakļautībā esošām institūcijām - ka tikai šādu institūciju aktus var pārskatīt. Vai tas ir veiksmīgi vai neveiksmīgi formulēti - šādi ierobežojumi, to es nevaru pateikt, bet, katrā ziņā, es tikai varu teikt, ka Aģentūra nepieder pie pakļautībā esošām institūcijām. Jo Ministriju iekārtas likuma 16.pantā ir noteikts, ka pakļautībā un pārraudzībā esošo iestāžu iedalījums tiek noteikts ministriju nolikumos. Un ar Ministru kabineta 1997.gada 12.augusta noteikumiem apstiprinātais Finanšu ministrijas Nolikuma 16.4.punkts nosaka, ka Nekustamā īpašuma aģentūra nav ne pakļautībā esoša iestāde, ne pārraudzībā esoša iestāde, bet pārziņā esoša organizācija, un arī pēc sava statusa tā nav valsts pārvaldes iestāde, bet tā ir akciju sabiedrība, kas darbojas uz komerclikumu pamata. Tiesa - valsts pārvaldes koncepcija pieļauj, ka arī šādiem subjektiem un pat tīri privātiem tiesību subjektiem, tas ir, sadarbības organizācijas, valsts var pilnvarot zināmu funkciju, kas saistītas ar valstisku funkciju veikšanu.

Bet, ja mēs izlasām Valsts nekustamā īpašuma aģentūras statūtus, kas ir apstiprināti Ministru kabinetā 1996.gada 7.maijā, tad mēs redzam, ka šeit ir tiešām dažas funkcijas, kuras varētu būt saistītas ar valstiskām funkcijām. Nu, kā piemēram...

A.Endziņš.

Es atvainojos... Vai tas ir paziņojums, vai jūs jau sākat lietas izklāstījumu pēc būtības? Kādi ir konkrētie lūgumi?

I.Bišers.

Es iesniegšu lūgumu, bet es tikai gribu visiem tiesas klātesošajiem paskaidrot šī lūguma būtību un viņa pamatojumu, jo es iesniegšu rakstiski gan tiesai, gan visiem sēdes dalībniekiem.

A.Endziņš.

Lūdzu, turpiniet.

I.Bišers.

Tātad: Aģentūras statūtos ir dažas tādas funkcijas, kuras, starp citu, arī min administratīvo tiesību speciāliste Briedes kundze - vakardienas rakstā ir norādījusi, ka dažas ir zināmas pazīmes, kas ir saistītas ar publisko funkciju izpildīšanu. Kā, piemēram, valsts interešu pārstāvēšana denacionalizācijas procesā, valsts nekustamā īpašuma izmantošanas efektivitātes kontrole un tā tālāk. Taču tas nav saistīts ar obligātu aktu izdošanu un valsts, piemēram, sevi pārstāvēt denacionalizācijas procesā var ne tikai caur valsts pārvaldes iestādi vai citu valsts institūciju, bet arī caur tīri privātu advokātu biroju kaut vai.

Otrkārt, šis Nolikums, ko ir apstiprinājis, - tas nav normatīvs akts, tas ir tīrs iekšējs dokuments, kurš nekad un nekur nav publicēts, kurš ir izplatīts vienīgi Aģentūras darbinieku starpā, lai tie organizētos. Diemžēl, ir tāda situācija, ko es arī varu pateikt, ka tā ir varbūt pēc mana uzskata arī nepareiza, ir tas, ka valsts, respektīvi, Ministru kabinets ir nodevis apsaimniekošanā dažādām valsts aģentūrām, es varu trīs vismaz nosaukt: tā ir manis pārstāvētā Aģentūra, tā ir Diplomātiskā servisa aģentūra un tā ir arī Tiesu nama aģentūra, kurām ir nodoti apsaimniekošanā dzīvokļi, bet Ministru kabinets nav devis nepieciešamos norādījumus, vismaz rakstiskus normatīvu aktu veidā, kādas prioritātes vajadzētu vadīties. Tā ir ierosinājusi un norādījusi tikai vienīgo jautājumu par to, ka tai ir jārikojas saimnieciski. Un šeit viņa ir mēģinājusi atšifrēt saviem darbiniekiem, kādas prioritātes un kā grupēt un kam dot priekšroku... Vai tas ir izdarīts vienmēr veiksmīgi, vai ir iedots tiem cilvēkiem, kam vajag, es varu pieļaut, ka ir arī tādi gadījumi, kad ir iedots tādiem cilvēkiem, kam to nevajadzēja darīt, bet es domāju, ka izskatīt šos jautājumus nav šodienas uzdevums, un es tāpēc principā par konkrētām lietām neesmu interesējies. Satversmes tiesa ir tiesību tiesa un es interesējos tikai par tiesību aktiem, un es kā administratīvo tiesību speciālists varu teikt no sava viedokļa

visiem, ka šeit šie iekšējie normatīvie akti nekādīgi nav uzskatāmi par valsts pārvaldes aktiem. Šie ir šie noteikumi. Jo tiem nav nekāda publiska spēka un neviens nevar prasīt no Aģentūras balstīties, tā ir orientēti tikai paši darbinieki, un, galu galā, lēmumus ir pieņēmusi Aģentūras valde... pati ir apstiprinājusi šos noteikumus, pati pieņēmusi, - un vai viņa pati vienmēr ir vadījusi no šiem noteikumiem, arī man tas nav zināms, bet es uzskatu, ka tam nav nekādas nozīmes.

Otrkārt, es gribu norādīt, ka šie noteikumi ir jau zaudējuši spēku, jo to atcēlusi pati Aģentūra, un tāpēc viņu izskatīšana šodien arī būtu, manuprāt, pilnīgi nevajadzīga laika kavēšana. Tas ir neatkarīgi no tā - vai viņi ir, vai nav. Jo, ja prokuratūra atrod, ka kāds līgums ir noslēgts nepareizi, pārkāpjot likumus, tad prokuratūrai ir tiesības prasīt šā līguma laušanu civiltiesiskā kārtībā katrā konkrētā gadījumā, un, ja ir likuma pārkāpums, ne ar kādiem iekšējiem Aģentūras noteikumiem to aizstāvēt nevar, jo likumam vienmēr ir augstāks spēks.

Un - visbeidzot. Es gribētu arī norādīt, ka šobrīd ir, diemžēl, visai neizdevīgs moments izskatīšanai, jo tiek pārskatīta valsts dzīvokļu politika. Starp citu, Saeimā jau pirmajā lasījumā tika pieņemts Ministru kabineta iesniegts akts, kur ir paredzēts atcelt vai grozīt lielu daļu no tiem punktiem, uz kuriem Ģenerālprokuratūra ir atsaukusies savā pieteikumā.

Un man ļoti negribētos, lai šinī gadījumā Satversmes tiesas spriedums nonāktu konfliktā ar Saeimas darbību un kaut kādā veidā ietekmētu Saeimas darbību, jo šeit likumdevējam galu galā ir jāiziet no padomju dalīšanas sistēmas, ka dzīvokļus izdod tikai trūcīgajiem, sociāli nenodrošinātajiem un tā tālāk... Katrā ziņā - tam cilvēkam... rūpes par šiem cilvēkiem ir valsts un pašvaldību viens no lielākiem uzdevumiem, un es to negribu ne mazākā mērā apšaubīt. Bet vai šīm personām ir lietderīgi izdot lielus daudzstāvu dzīvokļus pilsētas centrā, par kuriem drīz būs jāmaksā ievērojami vairāk nekā šobrīd un kurus viņi nekad pie jebkādiem apstākļiem nevarēs samaksāt...

Tāpēc es domāju, ka visi šie trīs apstākļi, kuru... Es lūdzu piemērot šinī gadījumā Satversmes tiesas likuma 29.pantu un lietu izbeigt.

A.Endziņš.

Ģenerālprokuratūras pārstāve, kāds ir jūsu viedoklis par to?

M.Kučinska.

Godājamie tieņeši, saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 29.pantu, tiesvedību lietā var izbeigt līdz sprieduma pasludināšanai ar Satversmes tiesas lēmumu. Tiešām. Taču, ja mēs paskatāmies Satversmes tiesas reglamentu, tad šādas tiesības dod vairāki Satversmes tiesas reglamenta panti - izbeigt arī šo lietvedību tiesā, arī izskatot lietu pēc būtības, ja lietas izskatīšanas laikā tiks konstatēti tādi apstākļi un iesniegti jeb iegūti tādi pierādījumi, kas tiešām norādītu uz tiem lietas izbeigšanas pamatiem, kādi ir norādīti Satversmes tiesas likuma 29.pantā. Pie šiem apstākļiem, godājamie tiesneši, es ieskatu, ka minētais iesniegums no Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvja puses ir izskatāms kopsakarā ar lietas materiāliem, izskatot tos pēc būtības, un vērtējams līdz ar to arī kopsakarā ar visiem lietas materiāliem un tiesas izskatīšanas laikā iegūtajiem pierādījumiem.

Šajā brīdī es nesaskatu pamatu tiesvedības izbeigšanai šajā lietas izskatīšanas stadijā.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesa pasludina pārtraukumu, lai apspriestos un pieņemtu lēmumu.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Tiesa paziņo savu lēmumu.

Rīgā 1999.gada 2.jūlijā. Latvijas Republikas Satversmes tiesas tiesneši šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Endziņš, tiesneši Skultāne, Apsītis, Čepāne un Ušacka, ar tiesas sēdes sekretāri Vīnkalnu, piedaloties pieteikuma iesniedzēja - Latvijas Republikas ģenerālprokurora - pilnvarotajai pārstāvei Kučinskai; institūcijas, kas izdevusi normatīvo aktu, kas tiek apstrīdēts - valsts akciju sabiedrības "Valsts nekustamā īpašuma aģentūra" pārstāvim Cielavam un zvērinātam advokātam Bišeram.

1999.gada 2.jūlijā atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu par valsts akciju sabiedrības "Valsts nekustamā īpašuma aģentūra" "Nolikuma par kārtību, kādā izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārvaldīšanā esošajos namīpašumos" atbilstību likuma "Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 2., 10. un 11.pantam, likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 40.pantam un likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" pārejas noteikumu 4.punktam un konstatēja: lietas dalībnieka - valsts akciju sabiedrības "Valsts nekustamā īpašuma aģentūra" (turpmāk - Aģentūra) pārstāvji Bišers un Cielava izteica lūgumu par tiesvedības izbeigšanu lietā sakarā ar to, ka šis pieteikums nav piekritīgs izskatīšanai Satversmes tiesā, jo apstrīdētais Nolikums ir zaudējis spēku.

Noklausījusies lietas dalībnieku viedokļus, Satversmes tiesa uzskata, ka lieta izskatāma pēc būtības un Aģentūras pārstāvju lūgums par tiesvedības izbeigšanu noraidāms.

Satversmes tiesas likuma 29.panta 1.daļas 2.punkts paredz Satversmes tiesas tiesības, nevis pienākumu izbeigt tiesvedību lietā līdz sprieduma pasludināšanai, ja apstrīdētā tiesību norma ir zaudējusi spēku.

Lai gan apstrīdētais Nolikums ir zaudējis spēku, ar Aģentūras valdes 1999.gada 11.maija lēmumu Nolikums atzīts par spēku zaudējušu, tomēr pieteikuma iesniedzējs ir lūdzis Nolikumu atzīt par spēkā neesošu no tā apstiprināšanas brīža.

Vadoties no Satversmes tiesas likuma 29.panta un Latvijas Republikas Satversmes tiesas reglamenta 262.punkta un 303.punkta, Satversmes tiesa nolemj:

noraidīt Aģentūras pārstāvju Bišera un Cielavas lūgumu par tiesvedības izbeigšanu lietā un uzsākt lietas izskatīšanu pēc būtības.

Seko sēdes priekšsēdētāja un tiesnešu paraksti.

Līdz ar to turpinām lietas izskatīšanu pēc būtības. Un vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēja - Ģenerālprokuratūras - pārstāvei Kučinskai, lai izklāstītu lietas faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu. Atgādinu, ka saskaņā ar Reglamenta 308. un 310.pantu, ir laiks reglamentēts līdz 30 minūtēm. Lūdzu, Kučinskas kundze!

M.Kučinska.

Godājamie tiesneši, acīmredzot, jāsaka kādus ievadvārdus šajā lietā - kāpēc vispār šāds pieteikums atrodas Satversmes tiesā.

Acīmredzot, neviens negribēs apšaubīt manis teikto, ka faktiski Latvijā īres tiesību jautājumu normatīvā bāze ir... Mēs varam debatēt, vai šī normatīvā bāze ir pilnīgāka vai nepilnīgāka, vai viņa ir jāpilnveido atbilstoši šodienas sociālajiem un ekonomiskajiem apstākļiem valstī. Tas ir cits jautājums, tas nav šodienas izspriešanas jautājums - un tas nevar tikt ņemts vērā pie tiem apstākļiem, vērtējot, kā amatpersonas un visas tās institūcijas, kurām ir likumi izpildāmi, izpilda šos likumus.

Prokuratūra saņēma informāciju, no kuras varēja secināt, ka minētie likumdošanas akti, kas regulē šo īres tiesību piešķiršanu, tie ir: likums "Par dzīvojamo telpu īri", likums "Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā", tas ir Ministru kabineta 17.noteikumi, kas nosaka kārtību, kādā šī palīdzība var tikt saņemta, un arī Dzīvokļu privatizācijas likums - un izdarīja secinājumu, ka šie normatīvie akti Latvijas Republikā netiek piemēroti vienveidīgi. Un pēc šīs informācijas saņemšanas tika veikta vispusēja šīs īres tiesību piešķiršanas likumdošanas piemērošanas pārbaude visā valstī. Tas netika veikts, tikai pārbaudot, kā Nekustamā īpašuma aģentūra izpilda šos likumus. Nē, tas bija veikts kā organizēts pasākums, kurā tika pārbaudīta šīs likumdošanas vienveidīga piemērošana visā valstī. Un tika konstatēti ļoti daudzi pārkāpumi. Saskaņā ar Prokuratūras likuma 18., 19.pantu tika iesniegti amatpersonām iesniegumi un protesti, kuri atrodas izskatīšanas stadijā. Šāds protests arī tika iesniegts Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai, norādot, ka Aģentūrā, kuras pārvaldīšanā un apsaimniekošanā ir nodots valsts nekustamais īpašums, tiek pieļauti minēto likumu piemērošanas pārkāpumi.

Kā redzams no lietas materiāliem, tad Ģenerālprokuratūras protests tika noraidīts ar tādiem motīviem, ka faktiski nav pieļauti minēto likumu pārkāpumi. Protesta noraidīšanas pamatojumā vēl ir atsaucē arī uz Tieslietu ministrijas doto atzinumu šajā lietā, kurā arī Tieslietu ministrija norāda, ka, izpildot jeb pieņemot šo Nolikumu, Nekustamā īpašuma aģentūra, kura vadās pēc šī Nolikuma, nav pieļāvusi nekādus pārkāpumus, pieņemot šādu nolikumu, ka šis Nolikums atbilst citiem augstākstāvošiem likumdošanas aktiem.

Saņemot šādu vērtējumu mūsu iesniegtajam protestam, viennozīmīgi jautājums tiek risināts tālāk, jo nevarēja prokuratūra pieļaut tādu situāciju, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūra, kura blakus faktiski pastāvošajai normatīvajai bāzei izveido... nu, es gribētu teikt, pat slēptā veidā, jaunu

likumu, kā valsts nekustamā īpašumā atrodošos dzīvojamo platību piešķirt lietošanā un kam viņu piešķirt lietošanā, pavisam ar citiem nosacījumiem, kādi ir norādīti pastāvošajā likumdošanā, ģenerālprokurors nevarēja šo lietu nevirzīt tālāk un nākošais posms, ko paredz Prokuratūras likuma 21.pants, tas ir - pieteikuma iesniegšana tiesā. Ko arī ģenerālprokurors, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 17.panta 5.daļas un vadoties pēc Satversmes likuma 16.panta 4.daļas, un vadoties arī pēc jau minētā Prokuratūras likuma 21.panta, iesniedza šo pieteikuma Satversmes tiesā.

Nu, acīmredzot, tagad man ir jārunā par tiem jautājumiem, kurus šodien kā izskatīšanas priekšmetu noteica Satversmes tiesa, tas ir, vai Valsts nekustamā īpašuma aģentūra ietilpst Ministru kabineta pakļautības institūcijās, vai viņu pieņemtais Nolikums ir normatīvs akts un vai Nolikums atbilst augstāk stāvošam likumam jeb normatīvajiem aktiem.

Nu, godājamie tiesneši! Lai mēs runātu par Valsts nekustamā īpašuma aģentūras atrašanos Ministru kabineta pakļautības institūciju skaitā, nu, es gribu teikt, ka - cik juristu, tik, acīmredzot, viedokļu ir šajā jautājumā. Un tāpēc, ņemot vērā, ka tikai tiesa un vienīgi tiesa šodien ir tiesīga tulkot, piemērojot likumdošanas normu, dot šai normai tulkojumu, tad, acīmredzot, tas arī būs jūsu pats galvenais uzdevums, par cik mani procesuālie oponenti norāda tieši uz šo momentu, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūra ir uzņēmēj sabiedrība un līdz ar to viņas pieņemtie akti nevar tikt apstrīdēti Satversmes tiesā, tad, acīmredzot, jums būs jādod šis vērtējums, jo citas institūcijas, kas šādu vērtējumu varētu dot, vienkārši nav.

Lai es runātu par šo jautājumu - vai Satversmes tiesa ir kompetenta izskatīt šo jautājumu, acīmredzot, es vadīšos tikai no tā momenta, ņemot vērā Ministru kabineta institucionālo sistēmu. Un runāšu par to, lai es vērtētu šo momentu, kādā veidā vispār tika izveidota Valsts nekustamā īpašuma aģentūra, jo no šī izveidošanas procesa tad mēs arī redzēsīm, kādas funkcijas un kādās tiesību jomās Aģentūra veic.

Valsts nekustamā īpašuma aģentūra tika izveidota 1996.gadā ar Ministru kabineta 10.aprīļa rīkojumu nr.120. Un kas tad ir teikts šajā rīkojumā? Šajā rīkojumā ir norādīts, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūra faktiski ir valsts īpašuma fonda, kas bija valsts institūcija, tiesību un saistību pārņēmēja, un kādas tad bija valsts īpašuma fonda galvenās funkcijas un kādas tad ir Valsts nekustamā īpašuma aģentūras galvenās funkcijas? Tās ir vienas un tās pašas. Valsts nekustamā īpašuma apsaimniekošana un pārvaldīšana. Papildus nākot klāt Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai arī šai uzņēmējdarbības funkcijai, kas ir noregulēta viņas statūtos. Līdz ar to mēs varam izdarīt secinājumu, un es gribētu izdarīt secinājumu, ka jau ar šo momentu, ka Ministru kabineta rīkojumā ir norādīts, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūra ir valsts īpašuma likvidētā valsts īpašuma fonda tiesību un saistību pārņēmēja, faktiski viņa jau pārņem šīs pārvaldes institūcijas funkcijas, kas ir publisko tiesību jomā veicamās funkcijas.

Pie □ iem apstākļiem es uzskatu, kam piekrita arī savā iesniegumā par lietas izbeigšanu arī Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvis, ka šodien nav aizliegts uzņēmējdarbībai veikt arī kādu no pārvaldes institūciju funkcijām, ja viņām šīs funkcijas ir deleģētas. Tātad - mums tagad ir jānoskaidro, vai šīs funkcijas Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai ir deleģētas.

Godātie tiesneši, es uzskatu, ka - jā. Viens moments jau ir tas, ko es norādīju, ka faktiski ar šo rīkojumu tiek nodotas valsts īpašuma fonda saistības un tiesības tālākai realizācijai. Otrs moments ir tas, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūras statūtos pieņem Ministru kabinets ar saviem 164.noteikumiem. Un šeit mēs viennozīmīgi redzam, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai ir deleģētas šīs te publiskās tiesības, pārvaldes institūcijas tiesības, kuras ir, kā mēs redzam no šiem te statūtiem, it kā noregulētas statūtu 10., daļēji 20. un 21.punktā. Bet, ņemot vērā, ka par šo strīds it

kā nepastāv, ka viņai ir bijušas šīs pārvaldes institūcijas funkcijas, tikai viņa līdz ar to nekļuva par pārvaldes institūciju un līdz ar to neieiet Ministru kabineta institucionālajā sistēmā, acīmredzot, es ieskatu, ka nav nepieciešamība konkrētāk pakavēties pie šiem momentiem.

Par to, ka šīs funkcijas Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai, ja Aģentūra veic kā publiskās tiesību funkcijas, realizējot valsts varu, faktiski izriet arī no tā, ka Ministru kabinets, Ministru Padome 1991.gadā pieņēmusi lēmumu nr.476 "Par valsts īpašumā esošās nekustamās mantas uzskaiti un izmantošanu", un □ eit ir noteikts, ka nekustamā manta visa tiek nodota pārziņā Finanšu ministrijai, ja tā nav jau nodota citu ministriju vai valsts pārvaldes institūciju pārvaldīšanā. Kā mēs redzam, tad šie nekustamie īpašumi tika nodoti Valsts nekustamā īpašuma pārvaldīšanā, no tā secināms, ka faktiski, saskaņā ar šo te Ministru Padomes lēmumu, viņi atradās Finanšu ministrijas pārziņā.

Par to, ka var ministrijas pakļautībā, pārziņā vai pārraudzībā atrasties arī organizācijas un uzņēmumi - par to runāja Ministriju iekārtas likums, un to, ka Finanšu ministrijas pārziņā atrodas šī Valsts nekustamā īpašuma aģentūra - tas ir noteikts Finanšu ministrijas nolikumā.

Ņemot vērā visu šo saiti, es vēlreiz gribu atkārtot, ka šajā daļā, veicot šo savu publisko tiesību jomā valsts varas nesējas funkciju, Valsts nekustamā īpašuma aģentūra ieiet kā sastāvdaļa Ministru kabineta institucionālajā sistēmā, līdz ar to viņas pieņemtie akti ir apstrīdami arī Satversmes tiesā, jo mēs nevaram tik viennozīmīgi vērtēt to, ka Satversmes tiesai ar Ministriju iekārtas likumu, it kā skatoties Satversmes tiesas likuma 16.pantu, piekristu tikai izskatīt to normatīvo aktu neatbilstību citiem likumdošanas aktiem, kurus ir pieņēmušas tās institūcijas, kas atrodas ministriju pakļautībā vai pārraudzībā. Bet mums, acīmredzot, ir šis likums jātulko plašāk, jo pretējā gadījumā šīs visas ar likumu un lēmumu palīdzību un Ministru kabineta noteikumu palīdzību - visas šīs pārraudzībā, pakļautībā un pārziņā esošās institūcijas vai valsts uzņēmumi - ir iekļauti šajā institucionālajā sistēmā. Un līdz ar to mēs nevaram norobežot no šīs sistēmas tikai tās uzņēmējdarbības, kuras atrastos pakļautībā un pārraudzībā, jo - ko tad mēs citādā ziņā darītu ar šīm pārziņā esošajām institūcijām jeb valsts uzņēmumiem. Acīmredzot, šajā aspektā tad mums ir jāvērtē arī šis jautājums un ir jāpaplašina tulkojums pakļautībā esošajām institūcijām, iekļaujot tajās arī pārziņā esošās institūcijas, un tulkojot, ka arī šādā aspektā ir skatāms - viņu pieņemtais normatīvais akts apstrīdams Satversmes tiesā. Jo pretējā gadījumā vispār iznāk, ka šo valsts uzņēmumu vai institūciju, kas atrodas pārziņā, pieņemtie normatīvie akti, ja viņas tādus ir pieņēmušas, vispār nav apstrīdami. Un, acīmredzot, pieņemot šo 16.Satversmes tiesas likuma pantu, diez vai ir domāts tik sašaurināti tulkot šīs institūcijas, neskatoties uz to, ka tur tā ir ierakstīts, jo arī šajā pārvaldes koncepcijā, attīstības koncepcijā, ir faktiski teikts, ka, lai mēs panāktu tiesiskas valsts esamību jeb pastāvēšanu, ir jābūt iespējai visiem pārvaldes institūciju lēmumiem tikt pārsūdzētiem. Un šis būtu viens tas solis jau šīs te koncepcijas risināšanā, ja mēs tulkotu šo normatīvo normu Satversmes tiesas likumā, izejot no Ministru kabineta institucionālās sistēmas un izejot no Ministriju iekārtas likuma norādītā, kādas institūcijas, uzņēmumi kādās attiecībās var atrasties pakļautībā, pārziņā un pārraudzībā ar šīm ministrijām.

Pie šiem apstākļiem, tātad, es uzskatu, ka šī normatīvā akta pārsūdzēšana ir Satversmes tiesas kompetencē.

Nu otrs, acīmredzot, jautājums ir tas: vai šis akts ir tiesību normu akts un vai šis akts ir normatīvs akts vai cita rakstura akts.

Godājamie tiesneši, izejot jau no iepriekš teiktā es uzskatu, ka tas ir normatīvs akts, jo tas ir pieņemts publisko tiesību jomā, un līdz ar to viņš var nest normatīva akta pazīmes. Un kas tad ir normatīvs akts? Normatīvs akts ir rakstveida juridisks akts, kas satur tiesību normas. Un kādas tad ir normatīvā akta pazīmes?

Viena no pazīmēm ir: tā spēks attiecas nevis uz kādu konkrētu attiecību, bet gan uz kādu no sabiedrisko attiecību veidiem. Šeit mums ir īres tiesību piešķiršanas jautājumu risināšana Nolikumā.

Otra pazīme ir, ka tas satur valsts noteiktu vispārēja rakstura obligātus priekšmetus. Diemžēl, mums nav cita institūcija valstī, kurai ir deleģētas tiesības piešķirt valsts nekustamā īpašumā atrodošos dzīvokļus personām. Tā ir vienīgi Valsts nekustamā īpašuma aģentūra. Tātad to jāuzskata par obligātu rakstura priekšrakstu cilvēku, juridisko personu uzvedībai. Un šīs te tiesības, tātad, cilvēka var realizēt, iegūstot īres tiesības uz valsts nekustamā īpašumā atrodošajiem dzīvokļiem tikai caur šo te Valsts nekustamā īpašuma aģentūru.

Nu, godājamie tiesneši! Kā mēs redzam, tad šis normatīvais akts, Nolikums, ko ir pieņēmusi Valsts nekustamā īpašuma aģentūra, ir domāts nenoteiktam personu lokam - un tā arī ir viena no normatīva akta pazīmēm. Un šis akts ir piemērojams ne vienreizējam gadījumam, bet tas ir piemērojams vairākkārtīgi.

Pie šiem apstākļiem es uzskatu, ka šis Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pieņemtais Nolikums ir uzskatāms par normatīvu aktu.

Vai es varu piekrist tam viedoklim, ko izteica Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvji un kas ir norādīts viņu atbildēs tiesai, un kas ir norādīts viņu atbildēs prokuratūrai uz protestu, ka faktiski šis ir iekšējs privāttiesiskas gribas izteikums, un pat pēdējā atbildē tiesai nonākam līdz tādām norādījumiem, ka faktiski tas ir uzaicinājums, priekšlikums noslēgt līgumu... kādai personai izteikts uzaicinājums vai priekšlikums līguma slēgšanai par īres tiesību iegūšanu, pamatojoties uz Civillikuma normām.

Nu, godājamie tiesneši, pamatojoties uz tādām pazīmēm, es jau norādīju, ka to nevar uzskatīt par iekšēja rakstura aktu, jo šis akts nav domāts tikai iekšējai darbinieku rīcībai, lai veiktu, lai varbūt parādītu vai varbūt noteiktu kārtību, kādā viņi var veikt darbības ar Valsts nekustamo īpašumu, kas atrodas viņu pārvaldīšanā vai apsaimniekošanā. Jo šis akts, kā jau es teicu, satur vispārpieņemtus obligātus nosacījumus un viņš ir pieņemts attiecībā uz nekonkrētu personu loku. Un, piemērojot šo Nolikumu šīm personām, tiek radītas tiesības, un līdz ar to nevaram teikt, ka tas ir iekšējs dokuments. Vēl jo vairāk - es nevaru piekrist tam viedoklim, ka tas ir uzaicinājums līguma slēgšanai, jo, lai tiktu līdz šai līgumu slēgšanai, ir jāiziet visa tā kārtība, kas ir noteikta Valsts nekustamā īpašuma aģentūrā dzīvokļu saņemšanai un, proti, tiek pieņemts Dzīvokļu komisijas lēmums, tiek pieņemts pēc tam padomes lēmums, kurš apstiprina šo Dzīvokļu komisijas lēmumu, un tikai tad mēs tiekam līdz Civillikuma normām, līdz saistību normām, līdz šai līguma slēgšanai. Un līdz ar to es nevaru piekrist arī šādam viedoklim, ka šis ir uzaicinājums līguma slēgšanai.

Nu, pie šiem apstākļiem es uzskatu, ka prokurors ir iesniedzis pamatotu pieteikumu ierosināt lietu par šī Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pieņemtā Nolikuma atzīšanu par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža, jo šis Nolikums radīja tiesības šīm nekonkrētām personu lokam tieši no Nolikuma pieņemšanas brīža. Un līdz ar to tas apstāklis, ka uz šodien Nolikums ir atzīts jau par spēkā neesošu, acīmredzot, nevar ietekmēt lietas izskatīšanu, pirmkārt, tāpēc, ka Nolikums par spēkā neesošu atzīts ir tikai tāpēc, ka viņš faktiski ir zaudējis savu nozīmi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras darbā, bet nekādi nav vērtēta šī Nolikuma likumība: vai viņa atbilst likumiem, vai viņa neatbilst likumiem un citiem augstākstāvošiem normatīvajiem aktiem.

Acīmredzot, tas arī man būtu viss, un tāpēc es lūdzu prokurora pieteikumu apmierināt un atzīt par spēkā neesošu šo Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pieņemto normatīvo aktu, vēl vienīgi piebilstot, kas nav norādīts pieteikumā par šī normatīvā akta atzīšanu par spēkā neesošu, ka faktiski jau statūti, kurus apstiprināja Ministru kabinets ar 164.noteikumiem, vispār neparedzēja šādas tiesības Aģentūrai Nolikumu pieņemt. Aģentūra saskaņā ar statūtiem ir tiesīga pieņemt nolikumus

tikai tad, ja viņa veido pārstāvniecības jeb filiāli. Citos gadījumos nolikumu pieņemšanu Ministru kabinets, apstiprinot un pieņemot šos statūtus, nav paredzējis.

A.Endziņš.

Paldies. Vai ir kādi jautājumi tiesnešiem? Ušackas kundze. Lūdzu.

A.Ušacka.

Ir zināms, ka prokuratūrai ir liela loma valsts īpašuma aizsardzībā. Mans jautājums ir: vai uz privāto tiesību subjektiem attiecas, piemēram, likums "Par valsts un pašvaldības finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu", Augstākās Padomes lēmums "Par valsts īpašuma aizsardzību Latvijas Republikā", Ministru Padomes lēmums "Par valsts īpašumā esošās nekustamās mantas uzskaiti un izmantošanu" un arī citi normatīvie akti?

M.Kučinska.

Godātie tiesneši, es uzskatu, ka arī uz uzņēmēj sabiedrībām attiecas šie normatīvi, ja šajās uzņēmēj sabiedrībās ir valsts kapitāldaļa. Mūsu gadījumā šī uzņēmēj sabiedrība ir vispār valsts akciju sabiedrība, kur visas kapitāldaļas pieder valstij. Un, ja mēs paskatāmies šo statūtu 10.punktu, tad mēs redzam, ka vispār civiltiesiskus darījumus Valsts nekustamā īpašuma aģentūra var veikt tikai ar Ministru kabineta vai Finanšu ministrijas uzdevumu un noteiktajā kārtībā. Var iebilst, ka šajā punktā paredzētā kārtība Ministru kabinetā nav noteikta, bet tad mēs vēršamies pie šo pašu statūtu 13.punkta un skatāmies, kas ir noteikts šajā punktā - un šajā punktā ir noteikts, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūra visu savu darbību veic, pamatojoties uz likumiem un citiem normatīvajiem aktiem. Pie šiem apstākļiem līdz ar to es uzskatu, ka visi jūsu pieminētie likumi un normatīvie akti ir attiecināmi arī uz šo minēto uzņēmēj sabiedrību. Es varbūt tad varu turpināt, ka faktiski šie normatīvie akti arī tad norāda uz kārtību, kā un kādā veidā ministrija, kuras pakļautībā jeb kuras pārziņā ir nodots valsts nekustamais īpašums, kura savukārt caur Ministru kabinetu ir deleģējusi uzņēmēj sabiedrībai publisko attiecību jomā veikt šīs darbības, ir jārīkojas ar šo valsts nekustamo īpašumu.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesnese Čepāne, lūdzu!

I.Čepāne.

Es gribētu precizēt Ušackas kundzes jautājumu. Satversmes tiesas likuma 1.pantā ir teikts, ka mēs esam tiesīgi izskatīt lietas par likumu un citu normatīvo aktu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar šo likumu tās kompetencē nodotās lietas. Jautājums ir tāds: iepazīstoties ar jūsu pieteikumu, un tur tas nav redzams, vai prokuratūra ir izvērtējusi šā Nolikuma, ko jūs uzskatāt par normatīvo aktu, atbilstību likumam “Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu”?

M.Kučinska.

Godājamie tiesneši! Kā mēs redzam, tad faktiski šajā pieteikumā jeb mūsu protestā šī Nolikuma atbilstība minētajam likumam nav vērtēta. Bet es ieskatu, ka tas nav nekāds trūkums pašreizējā etapā - tajā prokuratūras veiktajā darbā pārbaudot normatīvo aktu likumības piemērošanu īres tiesību piešķiršanas jomā, jo šie likumi - gan tas, ko pieminēja tiesnese Ušacka, gan arī tas, uz ko norādāt jūs. Faktiski šo likumu izvērtēšana varbūt būtu tas nākošais etaps, kad tiks lemts katrs individuāls gadījums atsevišķi. Un tad, kad tiks apkopoti un izlemti katrs šis individuālais gadījums, acīmredzot, tad prokuratūra lems arī par šī jūsu pieminētā likuma normu piemērošanu attiecībā gan uz amatpersonām, gan vērtējot visus darījumus, kas ir notikuši.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl tiesnešiem jautājumi? Nav.

Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvjiem?

V.Cielava.

Nav.

I.Bičers

Man būtu viens jautājums. Sakiet, vai prokuratūra ir konstatējusi kaut kādas nevēlamās sekas, kuras ir radījis šis Nolikums, un, kāpēc jūs prasiet viņu atzīt no spēkā stāšanās...

A.Endziņš.

Bišera kungs, būtu vēlams, ja jūs ja ne tiesu cienot, tad vismaz sievieti... lūdzu!

M.Kučinskā.

Godājamie tiesneši! Es ieskatu, ka prokuratūra ir konstatējusi jau arī uz šodien šīs nevēlamās sekas. Ja mēs paskatāmies Ministru kabineta 17.noteikumus, likumu valsts un pašvaldības palīdzības jautājumā par nodrošināšanu ar dzīvokļiem, un ja mēs paskatāmies likumu "Par dzīvojamo telpu īri", tad mēs faktiski redzam, ka šajos pirmajos nosauktajos noteikumos un likumā ir noteikta kārtība, kādā ir iegūstamas īres tiesības uz dzīvojamo platību. Un te ir noteiktas grupas un noteiktas rindas - un tās ir trīs un sešas - un tikai šo rindu kārtībā tad arī var iegūt šīs īres tiesības uz dzīvojamām telpām un viens no galvenajiem nosacījumiem ir tas, ka ir jāastāv uzskaitē dzīvojamās platības saņemšanai. Un kādā rindā - to tad nosaka pašvaldība, vērtējot šos kritērijus, uz kādiem tu esi pieprasījis piešķirt tev dzīvojamo platību. Piešķirot tādā kārtībā dzīvojamo platību, kā to ir saskaņā ar pašu pieņemto Nolikumu izdarījusi Valsts nekustamā īpašuma aģentūra, viennozīmīgi ir aizskartas to personu tiesības, kuras ir sastāvējušas rindā. Es saprotu jūsu jautājumu un mēģināšu atbildēt... Ko jūs neesat pateicis, jo to jūs pateicāt varbūt savā, citējot jeb atreferējot iesniegumu par lietas izbeigšanu, ka faktiski šos dzīvokļus - lielos - neviens jau no tiem rindā stāvošajiem negribēs iegūt. Tad es teikšu tālāk. Ka faktiski, ja jau šos dzīvokļus, kuri ir centrā un tik lieli, kurus nevarēs rindā stāvošie apsaimniekot savu varbūtniecīgo ienākumu dēļ, tad likumdevējs jau ir noregulējis iespēju jeb pienākumu, kā ar šiem dzīvokļiem ir jārīkojas. Un tas ir noteikts Dzīvokļu privatizācijas likumā, tur ir skaidri pateikts: ja šos dzīvokļus nevar piedāvāt tādu vai citu iemeslu dēļ, viņi aiziet publiskā izsolē. Un, ja šādā veidā būtu rīkojusies Valsts nekustamā īpašuma aģentūra, es domāju, ka nevienam Latvijā nebūtu nekādu iebildumu un visi akceptētu šādā jomā veikto Valsts nekustamā īpašuma aģentūras darbu.

I.Bišers.

Paldies par paskaidrojumu. Bet ir... savā laikā pēc jūsu uzskata... ka tās rindas nav ievērotas un tās kārtas un tā secība, un tā tālāk. Bet šodien viņš vairs nav spēkā. Kas mainīsies, ja viņu atzīs ar pieņemšanas brīdi par spēkā neesošu? Kas no tā mainīsies, jo tās rindas, kas ir pārkāptas - tās ir pārkāptas, ja tā tas ir bijis, bet - kas šodien mainīsies, kāpēc mums šī lieta jādod skatīties...

M.Kučinska.

Ja jau Nolikums ir atzīts par spēkā neesošu... Godājamie tiesneši. Acīmredzot, es mēģināšu papildus vēl atbildēt tā. Neskatoties uz to, ka šis Nolikums vairs nav spēkā, viņš ir atzīstams par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža tā iemesla dēļ, ka viņš ir vispār bijis nelikumīgs. Gan no sava pieņemšanas, gan no tā aspekta, kas viņu ir pieņēmis, gan no tā aspekta, kādas normas un kāda kārtība šajā normatīvajā aktā ir iekļautas, kā arī, ņemot vērā to, ka viņš bija attiecināts uz nekonkrētu personu loku, un, izvērtējot visus tos gadījumus dzīvokļu piešķiršanas jomā, kas ir notikuši līdz šī Nolikuma atcelšanai, acīmredzot, prokuratūra šos gadījumus vēlreiz un vēlreiz vērtēs un lems jautājumu par prasību sniegšanu. Pareizi, tiks norādīts, ka šis Nolikums varbūt nav šķērslis, lai, atsaucoties uz likumu, celtu šādu prasību. Tā mēs varam domāt varbūt no vienas puses. Bet no otras puses, prokuratūra, vadoties pēc Prokuratūras likuma 16.panta, nevar atstāt bez reaģēšanas tādus normatīvos aktus, kuri neatbilst likumam. Jo līdz ar to pie šiem apstākļiem nekādi prokuratūra nevarēja neiet tiesā ar pieteikumu par šī normatīvā akta atzīšanu par spēkā neesošu. Jo viņš ir vienkārši nelikumīgs un šis nelikumīgums ir radījis tās n-tās tiesības – īres tiesības.

A.Endziņš.

Paldies. Skultānes kundzei ir jautājums. Lūdzu!

I.Skultāne.

Man jautājums būtu tāds. Likumā "Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" 1.pantā ir noteikts, ka valsts garantē palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļa jautājumu risināšanā. Un 2.pantā - ka, tāpat, šo palīdzību valsts sniedz, izīrējot valsts dzīvokļus. Šī likuma izpratnē - kā jūs saprotat, kā šis garants, kā valsts ir paredzējusi vai ir domājusi realizēt šo palīdzības garantēšanu?

M.Kučinska.

Godājamie tiesneši, es ieskatu, ka šī kārtība, kā valsts ir paredzējusi realizēt šo garantēto tiesību saņemt valsts dzīvokļus, nu, tā ir noteikta vienāda gan pašvaldībām, gan valsts dzīvokļu piešķiršanā.

I.Skultāne.

Nē, kā jūs domājat, kādi tad būtu šie valsts dzīvokļi, kurus valsts ir paredzējusi, ka tiks izīrēti iedzīvotājiem, kam šī sociālā palīdzība ir nepieciešama?

M.Kučinska.

Kuri tie dzīvokļi būtu? Nu, es katrā gadījumā neņemos spriest varbūt, kuri šie dzīvokļi būtu. Nu, es pieļauju to domu, ja valstī ir šis nekustamais īpašums - dzīvokļu fonds, tad es nezinu, kurā vietā būtu noteikts, kuri valsts dzīvokļi būtu piešķirami tām personām, kas atrodas rindā un kuri būtu piešķirami savādākā kārtībā. Nu, tādas gradācijas es nezinu, kur tas būtu noteikts...

I.Skultāne.

Bet ja ir noteikts, ka piešķirt valsts dzīvokli... Vai tas arī attiektos uz šiem valsts dzīvokļiem, kas ir nodoti Aģentūras valdījumā?

M.Kučinska.

Viennozīmīgi, jo cita institūcija valstī nepastāv, kas vispār ir deleģēta rīkoties ar valsts dzīvokļu fondu. Tāpēc jau šī Aģentūra tika izveidota un Aģentūras statūtos iekļauts šis nosacījums, ka viņai ir tiesības izīrēt valsts dzīvokļu fondu. Bet - ar nosacījumu, ka jāievēro visa likumdošana, kāda ir dzīvokļu izīrēšanā pieņemta un pastāv šodien spēkā esoša valstī.

A.Endziņš.

Paldies.

I.Bišers.

Man ir viens jautājums. Vai drīkst?

A.Endziņš.

Lūdzu, Bišera kungs!

I.Bišers.

Prokuratūras pārstāve ir vairākkārt atkārtojusi, ka Valsts nekustamā īpašuma aģentūra ir vienīgā valsts institūcija, kuras pārziņā ir dzīvojamais fonds. Es vismaz zinu vēl rindu tādas: tā Diplomātiskā servisa aģentūra, tā ir Tiesu nama aģentūra, un tā ir Centrālā dzīvokļu privatizācijas komisija, kurām arī visām ir liels daudzums dzīvokļu, kuras arī tiesīgas viņas izīrēt un rīkoties...

M.Kučinska.

Jā, nav iebildumu. Prokuratūras pārstāvji šajā gadījumā runāja par to valsts nekustamā īpašuma dzīvokļu fondu, kas ir nodots Finanšu ministrijas pārziņā ar 1992.gada Augstākās Padomes lēmumu un kuru Finanšu ministrija caur Ministru kabinetu deleģēja ar statūtu starpniecību Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai. Es runāju par šiem dzīvokļiem.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl jautājumi tiesnešiem? Lietas dalībniekiem? Nav. Paldies.

Līdz ar to vārds tiek dots Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvjiem. Kurš no jums runās?

Cielavas kungs, pirms jūs runājat, man būtu precizējošs jautājums. No iesnieguma Satversmes tiesai, ko jūs esat parakstījis kopā ar Bišera kungu, ir rakstīts, ka "...institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto normatīvo aktu - valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamā īpašuma aģentūra" - pārstāvju zvērinātu advokātu Ilmāra Bišera un Valda Cielavas iesniegums...". Vai jūs esat zvērināts advokāts?

V.Cielava.

Nē, tā ir drukas kļūda.

A.Endziņš.

Paldies. Vēršu jūsu uzmanību arī, ka, saskaņā ar Satversmes tiesas reglamentu, ja jūs pārstāvat Nekustamā īpašuma aģentūru kopīgi ar zvērinātu advokātu Bišera kungu, jums kopā ir atvēlētas šīs pašas 30 minūtes. Lūdzu!

V.Cielava.

Nu, acīmredzot, mums vispirms būtu atkal jāpaceļ šis ļoti svarīgais, es pat teiktu, izšķirošais jautājums šajā lietā. Ir attiecīgie nolikumi normatīvais akts vai nav. Es uzskatu, ka nekādā gadījumā šo aktu nevar uzskatīt par normatīvo aktu. Savā laikā, kad Saeimā tika apspriests likums par Satversmes tiesu, referents šajā jautājumā, Endziņa kungs, teica sekojošo: "...ir izdarīti daži precizējumi, uzlabojumi tajā daļā, kas skar Satversmes tiesas kompetenci. Un ir noteikts, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Tās būtu, pirmkārt...",nu, te ir izlaists, "...otrkārt, par Latvijas parakstīto jeb ratificēto starpvalstu..." un tā tālāk "...atbilstību Satversmei, Saeimas lēmumu atbilstību Satversmei un citiem likumiem, par Ministru kabineta lēmumu un citu Ministru kabineta normatīvo aktu atbilstību Satversmei, kā arī par zemākstāvošo institūciju, amatpersonu normatīvo aktu atbilstību Satversmei un citiem likumiem, kā arī Ministru kabineta noteikumiem...", kā arī vesela virkne citu lietu.

Kas šeit ir nepareizi? Šeit nepareizi nav nekas, bet šeit ir norādīts uz šīm pašām institūcijām: zemākstāvošo institūciju, amatpersonu normatīvajiem aktiem. Ko tad nozīmē šīs institūcijas? Es domāju, ka šajā jautājumā mums, var teikt, pilnīgu skaidrību var ienest Latvijas Zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisijas skaidrojums, kuru ir parakstījusi Valentīna Skujiņa - Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķe, kur teikts sekojošais: "...līdz šim praksē jau visai plaši tika lietots termins "institūcija". Turklāt - tai ir divas pamatnozīmes, ko orientējoši varētu definēt šādi: pirmā, valsts varas un pārvaldes sistēmas noteikts organizatorisks veidojums, kura kompetence ir pieņemt praksē saistošus lēmumus, noteikumus, normas. Šajā nozīmē līdz 90.- tiem gadiem lielā mērā tika lietots vārds "orgāns". Otrkārt, jebkurš organizatorisks veidojums, kas radīts, dibināts noteiktu funkciju izpildei (aptverot iestādes, uzņēmumus, organizācijas, fondus, komisijas utt.)...". Un tālāk. "...Tagad, kad oficiāli apstiprināts arī termins "dibinājums", ir iespēja nozīmi šķirt, atstājot vārdu "institūcija" pirmajai nozīmei, bet jebkuru organizatoriski veidojamu, dibināmu objektu saukt par "dibinājumu"..."

Respektīvi, mums ir institūcijas, vienām ir šīs, teiksim, normatīvo aktu izdošanas tiesības, citi ir šie dibinājumi, kuriem nav šādu tiesību.

Tālāk. Ja mēs runājam par šo te Nekustamā īpašuma aģentūru, kas ir uzņēmēj sabiedrība, tad Finanšu ministrijas nolikumā - tur ir uzskaitīti šīs ministrijas pārziņā esošie uzņēmumi, es pasvītrotu - uzņēmumi, ir arī šī te Nekustamā īpašuma aģentūra. Respektīvi, te ir uzņēmumi. Nu, un kas attiecas uz pārziņā esošajām iestādēm, tad, manuprāt, te izsmēlošu skaidrojumu mēs varam atrast profesora Vēbera un profesora Bišera sarakstītajā grāmatā "Ministru kabinets". Te ir teikts tā: "...iepazīstoties ar ministriju nolikumiem, var konstatēt, ka dažos no tiem tiek minēts ne tikai ministriju sistēmā ietilpstošās pakļautībā un pārraudzībā esošas iestādes, bet vēl trešā kategorija - pārziņā esošas iestādes. Tā tiek sauktas iestādes, kuras nerealizē valsts pārvaldei raksturīgās administratīvās funkcijas un neizdod tiesiskus aktus, kuriem būtu juridisks spēks ārpus iestādes

ietvariem. Minētās iestādes pēc sava rakstura vispār nav ierindojamas valsts pārvaldes iestāžu skaitā...”. Manuprāt - skaidrāk nepateiksi.

Samērā nesen Ministru kabinets uzdeva Tieslietu ministrijai izstrādāt koncepciju par Latvijas Republikas normatīvo aktu sakārtošanu. Tika izveidota darba grupa, es arī esmu šīs darba grupas sastāvā, un man bija konkrēti uzdots uzrakstīt sadaļu par problēmām šajā jomā. Un, atklāti sakot, man prātā neienāca tāda problēma, kāda pastāv mūsu valstī, ka uzņēmējsabiedrība, uzņēmums, kas atrodas ārpus valsts pārvaldes iestāžu sistēmas, var izdot normatīvus aktus. Un šajā sakarā man jāsaka, ka vārdam “institūcija” vēl ir viena nozīme. Šī nozīme nāk no Senās Romas laikiem. Es te citēju: šim vārdam romiešu tiesībās ir vēl tāda nozīme, ka institūcijas – *institucio* - apzīmē pamācību par romiešu tiesību pamatprincipiem jeb jēdzieniem, un šajā nozīmē bija juristu pirmmācības priekšmets. Un, ja mēs šodien tik, var teikt, paplašināti, ja ne patvaļīgi, tulkosim šo terminu “normatīvais akts”, tad, es domāju, mēs ne tikai ienesīsim lielu jucekli mūsu normatīvo aktu sistēmā, kas visus šos pēdējos gadus bija vērstas uz to, lai maksimāli samazinātu to subjektu skaitu, kas ir tiesīgi izdot normatīvos aktus. Maksimāli. Un mēs šodien zinām, kas tie daži subjekti ir. Es negribu aizkavēt augstās tiesas laiku, lai uzskaitītu šos te visiem zināmos subjektus. Bet, es domāju, ka profesoram Bišeram pirmām kārtām varētu rasties lielas grūtības šīs te pirmmācības ietvaros studentiem izskaidrot, ko tad mēs mūsu valstī saprotam ar šiem normatīvajiem aktiem.

Tālāk. Ja mēs runājam par šo Nolikumu, tad mūsu izpratnē tas ir privāttiesisks akts, kas attiecas tikai uz šo iestādi, uz šo institūciju jeb veidojumu, un ārpusē viņš nerada nekādas tiesības un arī nekādus pienākumus.

Tagad tas principiālais jautājums. Vai Aģentūra bija tiesīga šādā veidā rīkoties ar valsts nekustamo īpašumu vai nebija? Vai tas nonāk pretrunā ar likumu vai nenonāk? Nu, jāsaka atklāti, ka te ir izveidojusies tāda situācija, ko varētu nosaukt par apburto loku vai riņķa kvadrāturu. Respektīvi, te bija tāda problēma, tāds risinājums jādod, kuram, var teikt, diemžēl, perfekta izpildījuma nebija. Atcerēsieties, kādā veidā tika izveidota šī te Aģentūra. Ir daži dokumenti, kas šajā sakarā mums ļauj spriest par tiem uzdevumiem un par to specifiku, kāda no šīs Aģentūras vadošajām personām tika prasīta.

Nu, pirmkārt, tie, bez šaubām, ir statūti, kurus apstiprināja Ministru kabinets, un šajos statūtos ir vairāki svarīgi punkti, kas, manuprāt, nosaka šīs Aģentūras darbības galvenās kontūras. Nu, varbūt ne tādā secībā, kā šeit, es sagrupēju varbūt drusku citādi, pēc svarīguma šajā aspektā, - tie ir sekojoši virzieni: tirgus ekonomisko metožu ieviešana valsts nekustamo īpašumu apsaimniekošanā un pārvaldīšanā; tālāk, valsts nekustamā īpašuma izmantošanas efektivitātes kontrole un tādu pasākumu īstenošana, kuri paaugstina valsts nekustamā īpašuma izmantošanas efektivitāti.

Nu, tad vēl šeit jau tika uzdots jautājums... jā, es uzskatu, ka uz šo Aģentūru pilnīgi tieši attiecas likums “Par valsts un pašvaldības finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu”. Nu, un konkrēti, es šajā sakarā atsaucos uz 3.pantu, kur noteikts, ka pašvaldībām, valsts un pašvaldību iestādēm, uzņēmumiem un statūtu sabiedrībām, kā arī uzņēmējsabiedrībām, kurās valsts un pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai daļu kopsummā pārsniedz 50%, jārīkojas ar finanšu līdzekļiem un mantu lietderību, tas ir, rīcībai ir jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu. Manta atsavināma un nododama īpašumā vai lietošanai citai personai par iespējami augstāku cenu. Šeit, turpretī, Ģenerālprokuratūra atsaucās uz likumu “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā”, kurš ir bāzēts pavisam uz citiem principiem. Šeit ir runa par palīdzību, nu, latviski vēl varētu teikt - turpat vai labdarību. Un tām personām, kuras kaut ko grib saņemt šajā sakarā vai nu no pašvaldības, no valsts, šeit tiek dotas zināmas pat tiesības to saņemt.

Nu, kas attiecas uz pašvaldībām, tad tur ir viss kārtībā. Likumā “Par pašvaldībām” 15.pantā ir teikts tā: “...pašvaldību pastāvīgās funkcijas ir šādas - sniegt palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļa jautājuma risināšanā...”. Sniegt palīdzību... tas, tā teikt, ir viņu eksistences pastāvēšanas pamats. Attiecībā uz Aģentūru, kā mēs redzējām,- šeit ir pavisam cits pamats. Pavisam cits pamats. Un, ja Aģentūra gadījumā konsekventi sāk pildīt šo te likumu “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, tad, es domāju, ka viņa noteikti nonāktu līdz bankrotam. Un tādā gadījumā, es domāju, Mottes kungam būtu jāatbild jau pēc citiem likumiem, arī pēc tā likuma, kuru es citēju: “Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu”.

Tālāk. Par to, ka Aģentūra šīs savas funkcijas, slēdzot dzīvokļu īres līgumus, nerīkojas kā publisko tiesību subjekts, par to ir teikts Aģentūras statūtu 11.punktā. Šeit ir teikts tā: “...Aģentūra veic civiltiesiskos darījumus...”. Respektīvi, Aģentūra nenodarbojas ar dzīvokļu piešķiršanu. Viņa slēdz līgumus un, kā jebkura saimnieciska organizācija, viņa šeit skatās pēc lietderības principa. Slēdzot attiecīgo līgumu, Aģentūra skatās, vai šis līguma slēdzējs, šis pretendents, ir spējīgs apsaimniekot efektīvi un tā tālāk... No viņa arī tiek prasīta šī efektīvā apsaimniekošana. Lai viņš, kā saka, šos dzīvokļus uzturētu pienācīgā kārtībā un tā tālāk. Un, ja Aģentūrai šāds iespaids nerodas, tad viņa ir tiesīga attiecīgo līgumu arī neslēgt. Kas attiecas uz pašvaldībām, tad pašvaldībām ir jāpilda jau cits likums - un te viņas rīcības brīvība, bez šaubām, ir ierobežota.

Tālāk. Ģenerālprokuratūras pieteikumā ir norādīts uz to, ka Aģentūra būtībā ir nodarbojusies ar īres tiesību pārdošanu, un uz to norāda tas moments, ka šie neremontētie, avārijas un tā tālāk stāvoklī atrodošies dzīvokļi tika izīrēti tiem, kas bija spējīgi šos dzīvokļus, kā saka, savest pienācīgā kārtībā. Nu, un vēl ir teikts tas, ka nav pareizi šos dzīvokļus uzskatīt par dzīvokļiem ar apgrūtinājumu, jo Civillikums par apgrūtinājumu saprot pavisam ko citu. Nu, es domāju arī, ka varbūt tas vārds “apgrūtinājums” nebija īpaši veiksmīgs. Ja runā par Civillikumu, tad man būtu labāk paticis vārds “nastas”. Un, ja es esmu pareizi sapratis, tad Civillikums ar šīm nastām tieši saprot šos te īres parādus un arī neveiktos remontus, un tamlīdzīgi. Nu, un ja vispārējās Civillikuma normas paredz, ka, ja iznomātājs jeb izīrētājs dzīvokli, kā saka, nomniekam nodod lietošanas kārtībā, tad attiecībā uz šīm nastām ir teikts, ka, slēdzot līgumus, savstarpēji vienojoties, nomnieks, īrnieks var šīs nastas arī ņemt uz sevi.

Respektīvi, runājot par šo Nolikumu šeit pēc satura, manuprāt, viņš atbilst jau pieminētajiem statūtiem, Ministru kabineta apstiprinātajiem statūtiem, viņš atbilst Civillikuma normām par īres līgumu, viņš atbilst likumam “Par dzīvojamu telpu īri”, kurā nav nekas teikts par kaut kādu palīdzību un tā tālāk, un viņš ir, kā jau teicu, iekšējs akts, kuram ir tikai otršķirīga nozīme. Kāpēc es vēl saku, ka otršķirīga nozīme. Redziet, galvenais jau ir Aģentūras valdes lēmums. Lēmums par to, ka ar attiecīgo personu tiks slēgts šis te īres līgums. Un īres līgums tiek slēgts nevis pamatojoties uz šo Nolikumu, bet pamatojoties uz valdes lēmumu, kam savukārt ir jābūt saskaņā ar likumu. Saskaņā ar likumiem. Ja kādam konkrētie līgumi un Aģentūras valdes lēmums konkrētā lietā nepatīk, nu - tad vispārējā kārtībā jāgriežas tiesā un jāapstrīd, bet atrast šeit, kā saka, Satversmes tiesā tā *blanko* normu, ar kuru mums, kā saka, izdosies viegli un ātri atrisināt šo jautājumu attiecībā uz visiem dzīvokļiem, es domāju, ka tur mēs vienkārši to neesam spējīgi.

Kāpēc mēs šodien Satversmes tiesā esam ļoti grūtā stāvoklī nostādīti, izspriežot šo lietu. Redziet, mans viedoklis ir tāds, ka tiesa tomēr ir tiesa un mums ir jābalstās, maksimāli jābalstās uz tiesībām, uz likumu. Turpretī šajā gadījumā, kā jau es teicu, nonākot tādā ļoti divdomīgā situācijā no normatīvo aktu viedokļa, iznāk, ka mums ir jāmeklē risinājums, kam var būt risinājums tikai politisks, attiecīgajās politiskajās, es teikšu atkal, institūcijās. Tas ir - Saeimā vai Ministru kabinetā.

Ziniet, man absolūti neticās, ka šo laiku, kamēr Nekustamā īpašuma aģentūra šādi kārtoja tās lietas - arī starp citu tas Nolikums tur bija -, ka neviens par to absolūti neko nezināja, nebija nekāda priekšstata par visām šīm lietām. Es domāju, ka, bez šaubām, par visu to zināja, bet, acīmredzot,

nebija skaidrs, kā šo problēmu risināt. Bez šaubām, pirmajā vietā bija šī racionālā apsaimniekošana, šī efektivitāte, un ļoti iespējams, ka mūsu, kā saka, politiskās institūcijas, dodot Aģentūrai šādu virsuzdevumu tādā veidā tās lietas kārtot, nu, gribēja, lai Aģentūra, izmantojot tās iespējas, ko dod uzņēmējdarbība, brīvība šajā jomā, lai kārtotu šīs lietas, lai kārtotu. Un tikai tagad, kā mēs zinām, ir sperts izšķirošais solis un, acīmredzot, Ministru kabinets vai Saeima arī juridiski šīs lietas sakārtos tādā perfektā veidā.

Nu, un man □ eit ir darba grupas, kas tika izveidota ar Ministru prezidenta 1999.gada 1.marta rīkojumu nr.67, ziņojums par ģeres jautājumu reglamentēšanu valsts un pašvaldību dzīvojamās mājās. Nu, te ir runa par to, ka šī darba grupa izstrādā grozījumu projektus attiecīgajā likumdošanā, nu, un, starp citu, arī viens no secinājumiem šajā sakarā ir šāds: nepamatota ir valsts dzīvojamā fonda izmantošana pašvaldību palīdzības sniegšanai, jo tas nepieciešams valsts uzņēmumu darbības nodrošināšanai un valsts pārvaldes īstenošanai, nodrošinot amatpersonas ar dzīvokļiem. Valsts uzņēmējdarbībā neraksturīga ir funkcija - nodarbošanās ar palīdzības sniegšanu iedzīvotājiem dzīvokļu jautājumu risināšanā, jo uzņēmējdarbības galvenais uzdevums ir nodarboties ar uzņēmējdarbību: nekustamo īpašumu pārvaldīšanu un apsaimniekošanu un peļņas gūšanu no tā.

Nu, un šajā sakarā vēl es gribētu atbildēt uz prokurores teikto, kāpēc tad nevarēja rīkot šīs te izsoles. Tad pēc iespējas vēl vairāk būtu tā nauda nākusi. Nu, diemžēl, te ir statūtu 21.5.punktā teikts šādi: "...valsts nekustamā īpašuma nodošana lietošanā valsts institūcijām, valsts uzņēmumiem un valsts statūtu sabiedrībām, kā arī ārvalstu vēstniecībām un pārstāvniecībām, citām juridiskajām, fiziskajām personām, noslēdzot attiecīgus līgumus...". Respektīvi, te parādās daži tādi subjekti, kuri, es domāju, ja tie dzīvokļi tiktu izsolīti, tad viņi tur tuvumā netiktu. Tā kā, redziet, šeit, piekopjot tādu praksi, nu, es par šo praksi vispār negribētu daudz izteikties... kādu principā piekopa Nekustamā īpašuma aģentūra, bija šo te problēmu iespējams uz sevi mūsu valstī svarīgiem subjektiem risināt viņiem, tā sakot, izdevīgā veidā.

Arī tie paši amata dzīvokļi. Tagad parādīsies mūsu likumdošanā šie te amata dzīvokļi. Līdz šim tie "amata dzīvokļi" - tāds jēdziens mūsu likumdošanā nebija. Nu, bet amata dzīvokļi bija kaut kādā veidā jānodrošina, un viņi arī tika nodrošināti ar šādu te Nekustamās aģentūras politiku un praktisko rīcību.

Ar vārdu sakot, es, pamatojoties uz visu to, ko jau teicu un, acīmredzot, vēl mēs tajā jautājumā sīkāk izteiksimies, uzskatu, ka Ģenerālprokuratūras pieteikums nav pamatots, šis Nolikums nav normatīvais akts un arī pēc savas būtības viņš nav pretlikumīgs, un tāpēc lūdzu Satversmes tiesu šo pieteikumu noraidīt.

A.Endziņš.

Paldies. Vai Bišera kungs vēl vēlas runāt?

I.Bišers.

Tā kā pārstāvis ir iztērējis gandrīz visu laiku... Man ir tomēr vēl 3 minūtes atlikušas. Tad es lūdzu atļaut man izmantot šīs 3 minūtes, lai pateiktu dažas piezīmes pret prokuratūras pārstāvja izteicieniem...

Prokuratūras pārstāvis apgalvoja, ka tā ir valsts pārvaldes iestāde, jo tā pārvaldot valsts īpašumu. Man liekas, ka te sajauktas divas lietas. Kas ir valsts pārvalde? Valsts pārvalde ir pārvalde pār cilvēkiem. Cilvēku pārvaldīšana. Un mantas pārvaldīšana - tā nav valsts pārvaldē, tā ir civiltiesiska darīšana, ko pārvalda katrs tiesību subjekts, kam kāda manta pieder.

Otrkārt, es nevaru piekrist prokuratūras priekšlikumam uzlabot Satversmes tiesas likuma 16.panta 4.punktu tulkošanas kārtībā. Šeit ir skaidri pateikts, ka tas neattiecas ne uz, diemžēl, pārziņā... pārraudzībā esošajām iestādēm un pārziņā esošajām iestādēm, bet ir pateikts, ka tā pārvalda tikai pakļautībā esošo iestāžu aktus.

Un trešais. Jautājums, ka akts ir pieņemts publisko tiesību jomā. Es nekādi nevaru pieļaut, ka akts, kurš nekur nav publicēts, tiek atzīts par publisku aktu... kurš nekur nav izplatīts, nekur nav izziņots, kur lemj jautājumu valde, pati sev faktiski nosaka, kam viņa pieņem lēmumu par dzīvokļa piešķiršanu, tas labākā gadījumā ir viņiem pašiem saistošs. Viņi paši ir viņu pieņēmuši, viņi var arī izdarīt no tā atkāpes. Tāpēc tas nav nekāds publisks akts un nevienam citam ārpus šīs iestādes sienām viņš nav bijis saistīts, nav uzlikts nekāds pienākums, nav devis nekādas tiesības,- tas attiecas tikai uz darbiniekiem.

Un šādus iekšējos aktus var pieņemt jebkurš - gan publisko tiesību subjekts, gan privāto tiesību subjekts, un tie nav uzskatāmi par izdotiem publisko tiesību jomā, tas kārtos iestādes iekšējo darbu. Tāpēc es uzskatu arī, ka prokuratūras iesniegums nav pamatots un pievienojos sava oficiālā pārstāvja viedoklim.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesa, apspriežoties uz vietas, ir nolēmusi pasludināt pusdienas pārtraukumu līdz pulksten 14.00, kad tiks dota iespēja gan tiesnešiem, gan lietas dalībniekiem uzdot jautājumus.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Turpinām tiesas sēdi.

Jautājumi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvjiem. Tiesnešiem ir kādi jautājumi? Skultānes kundze. Lūdzu!

I.Skultāne.

Man vispirms būtu divi jautājumi Cielavas kungam. Kā jūs uzskatāt - kas tad bija Aģentūras izveidošanas pamats: publisko tiesību akts vai arī dalībnieku brīvprātīga vienošanās?

V.Cielava.

Izveidošanas pamats... Tas bija publisko tiesību akts. Šī Aģentūra tika izveidota, pamatojoties uz Ministru kabineta rīkojumu.

I.Skultāne.

Paldies. Tas bija pirmais jautājums. Un otrais. Jūsu viedoklis. Tātad - Aģentūra ir pilnīgi patstāvīga uzņēmēj sabiedrība, kura savā darbībā ir pilnīgi brīva, vai arī tā tomēr kaut kādā valsts pārvaldes institucionālā sistēmā iekļaujas un atrodas arī kādā noteiktā atkarībā no Ministru kabineta un Finanšu ministrijas?

V.Cielava.

Jā, nu man, atklāti sakot, uz šo jautājumu nav grūti atbildēt, jo... protams, viņa iekļaujas šajā institucionālajā sistēmā, respektīvi, tajā visplašākajā nozīmē - kā veidojums, kā uzņēmēj sabiedrība. Nu, Finanšu ministrijas nolikumā te ir tāda 4.sadaļa, kas saucas "Ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošās institūcijas un pārziņā esošie valsts uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības)". Un 16.4. te ir valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamā īpašuma aģentūra". Nu, bet kas attiecas uz to viņas šo te institucionālo statusu, tad tas atspoguļojas, pirmkārt, jau dibināšanas faktā, un, otrkārt, te statūtos ir vairākas tādas funkcijas, nu, kuras varētu... varētu arī nē... te mēs ar kolēģi pat neesam simtprocentīgi pārliecināti, ka tur nu būtu nez kāds tur publiskums iekšā, proti, ka valsts nekustamā īpašuma apzināšana, uzskaitē, valsts nekustamā īpašuma reģistrācijas nodrošināšana zemesgrāmatā... un te vēl ir dažas. Nu, bet tikpat labi arī šīs funkcijas varēja pildīt, var teikt, ieinteresēti pildīt arī uzņēmēj sabiedrība.

I.Skultāne.

Jā, es atvainojos... Par tiem darbības virzieniem es tagad nejautāju. Bet vai, tātad, tomēr Aģentūra atrodas noteiktā atkarībā no Ministru kabineta un Finanšu ministrijas?

V.Cielava.

Jā, noteikti.

I.Skultāne.

Atrodas, ja? Paldies. Un varbūt vēl šāds - ne jautājums, bet... Jūs minējāt Terminoloģijas komisijas skaidrojumu un darba grupas to dokumentu. Vai jūs varat arī tos nodot tiesas rīcībā?

V.Cielava.

Jā, lūdzu.

A.Endziņš.

Man būtu jautājums. Sakiet, kādā likumā ir noteikts tas, ka valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamā īpašuma aģentūra" atrodas Finanšu ministrijas vai kādas citas ministrijas pārziņā?

V.Cielava.

Nu, tas ir noteikts Finanšu ministrijas nolikumā, kas ir apstiprināts ar Ministru kabineta 1997.gada 12.augusta noteikumiem nr.301.

A.Endziņš.

Paldies. Čepānes kundze, lūdzu.

I.Čepāne.

Cielavas kungam jautājums. Jūs, runājot par pārziņā esošajām iestādēm, citējāt vispārzināmo, kas arī mūsu rīcībā ir, šo grāmatu "Ministru kabinets". 102.lappuses pēdējo rindkopu, kas turpinājās 103.lapaspusē. Pirmais teikums skan šādi: "...Iepazīstoties ar ministriju nolikumiem, var konstatēt, ka dažos no tiem tiek minētas ne tikai ministriju sistēmā ietilpstošās pakļautībā un pārraudzībā esošās iestādes, bet vēl trešā kategorija - pārziņā esošās iestādes...". Tālāk jūs citējāt otro teikumu: "...Tā tiek sauktas iestādes, kuras nerealizē valsts pārvaldei raksturīgās administratīvās funkcijas un neizdod tiesiskus aktus, kuriem būtu juridisks spēks ārpus iestādes ietvariem...". Tad jūs necitējāt trešo teikumu, kurš skan šādi: "...Tās ir iestādes, kuras tiek uzturētas pilnīgi vai galvenokārt no valsts budžeta līdzekļiem un kuras sniedz zināmus pakalpojumus galvenokārt sociālā un kultūras sfērā. Tādas ir: mācību iestādes, veselības aizsardzības iestādes, bibliotēkas, muzeji un teātri, un tamlīdzīgi...". Un tad jūs beidzāt ar nākošo teikumu, kuru jūs citējāt, kur ir teikts, ka "...minētās iestādes pēc sava rakstura vispār nav ierindojamas valsts pārvaldes iestāžu skaitā...".

Man jums šeit ir divi jautājumi. Pirmais jautājums. Vai šis trešais teikums netika citēts ar nolūku? Un, otrkārt, vai jūs Nekustamā īpašuma aģentūru pielīdziniet šeit minētajām sociālā un kultūras sfērā - šīm te iestādēm? Mācību iestādēm, veselības aizsardzības iestādēm, bibliotēkām, muzejiem un teātriem?

V.Cielava.

Nu, atklāti sakot, ne ar nolūku tas tika darīts. Tas tika darīts tāpēc, lai ietaupītu tiesas dārgo laiku. Un, ļoti iespējams, ka kaut kādu iemeslu dēļ grāmatas autoru uzmanība ir paslīdējusi garām šiem te vēl uzņēmumiem. Un, ja arī tos uzņēmumus salīdzina ar tām mācību iestādēm un tā tālāk, bibliotēkām, kas darbojas uz budžeta līdzekļu bāzes, tad tie uzņēmumi, kā piemēram, šī te Aģentūra,- viņai ir jāiztiek pašai ar saviem līdzekļiem. Respektīvi, ja salīdzina ar tām mācību iestādēm, tad tie uzņēmumi ir vēl tālākā atkarībā no valsts kā šīs bibliotēkas un tamlīdzīgi. Viņiem šī institucionālā - šī saite - ir vēl tālāka par tiem. Un, tāpat, no viņiem var vēl mazāk prasīt kaut kādu atdevi tieši kaut kādu valsts publisko funkciju veikšanā.

I.Čepāne.

Es gribētu precizēt tādā gadījumā jautāju: tātad jūs uzskatiet, ka Nekustamā īpašuma aģentūras statuss atšķiras no mācību iestādes, veselības aizsardzības iestādes, bibliotēkas, muzeja un teātra tiesiskā statusa?

V.Cielava.

Noteikti.

I.Čepāne.

Paldies.

A.Endziņš.

Apsīša kungs, lūdzu!

R.Apsītis.

Man būtu jautājums Bišera kungam. Jūs savā nelielajā runā uzsvērāt, ka apstrīdētais Nolikums noteikti nav publisks akts, jo tas nav publicēts un attiecas tikai uz Aģentūras darbiniekiem pašas aģentūras sienās. Vai tas būtu saprotams tādējādi, ka nevienai citai personai ārpus Aģentūras sienām nekādas juridiskas sekas šis nolikums, to praktiskā piemērošana, neradīja, un, ja tas ir tā, tad kāpēc tomēr diezgan daudz dzīvokļi tika piešķirti arī personām, kurām nekāds sakars nebija ar aģentūru?

I.Bišers.

Jautājums ir tāds, ka šis Nolikums neuzlika nevienam ārpus Aģentūras sienām nekādus pienākumus un nedeļa nekādas tiesības. Tas orientēja tikai pašus sabiedrības darbiniekus, tajā skaitā arī pati valde sev noteica, kādas viņai būs priekšrocības. Es neesmu analizējis tos 180 līgumus un es neuzskatu, ka tas būtu šīs tiesas uzdevums - vai viņi paši ir vienmēr korekti vadījušies vai nav vadījušies, bet - laikam valde viņus pati izdeva un valde var taisīt arī no šī Nolikuma izņēmumus, jo tas ir tikai pašas valdes izdots. Ja būtu kāda augstāka institūcija, teiksim, padome apstiprinājusi

vai kāds cits, tad valde nedrīkstētu to darīt, bet, ja viņa pati ir apstiprinājusi, tad viņa varēja arī pieļaut izņēmumus. Es negribu apgalvot, vai šādi izņēmumi ir bijuši vai nav, jo es... Lai arī manā rīcībā ir viss tas saraksts, visi tie 180 izīrētie, bet man nav bijis gan ne ziņkārības pietiekoši, ne arī pietiekoši daudz laika, lai es izstudētu šo sarastu un pētītu, vai visi viņi atbilst vai neatbilst šim Nolikumam.

Un jautājums... varbūt tas nebūtu pat jautājums, bet, par cik Cielavas kungam tika uzdots iepriekšējais jautājums, ko varētu adresēt man, jo es esmu viens no šiem autoriem, kurš te tika minēts... Tik tiešām – tā, šajā trešajā grupā, es esmu jau tad, kad rakstīju, es taisni to rakstīju, un es teicu, ka te ir sasviestas divas dažādas lietas kopā, ka ir sasviestas tajā grupā... šīs pārziņā esošās iestādes, šīs iestādes, kas tiek uzturētas no valsts budžeta līdzekļiem, un arī uzņēmumi. Un sākotnēji šo uzņēmumu šeit bija mazāk, bet viņi bija, un šeit ir divi dažādi grupējumi. Diemžēl, šis darbs, un jāsaka, ka sākotnējais teksts bija garāks, vēlāk īsināšanas laikā viņš ir mazliet sāsināts un varbūt tāpēc tur ir kaut kas izkritis ārā. Bet, katrā ziņā, abas šīs grupas ir, protams, dažādas, bet viņas pēc sava juridiskā statusa ir ieliktas vienā grupā - gan no budžeta uzturētās, gan no pašfinansēšanas uzturētās.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl kādi jautājumi ir tiesnešiem? Ušackas kundze.

A.Uā acka.

Cielavas kungam man ir jautājums. Tātad jūs pieminējāt dažādus terminus, kā normatīvais akts, administratīvais akts, privāttiesiskais akts. No mūsu tiesību teorijas viedokļa - no romāņu-ģermāņu tiesību teorijas viedokļa – vai jūs varētu dot definējumu, kas tas ir — privāttiesiskais akts? Un tad jūs vēl lietojāt tādu – “iekšējais akts”. Tātad – privāttiesiskais akts. Es to pašu jautājumu arī Bišera kungam gribētu uzdot kā administratīvo tiesību speciālistam. Un, atsaucoties arī uz Briedes publikāciju, arī administratīvo tiesību speciālists, kura arī lieto šo “privāttiesiskais akts”. Tātad - kas tas ir par jēdzienu un kādu vietu tas aizņem mūsu tiesību sistēmā?

V.Cielava.

Nu, es baidos, ka es tikai tā ļoti vispārīgi, jo šāda veida klasifikācija nav, tā teikt, mans profils. Nu, bet privāttiesisks akts - tas ir tāds akts, ko izdevis ir privātas tiesības subjekts, šajā gadījumā tā ir uzņēmēj sabiedrība.

A.Uā acka.

Konkrētāk.

V.Cielava.

Nu, privāttiesisks akts ir šīs aģentūras lēmums, piemēram, valdes lēmums, par īres līgumu slēgšanu ar kādu konkrētu personu.

A.Uā acka.

Un Biā era kungs?

I.Bišers.

Un es apmēram varētu teikt to pašu uzskatu, ka normatīvais akts ir tāds, kas satur kādas tiesību normas, un ir arī individuālie akti, kas tiek izdoti vieniem un tiem pašiem darbiniekiem. Konkrētiem gadījumiem. Un, ja mēs runājam par tiesību aktiem, tad tiesību akti ir normatīvie akti, bet ne tikai... ar to neaptver visus normatīvos aktus, bet tiesību akti ir tie, kas satur kaut kādas publiskas tiesību normas. Un mūsu valstī tādas ir tiesības izdotas Saeimai, tādas tiesības ir Ministru kabinetam, tādas tiesības ir dotas pašvaldībām... Un bez tam ar īpašu pilnvarojumu, likuma pilnvarojumu, var izdot arī citi tiesību subjekti. Ir pie tam likumi tādi, piemēram, "Par izņēmuma stāvokli", kur ir pilnvaroti dot šādus normatīvos aktus tādiem, kas pie normāliem apstākļiem nav. Privāto tiesību akts, tas ir, ko izdod privāts tiesību subjekts, izdod pats savas... un tas darbojas šīs organizācijas iekšienē. Tas var būt vienreizējas piemērošanas akts un tas var būt daudzkārtējas piemērošanas akts. Piemēram, iekšējās darba kārtības noteikumi. Tas ir neapšaubāmi normatīvs akts, bet tas ir tikai tīri iekšējs akts, kas atbilst...

A.Uā acka.

Privāttiesiskais?

I.Bišers.

Privāttiesiskais, kas attiecas tikai uz šīs organizācijas darbiniekiem un neattiecas ne uz vienu personu ārpus tās.

A.U. acka.

Un vai jūs varētu minēt piemēru civiltiesībās privāttiesisku aktu - ne valsts akciju sabiedrību, bet cits klasiskais privāttiesību subjekts izdod šo privāttiesisko aktu...

I.Bišers.

Privāttiesisko aktu var izdot jebkurš privāto tiesību subjekts. Tas var būt valsts īpašumā atrodošais subjekts, tas var būt jaukts, un tas var būt tīri privāti. Bet arī valsts akciju sabiedrības ... es arī gribētu teikt, tas jautājums pacēlās... Un, ja es runāju, tad es arī gribētu pateikt, ka tās, protams, tiek dibinātas ar publiski tiesisku aktu, jo valsts šinī gadījumā nevar vienoties... tas ir, valsts nevar vienošanās ceļā, jo viņai nav ar ko vienoties. Viņa pilnībā pieder valstij. Tātad šeit nav runa par vienošanos, šī valsts nolemj dibināt šādu savu subjektu — uzņēmēj sabiedrību, bet tā ietilpst visa Komerclikuma darbības sfērā.

A.U. acka.

Kur indivīds varētu pārsūdzēt tādu civiltiesisku aktu, ja būtu aizskartas viņa tiesības, piemēram, ja Aģentūra atteiktos slēgt ar viņu īres līgumu vai piešķirt viņam dzīvokli sākotnēji?

I.Bišers.

Jebkuru aktu var pārsūdzēt tiesā. Parastā tiesā.

A.U. acka.

Tātad tas ir tāda pat pazīme kā administratīvajam aktam, kura ir noteikta Administratīvo aktu procesa noteikumos?

I.Bišers.

Šinī gadījumā tas ir administratīvs akts, kurš ir šajos noteikumos. Ja šinī gadījumā viņa varētu atsaukties uz kādu publisku aktu, kas viņai dod tās tiesības, un viņai būtu atteikts, tad viņa to varētu darīt.

A.Uā acka.

Bet Administratīvo aktu procesa noteikumos ir teikts, ka šiem administratīvajiem aktiem ir jābūt pamatotiem tikai ar likumu vai Ministru kabineta noteikumiem un pašvaldību saistošiem noteikumiem.

I.Bišers.

Jā.

A.Uā acka.

Šajā gadījumā te nav vispār nekāda pamatojuma, kad te notiek konkrētas lietas.

I.Bišers.

Bet šinī gadījumā, ja viņai būtu tiesības, tad savas tiesības var aizstāvēt tiesā. Cits jautājums ir, vai tas būtu prasības kārtībā, vai administratīvo aktu kārtībā, tā nebūtu administratīvā procesa kārtība, tā būtu civiltiesiska kārtība, kur arī var piespiest civiltiesiskā kārtībā var piespiest noslēgt īres līgumu vai kādu citu līgumu. Tādas tiesības civiltiesiskā kārtībā var.

A.Endziņš.

Paldies. Čepānes kundzei jautājums.

I.Čepāne.

Man ir viens lūgums. Paņemot priekšā Nolikumu.

I.Bišers.

Kuru Nolikumu?

I.Čepāne.

Nolikumu, kas tiek apstrīdēts. Ja jūs esat to izdarījuši, tad man šāds jautājums. Kā jūs redziet, šajā Nolikumā - 2. un 3.punktā – šie dzīvokļi tiek sagrupēti divās grupās. Pirmkārt, tie ir brīvie dzīvokļi, un, otrkārt, tie ir brīvie dzīvokļi, kuros ir apgrūtinājumi. Pie tam - 3.punktā ir teikts, ka brīvos dzīvokļus, kuros ir apgrūtinājumi, izīrē uz Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdes lēmumu pamata personām, kas apņemas par saviem līdzekļiem novērst dzīvoklī esošos apgrūtinājumus. Savukārt, ja mēs skatāmies tālāk 7. un 8.punktu, tur ir norādīti dokumenti, kādi būtu jāiesniedz pretendentiem, lai saņemtu šīs te tiesības. Bez tam 8.punktā, kā jūs redziet, parādīts, kādiem šeit datiem ir... Un tāpēc mans pirmais jautājums ir tāds. Sakiet, lūdzu, kā Nekustamā īpašuma aģentūra varēja noskaidrot, kurš ir turīgs un kurš ir mazturīgs, jo šeit nav vismaz iekšā šādas ziņas prasītas. Protī, vai tika prasītas ienākumu deklarācijas, vai tika prasītas izziņas par darba algu no ģimenes locekļiem, vai tamlīdzīgi?

I.Bišers.

Jautājums par personu atzīšanu par mazturīgu vai sociāli nenodrošinātu, tas vispār neiet Aģentūras... tas ietilpst pašvaldību pienākumos. Un, starp citu, es varu pateikt, ka tas tajā likumā, kas ir pieņemts jau pirmajā lasījumā Saeimā, no valsts akciju sabiedrībām tiek noņemtas vispār tiesības... valsts pati kā tāda un tās akciju sabiedrības paredz, ka tās vairāk nenodarbosies ar to piešķiršanu maznodrošinātām personām. Šī sociālās palīdzības funkcija tiks nodalīta pilnīgi no civiltiesiskās darbības. Un valsts šo sekmēs, tikai izdalot nepieciešamos līdzekļus no budžeta šādu sociālu dzīvokļu uzturēšanai un atbalstam šīm personām dzīvokļa pabalsta izsniegšanai. Un tāpēc es domāju, ka šis jautājums ir pareizi arī izdarīts, jo citādi varētu staigāt pa visām šīm aģentūrām, visur stāties uzskaitē, ja viņam nav piešķirtas tiesības tomēr izmeklēt... viņam nav sociālie dienesti, kas to varētu noteikt un izvērtēt, kuri ir mazturīgi vai nenodrošināti.

I.Čepāne.

Bišera kungs, pēc jūsu atbildes es esmu spiesta jautāt jums par 10.punktu. Paskatieties, kas ir rakstīts 10.punktā. Ka izīrējamie dzīvokļi, pirmkārt, tiek piedāvāti personām, kam, saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, ir tiesības saņemt valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā.

I.Bišers.

Pēc tās informācijas, kas man ir, neviena persona, varbūt to varēs liecinieki paskaidrot, viņi apgalvo, ka pie viņiem neviens nav griezies un nav iesniedzis šādu dokumentu, ka viņi ir atzīti par maznodrošinātiem vai sociāli neaizsargātiem. Un - līdz ar to - šis punkts nav strādājis vispār.

I.Čepāne.

Tādā gadījumā man ir nākošais jautājums. Šeit jūs atbildes rakstā sakiet, ka šis Nolikums tika pieņemts ar mērķi, lai racionāli un efektīvi apsaimniekotu valsts īpašumu. Sakiet, lūdzu, vai šīs personas, kurām šie dzīvokļi tika izīrēti, uzņēmās kaut kādas saistības, ka viņi ieguldīs noteiktus līdzekļus, lai īstenotu šo valsts īpašumu apsaimniekošanu?

I.Bišers.

Šis jautājums jau te ir redzams pie apgrūtinājuma, ka viņi ir ieguldījuši līdzekļus, lai savestu tur kārtībā...

I.Čepāne.

Bišera kungs, lūdzu atbildiet uz jautājumu... Vai šeit – Aģentūrā - tika pieprasīti dokumenti vai notika vienošanās juridiska rakstura šajā civiltiesiskajā darījumā, kā jūs sakiet, ka šīs personas apņemas savest šos dzīvokļus kārtībā un, ja viņi to nedara, tad kādas viņiem varbūt iestājas šīs tiesiskās sekas?

I.Bišers.

Jautājums, es domāju, ka tas būtu jāuzdod lieciniekiem, jo es neesmu pētījis konkrētos līgumus un es jums vēlreiz...

I.Čepāne.

Es atvainojos, es jums nejautāju par šiem 180 līgumiem, es jums jautāju par Nolikumu. Un tāpēc vēl pēdējais jautājums šajā Nolikuma sakarā. Vai jums bija zināms, ka, saskaņā ar tajā laikā spēkā esošajiem likumiem, šo izīrēto dzīvokļu liktenis varēja sagaidīt trīs situācijas: pirmkārt, šie īrnieki šo dzīvokli varēja privatizēt, otrkārt, viņi varēja privatizēt un atsavināt un, treškārt, saskaņā ar likumu “Par valsts un pašvaldību dzīvokļu privatizāciju”, viņi varēja atteikties no privatizācijas tiesībām par labu citām personām? Tas arī tika izdarīts. Kur tad šeit paliek šī valsts īpašuma racionāla un efektīva apsaimniekošana?

I.Bišers.

Jautājums... ne Aģentūra ir izdevusi likumu “Par dzīvokļu privatizāciju”. Šī likuma izdošanā Aģentūrai neviens piekrišanu nav prasījis, viņi izīrē šos dzīvokļus, jo viņi jau tukši stāvēt nevar. Ko viņi darītu? Un šādas pašas tiesības bija izīrēt personām, kuras nebija mazturīgas un bija arī mazturīgām. Tās tāpat varēja... Jebkurš, kurš saņemtu to dzīvokli, varētu to darīt.

I.Čepāne.

Un vēl pēdējais jautājums. Sakiet, lūdzu, vai jūs domājat, ka mazturīgais, ja saņemtu šo dzīvokli, būtu tik aprobežots visos gadījumos, ka viņš pats ar savu palīdzību vai mākleru palīdzību nevarētu tikt par turīgu?

I.Bišers.

Nu, jautājums... Es nezinu, ko darītu šis mazturīgais. Es nevaru atbildēt par katru, kas būtu, ja būtu, un ko šis mazturīgais darītu ar šo dzīvokli, ja viņš saņemtu. Vai viņš privatizētu priekš sevis, vai viņš privatizētu un pārdotu, vai viņš privatizētu ar citu palīdzību... Tas jautājums ir tāds: jebkurš, kurš saņemtu - vienalga, vai uz šī Nolikuma pamata vai bez šī Nolikuma, visiem likums deva tādas tiesības privatizēt šos dzīvokļus, un es domāju, ka nevarēja tāpēc vien no 1996.gada turēt šos dzīvokļus brīvus tikai tāpēc, ja viņu izīrēšanas gadījumā kāds viņus varētu privatizēt.

A.Endziņš.

Paldies. Man saistībā... Es gribētu pajautāt saistībā ar jūsu atbildi tiesnesei Čepānes kundzei, ka Aģentūra, diemžēl, nav piedalījies pie šo likumu izstrādāšanas. Bet Nolikuma 2.punkts skan sekojoši: "...brīvos dzīvokļus izīrē uz Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdes lēmuma pamata, saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem". Un tiek uzskaitīts: "Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" un "Par dzīvojamo telpu īri", kā arī Ministru kabineta noteikumiem nr.17 "Par kārtību, kādā reģistrējamās personas (ģimenes) dzīvokļa jautājumu risināšanai paredzētās valsts un pašvaldību palīdzības saņemšanai". Kā tas saskan - šis punkts - ar jūsu atbildē teikto jautājumā par šo dokumentu iesniegšanas kārtību, un – tikai, ka tas attiecas uz it kā... iekšējs akts...

I.Bišers.

Jā, tā viņi ir paziņojuši un tā arī viņi ir ierakstījuši, un es nezinu, kur šeit ir problēma. Starp citu, viņi šo likumu arī rindā gadījumu ir piemērojuši tad, kad viņi ir atdevuši komunālos dzīvokļos atbrīvojušās istabas pārējiem dzīvokļa īrniekiem un tā tālāk. Tas arī nāk no turienes.

A.Endziņš.

Paldies. Skultānes kundze. Lūdzu!

I.Skultāne.

Pirmais jautājums. Turpinot, teiksim, tāpat šo... jūsu paskaidrojums par to, ka šos brīvos dzīvokļus bija grūti apsaimniekot. Kas traucēja šos brīvos dzīvokļus nodot privatizācijai izsolē?

I.Bišers.

Statūti neparedz... nedeva tiesības viņiem izsolīt.

I.Skultāne.

Nē, ne pašiem, bet likuma noteiktajā... nodot privatizācijai, lemjot šo jautājumu un risinot.

I.Bišers.

Tas nav man jautājums, bet tas būtu jāuzdod vadībai. Acīmredzot, es uzskatu, ka viņi uzskatīja, ka viņiem nav dotas tādas tiesības viņus nodot privatizācijai - bez šāda uzdevuma. Ja valsts... tad jau valsts varēja šos dzīvokļus nodot, ko viņa 1996.gadā... es šeit mazliet oponentu cienījamai prokuratūras pārstāvei, ka tas esot saņemts vēl no Nekustamā īpašuma fonda, viņš ir... galvenais vairums šo dzīvokļu tika saņemti ar vienu rīkojumu, kur veselu rindu dzīvojamo māju nodeva un tā tālāk... un nodeva vēlāk pēc tam, un ka viņiem nebija pilnvaru. Tad jau varēja valdība nodot šīs mājas un šos dzīvokļus uzreiz pa tiešo Centrālajai dzīvojamo māju privatizācijas komisijai un privatizācijai. Tad valdībai nevajadzēja dot un likt viņiem apsaimniekot un slēgt īres un nomas līgumus.

I.Skultāne.

Paldies. Un vēl viens jautājums. Jūs runājot minējāt Satversmes tiesas likuma 16.panta 1.daļas 4.punktu: šajā punktā minētās Ministru kabinetam pakļautībā esošās institūcijas. Ja mēs paskatāmies likuma minētajā punktā, tur ir teikts: Ministru kabinetam pakļauto institūciju. Vai jūs uzskatāt, ka šeit tomēr ir dažādi šie termini?

I.Bišers.

Termini ir, diemžēl,... ja es runāju par teoriju, tad mēs visas šīs trīs kategorijas, kas ir, aptveram nevis ar šo te terminu, bet aptveram ar Satversmes terminu "padotībā esošs", "padotās" un "pakļautība" vai "pakļautās"... un tā tālāk,- tas attiecas tikai uz vienu grupu, kas ir īpaši nodalīts. Un, ja mēs salīdzinām šo punktu ar šo likumu par Ministriju iekārtu, tad tur arī lietots gan "pakļautās", "pakļautībā esošās", jo es neatrodu nekādu principiālu atšķirību starp vārdu "pakļautās" vai "pakļautībā esošās".

A.Endziņš.

Paldies. Apsīša kungs, lūdzu!

R.Apsītis.

Man būtu jautājums Valdim Cielavas kungam. Jūs savā runā atzīmējāt to, ka Nekustamā īpašuma aģentūra, vadoties no lietderīguma principa, slēgusi civiltiesiskus līgumus. Un jautājums ir tāds: vai šis lietderīguma princips bija prioritārais, salīdzinot ar Nolikuma piemērošanu praksē, vai arī Nolikums ir prioritārs?

V.Cielava.

Es domāju, ka tas lietderības princips bija prioritārs. Tāpēc varbūt arī daži punkti, uz kuriem tika aizrādīts, nu, viņi palika zināmā mērā deklarācijas līmenī. Nu, bet attiecībā uz pašu šo te apstrīdēto aktu,- tas ir tikai par labu. Jo formāli juridiski... tas kvalitāti tikai ceļ no formāli juridiskā viedokļa.

A.Endziņš.

Paldies. Ušackas kundze, lūdzu.

A.Uā acka.

Savas uzstāšanās nobeigumā jūs runājāt par svarīgiem subjektiem. Vai jūs varētu precizēt, kas ir tie svarīgie subjekti?

V.Cielava.

Jā, Valsts prezidents, piemēram, un Saeimas priekšsēdētājs un Saeimas citas amatpersonas, tāpatās, es domāju, arī Ministru kabineta atbildīgās amatpersonas... Nu, ja man vēl jautātu, tad arī tiesas vadošie darbinieki, tiesneši.

A.U☐ acka.

Tā tad - attiecībā uz šo Aģentūru un tiem, kam bija piešķirti šie dzīvokļi... tiem, kam bija piešķirti šie dzīvokļi - tās arī ir svarīgas personas?

V.Cielava.

To vidū, kam bija piešķirts... jā, es domāju gan. Tur Mottes kungs varēs pateikt, es neesmu...

A.U☐ acka.

Un, sakiet, lūdzu, kā konstitucionālo tiesību speciālists, vai tas nav pretrunā ar mūsu Satversmi, proti, 91.pantu, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma priekšā?

V.Cielava.

Grūti pateikt... Redziet, šeit ir runa par to, ka... nu, atkal tas pats lietderības princips, no valsts interešu viedokļa raugoties. Nu, vai tad jūs zināt kādu mūsdienu civilizētu valsti, kur valsts pirmās amatpersonas un tā tālāk dzīvo, teiksim, Amerikā Bronksā vai Hārlemā, vai tamlīdzīgi? Viņu augstie amati bieži vien uzliek viņiem par pienākumu pieņemt attiecīga granda, teiksim, ārzemju viesus, savos dzīvokļos, un es domāju, ka šeit tā raudzīties - no tāda universālas formālās vienlīdzības tāda principa,- nez vai tas būtu pareizi.

A.Endziņš.

Paldies. Skultānes kundze. Lūdzu!

I.Skultāne.

Man vēl...

V.Cielava.

... Protams, būtu labāk, ja mūsu šīs te augstās amatpersonas, viņas saņemtu tādas algas, kas ļautu viņām par saviem līdzekļiem nopirkt jebkurā izolē un tā tālāk tādu māju un tādu dzīvokli, kāds viņām būtu vajadzīgs atbilstoši viņu statusam. Bet, mēs zinām, cik viņas saņem un viņām šajā dzīvokļu tirgū nav ko darīt. Tā jāsaka.

A.Endziņš.

Paldies. Skultānes kundzei ir jautājums.

I.Skultāne.

Vai tie dzīvokļi, kurus Aģentūra izīrēja uz Nolikuma pamata, ir Aģentūras īpašums vai valsts īpašums?

V.Cielava.

Tas ir valsts īpašums.

I.Skultāne.

Jūs minējāt savā paskaidrojumā, ka Aģentūra nenodarbojas ar dzīvokļu piešķiršanu, bet slēdz civiltiesiskus darījumus. Kādus tieši civiltiesiskus darījumus par šiem dzīvokļiem Aģentūra slēdz?

V.Cielava.

Viņa slēdz īres līgumus, un ar tādu perspektīvu, tas ir teikts Ministru kabineta rīkojumā nr.120 "Par valsts akciju sabiedrību "Valsts nekustamā īpašuma aģentūra"" 3.punktā: paredzēt minēto īpašumu pakāpenisku izpirkšanu un tās rezultātā iegūto līdzekļu ieskaitīšanu valsts budžetā. Respektīvi, īres līgumam perspektīvā ir jāklūst par dzīvokļa izpirkuma līgumu.

I.Skultāne.

Un - vai, slēdzot šo īres līgumu, tātad, pēc kādiem likumiem Aģentūrai ir jāvadās? Pēc Civillikuma vai arī pēc speciāliem likumiem?

V.Cielava.

Viņai ir jāvadās pēc Civillikuma par īres līgumiem. Viņai ir jāvadās no savu statūtu prasībām, tad viņai jāvadās ir no likuma “Par dzīvokļa īri”, no šā... Nu, un tas jau arī ir ierakstīts tajā Nolikumā... pēc iespējas vismaz principā jāvadās arī no šā te palīdzības likuma – “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā”.

I.Skultāne.

Vēl turpinot šo... Tātad tomēr jūs atzīstat, ka arī Aģentūrai ir jāievēro likums “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājuma risināšanā”?

V.Cielava.

Cik tas negrauj šīs organizācijas kā uzņēmēj sabiedrības pamatus. Cik tas nav pretrunā ar viņas eksistences materiālajiem nosacījumiem.

I.Skultāne.

Vai jūs neuzskatāt, ka abi šie likumi — “Par vienotu telpu īri” un tas saucamais *palīdzības likums*, - ir tomēr skatāmi kompleksi, neatraujot vienu no otra?

V.Cielava.

Mēs, kā saka, visu skatām sistēmiski. To mēs nevaram pilnīgi nolikt malā un teikt, ka tas uz mums neattiecas. Tas taču tāpēc arī ir tajā Nolikumā guvis atspoguļojumu. Te ir runa, es domāju, ne tik daudz par to formālo juridisko pusi, cik par šā likuma reālo ievērošanu visā šajā procesā. Tur ir tā problēma. Te vienkārši nevarēja praktiski šī Aģentūra, veicot tās funkcijas, kas bija uzdotas viņai ar attiecīgajiem Ministru kabineta aktiem,- viņa nevarēja šīs funkcijas nodrošināt, ja pilnībā būtu sekojusi tam, kas tur ir rakstīts - tajā likumā - par to palīdzību. Kādā mērā, to te Mottes kungs varēs laikiem pateikt.

I.Skultāne.

Tad vēl tālāk. Man te būtu daži jautājumi. Tātad, faktiski jau mēs skārām šos jautājumus un jūs arī atbildējāt, ka, izīrējot dzīvokļus, turpinājumā ir paredzama šī izpirkšana privatizējot. Vai jums ir zināms arī, ka pēc spēkā esošās likumdošanas pie privatizācijas, nosakot privatizējamā objekta cenu, tajā tiek iekļauti iekšā arī šie līdzekļi, ko šis īrnieks ir ieguldījis dzīvoklī?

A.Endziņš.

Un kā paliek tad līdz ar to ar Aģentūras peļņu? Vai tā būtu tādā gadījumā atzīstama par šo efektīvo apsaimniekošanu?

V.Cielava.

Nu, katrā ziņā - valsts šajā gadījumā nebūtu izdevusi savus līdzekļus savešanai kārtībā. Un šai Aģentūrai jau arī nebija tādu līdzekļu.

I.Skultāne.

Bet vai šajā gadījumā tad šis īrnieks, kas perspektīvā kļūst par dzīvokļa īpašnieku, neiegūst šo valsts īpašumu par pazeminātu vērtību?

V.Cielava.

Nu, bet ja viņš ir tur tos līdzekļus ieguldījis, reāli ieguldījis. To, bez šaubām, var pārbaudīt. Un, ja konstatē, ka patiešām tie līdzekļi tur ir ieguldīti, kur tad te tā pazeminātā vērtība parādās?

A.Endziņš.

Paldies. Čepānes kundze, lūdzu.

I.Čepāne.

Man jums jautājums. Tiešs jautājums sakarā ar jūsu komentāru par Satversmes 91.pantu. Un, proti, vai jūs uzskatāt arī Valsts nekustamā īpašuma aģentūras darbiniekus, viņu radniekus, biznesa partnerus par šiem svarīgajiem subjektiem?

V.Cielava.

Atklāti sakot, es to sarakstu neesmu redzējis, es nezinu, kas tur ir - vai radnieki, vai draugi...

I.Čepāne.

Kā tad jūs zināt par šīm svarīgajām amatpersonām?

V.Cielava.

Ja atbild tā, kā jūs jautājat... tad, protams, ka nē.

A.Uā acka.

Cielavas kungs, jūs avīzes arī nelasāt? Vakardienas “Dienā” bija ļoti liels raksts par to.

V.Cielava.

Mēs jau ar kolēģi pasvītrojām, ka mēs šajā lietā negribam aizstāvēt kādus konkrētus darījumus, kādus konkrētus līgumus, un es uzskatu, ka šis jautājums ir jāatstāj citu tiesu kompetencei. Tā kā es uz šo jautājumu, diemžēl, nevaru atbildēt.

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl ir kādi jautājumi tiesnešiem?

A.Uā acka.

Bišera kungam. Jums kā administratīvo tiesību speciālistam. Kā kontinentālās Eiropas tiesību sistēmā, kur mēs atgriezāmies pēc 1990.gada, viens no administratīvo tiesību principiem ir likumības princips. Un viena no izpausmēm ir šī *ultra vires*. Tātad, ja institūcija, kura izdod aktu, kas nav tās kompetencē, - vai arī citās valstīs nevar apstrīdēt šo aktu tiesā un tiesa nevar atzīt, ka šis akts ir *ultra vires* - ārpus kompetences?

I.Bišers.

Jautājums ir par to, kādā tiesā to var apstrīdēt. Es runāju patlaban, es nerunāju par visu tiesu kompetenci, es runāju par Satversmes tiesas kompetenci, kas ir skaidri un nepārprotami noteikts Satversmes tiesas likumā.

A.Uā acka.

Es runāju par normatīvo aktu.

I.Bišers.

Normatīvo publisko aktu, bet nevis... es teicu, ka es nevaru visādas iekšējās instrukcijas, kas kādā privāto tiesību subjektā tiek pieņemts,- tos nevar pārsūdzēt Satversmes tiesā. Es par to runāju. Iekšējie dokumenti, kas neiziet ārpus šīs institūcijas sienām, neuzliek ārpus šīs institūcijas nevienam tiesības, ne pienākumus,- tos nevar pārsūdzēt Satversmes tiesā.

A.U¹ acka.

Bet kas tad varētu novērtēt: vai šis dokuments, kā jūs sakāt, vai privāttiesiskais akts ir normatīvais akts vai nav normatīvs akts?

I.Bišers.

Tas ir, es teicu... tas satur zināmas normas, jo viņš ir daudzkārtējai piemērošanai domāts, bet tas ir saistošs tikai iekšējiem darbiniekiem.

A.U¹ acka.

Es to saprotu, bet tas, kas varētu novērtēt tādu aktu. Kas varētu pateikt, vai tas ir normatīvais akts vai nav normatīvais akts, ja ar šo jautājumu nevar griezties ne Satversmes tiesā, ne arī vispārējā jurisdikcijas tiesā, kas nenovērtē – vai tas ir vai nav normatīvs akts...?

I.Bišers.

Šeit var apstrīdēt tos, kādas sekas ir tas izdarījis ārpus... kas ir izgājis jau ārpus... Te var novērtēt, lūk, šos 180 līgumus, vai tie ir atbilstoši likumam vai neatbilst likumam. Un...

A.U¹ acka.

Es vēlreiz uzdodu šo jautājumu: kas var novērtēt: vai tas ir normatīvais akts vai nav normatīvais akts?

I.Bišers.

Nu, tad es saku: to var novērtēt, ka, ja tas neiziet ārpus šīs organizācijas sienām - tas nav normatīvais akts.

A.U. acka.

To jūs novērtējat, vai novērtē otrā puse, bet kāda institūcija varētu to novērtēt, ja rodas tāds strīds - vai tas ir normatīvais akts, vai tas nav normatīvais akts, ja to nevar izdarīt ne konstitucionālā tiesa, ne vispārējās jurisdikcijas tiesas?

I.Bišers.

Konstitucionālā tiesa, protams, var, un tāpēc es arī griezos sākumā ar savu pieteikumu pateikt visiem vienreiz publiski, ka šādi iekšējie akti nav šīs tiesas kompetencē, jo likums tādas tiesības viņai nepiešķir, un ka tā ir jāapstrīd citādā veidā.

A.U. acka.

Bet tas ir jūsu viedoklis, kā pateikt... Bet, tāpat, pateikt, vai ir vai nav, ir Satversmes tiesas kompetencē?

I.Bišers.

Nu, vai jūs to būtu pateikuši tajā lēmumā, ko jūs pieņēmt sākumā, vai to pateiksiet spriedumā beigās,- jūs to pateiksiet, neapšaubāmi, es to saprotu. Es tikai ceru, ka jūs to pateiksiet atbilstoši likumam.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl tienešiem ir jautājumi? Nav.

Ģenerālprokuratūras pārstāvei? Nav jautājumu, ja? Paldies.

Līdz ar to tiesa uzsāk liecinieku aptauju. Es lūdzu sēdes sekretāri uzaicināt ģenerāldirektoru, Valsts nekustamā īpašuma aģentūras ģenerāldirektoru Mottes kungu sēžu zālē.

Preses pārstāvjiem: man ir lūgums rīkoties tā, lai netraucētu sēdes gaitu.

Mottes kungs, lūdzu jūs parakstīties, ka esat brīdināts par atteikšanos no liecības došanas vai apzināti nepatiesas liecības sniegšanu saskaņā ar Krimināllikuma normām. Likums ir priekšā.

Mottes kungs, ko jūs varat liecināt par šī apstrīdētā Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pieņemtā Nolikuma tapšanu un atbilstību spēkā esošajai likumdošanai/

J.Motte.

Šis Nolikums tapa, kad es vēl nebiju stājies savā amatā, tas ir, pirms 1996.gada, mēs viņu rediģējām... to darīja Juridiskā nodaļa. Un es uzskatu, ka viņš atbilst visām tām likumu normām... Viņš ir skatīts gan Aģentūras padomes sēdēs, gan arī Aģentūras valsts pilnvarnieki ir izteikuši savu viedokli par šo nolikumu. Nekur nav aizrādīts, ka viņš neatbilst mūsu valsts likumdošanai.

A.Endziņš.

Kad jūs stājāties amatā?

J.Motte.

1996.gada augustā.

A.Endziņš.

Nolikums ir apstiprināts ar valdes lēmumu 1997.gada 29.aprīlī.

J.Motte.

Jā, tā ir jaunā redakcija, sākumā bija arī cits nolikums par dzīvojamās platības izīrēšanu, kurš paredzēja tikai Finanšu ministrijas pārziņā esošajiem darbiniekiem piešķirt šos dzīvokļus. Šī redakcija ir apstiprināta 1995.gadā.

A.Endziņš.

Paldies. Kādi jautājumi būtu tiesnešiem? Apsīša kungs, lūdzu.

R.Apsītis.

Sakiet, lūdzu, Mottes kungs, cik lielā mērā Nekustamā īpašuma aģentūras valde vadījās savā praktiskajā darbā, piešķirot dzīvokļus no šā Nolikuma normām?

J.Motte.

Aģentūras valde apstiprināja tikai Dzīvokļu komisijas protokolus, kuros bija rakstīts, ka piešķirt tādām vai tādām cilvēkiem šos konkrētos dzīvokļus. Šis Nolikums vairāk bija domāts tieši Dzīvokļu nodaļas un Dzīvokļu komisijas darbam.

R.Apsītis.

Un pati valde?

J.Motte.

Pati valde valdes sēdēs izskatīja un apstiprināja Dzīvokļu komisijas protokolus jau gatavus.

R.Apsītis.

Nu, man tomēr interesēja drusku konkrētāk... Jūs varbūt paskaidrotu, nu, kādas normas tomēr valde uzskatīja par lietderīgām piemērot: vai tas attiecās uz visām normām, vai tikai uz dažām normām? Nu, piemēram, kā valde ir piemērojusi šā Nolikuma 10.punktu, kurš jau šajā tiesas sēdē šeit tika pieminēts. Jūs nebijāt, protams, klāt, es atkārtošu. Tur ir rakstīts, ka izīrējamie dzīvokļi pirmkārt, tiek piedāvāti personām, kam saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ir tiesības saņemt valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā. Teiksim, kā šī norma tika piemērota?

J.Motte.

Jā, bija uzskaitē, cik es zinu, Dzīvokļu nodaļā, un pirmām kārtām tika piedāvāts šiem cilvēkiem, bez šaubām... un viņi rakstiski apliecināja, vai viņi ir gatavi šos dzīvokļus īrēt vai nav gatavi. Jo es varu atkārtot tiesai, varbūt jau šeit tika minēts, ka šie dzīvokļi visi praktiski bija ar apgrūtinājumiem. Respektīvi, īrnieku parādi un arī dzīvokļi, kas nav derīgi dzīvošanai bez kapitālā remonta vai bez daļēja kosmētiskā remonta. Un mēs piedāvājām tos tiem cilvēkiem, kas bija gatavi segt šos iepriekšējo iedzīvotāju parādus un arī par saviem līdzekļiem atremontēt šos dzīvokļus. Un mēs kā akciju sabiedrība esam kopumā ieguvuši 80 tūkstošus latos no iepriekšējo īrnieku parādiem, kuri mums būtu jāsedz no akciju sabiedrības budžeta.

A.Endziņš.

Čepānes kundze, lūdzu!

I.Čepāne.

Sakiet lūdzu, kādā veidā jūs noskaidrojāt, kuri ir šie maksātspējīgie?

J.Motte.

Vienkārši aptaujas veidā.

I.Čepāne.

Kā jūs veicāt šo aptauju?

J.Motte.

Dzīvokļu komisija to darīja. Es pats nevaru...

I.Čepāne.

Jūs nevarat pateikt, kādā veidā šī aptauja tika veikta?

J.Motte.

Vienkārši rādīja šos dzīvokļus un cilvēki...

I.Čepāne.

Kādiem subjektiem tika rādīti? Kas tur tika vesti? Kā šī informācija nonāca līdz šiem potenciālajiem īrniekiem?

J.Motte.

Tika vesta uzskaitē Dzīvokļu nodaļā un cilvēki, kas bija šajā uzskaitē, kas...

I.Čepāne.

Kā viņi varēja šajā uzskaitē tikt?

J.Motte.

Mums bija... šajā Nolikumā jau ir speciāli rakstīts, kas tiek uzņemti.

I.Čepāne.

Es jums jautāju... Saprotiet, ja ir kaut kur pieteikšanās augstskolā - visi to zina, bet kā viņi zināja jums tajā rindā pieteikties?

J.Mottes.

Tas nebija publicēts akts, tas bija iekšējā lietošanā, jā.

I.Čepāne.

Bet, jūs saprotiet... Es jums trešo reizi prasu un es tagad prasīšu pavisam lēnām: kā šie subjekti varēja, kas bija potenciālie šie te īrnieki, pieteikties pie jums? Kādā veidā viņiem tas bija zināms kļuvīs?

J.Motte.

Acīmredzot, tas... es jums nevaru pateikt konkrēti, bet es katru nedēļu un katru mēnesi saņēmu no dažādām valsts iestādēm vēstules ar lūgumu izskatīt tādu vai tādu cilvēku vēlēšanos saņemt dzīvokli.

I.Čepāne.

Kāds ir jūsu viedoklis: kā viņi to dabūja zināt?

J.Motte.

Nevaru to jums komentēt.

I.Čepāne.

Tad man ir otrs jautājums. Jūs noteikti ļoti labi ziniet šo Nolikumu. 2.un 3.punktā visi šie dzīvokļi sadalīti divās grupās: ir brīvie dzīvokļi un brīvie dzīvokļi ar apgrūtinājumiem. Pie tam šie brīvie dzīvokļi ar apgrūtinājumiem, kā jūs teicāt, tiek izīrēti personām, kuras ir maksāspējīgas. Un, balstoties uz 7. un 8.punktu, kur nav norādīts, kā Aģentūra, kādā veidā varēja noskaidrot, vai šīs personas ir maksāspējīgas vai nav maksāspējīgas... Sakiet, lūdzu, kā jūs to noskaidrojāt, vai šī persona ir maksāspējīga vai nav?

J.Motte.

Es pats to konkrēti nenoskaidroju, to lēma Dzīvokļu komisija, balstoties uz tā cilvēka liecībām, ka viņš ir ar mieru to darīt.

I.Čepāne.

Ar liecībām, ka viņš ir ar mieru... Vai bija kaut kādas saistības starp Nekustamā īpašuma aģentūru un šo potenciālo īrnieku, ka viņš tiešām šo dzīvokli savedīs kārtībā, nevis pārdos?

J.Motte.

Nebija saistības, nē.

A.Endziņš.

Ušackas kundze, lūdzu.

A.Uā acka.

Tas ir saistīts ar iepriekšējiem jautājumiem. Tātad, iepazīstoties ar lietas materiāliem un arī ar materiāliem, kurus mēs saņemām no prokuratūras, kur ir arī šīs konkrētās lietas, tāpēc, ka novērtēt šo Nolikumu var tikai tad, ja arī novērtē konkrētu lietu. Un es te paņemu dažas lietas un šajās lietās ir šīs Dzīvokļu komisijas sanāksmes protokols par piešķiršanu, šo lietošanas tiesību piešķiršanu, un vismaz šajos, kas ir man, tur ir teiks: "...un ņemot vērā ģenerāldirektora Mottes norādījumu...". Otrajā - "...ņemot vērā vadības rezolūciju...". Tātad, jūs sakāt, ka jūs nezināt, kā tie cilvēki uzzināja. Tātad jūs nekontrolējāt šīs Dzīvokļu komisijas darbību? Tātad jebkuru rezolūciju jūs tikai uzlikāt un pilnīgi uzticējāties?

J.Motte.

Jā.

A.Uā acka.

Bet, arī pētot prokuratūras materiālus, uz dažām lietām ir jūsu rezolūcija, uz dažām nav. Kā jūs izvēlējāties... tas, kas attiecas uz jūsu darbiniekiem, tad tās rezolūcijas jūs likāt... vai uz svarīgām personām... Kāda šeit bija jūsu pieeja?

J.Motte.

Tas ir tīri subjektīvi. To es jums nevaru komentēt.

A.U☐ acka.

Ko nozīmē “subjektīvi”?

J.Motte.

Tas ir tīri atkarīgs no tā, kā ienāk pasts...Nu, viss pasts gāja caur manīm... Ja tur bija vadības norādījumi, tad arī, acīmredzot, tas atbilst taisnībai.

A.Endziņš.

Skultānes kundze, lūdzu!

I.Skultāne.

Jūs teicāt, ka šis Nolikums ir paredzēts iekšējai lietošanai. Bet tad tomēr reāli iznāk, ka nāca arī cilvēki no malas un jūs arī dzīvokļus izīrējāt ne tikai saviem darbiniekiem?

J.Motte.

Jā.

I.Skultāne.

Tātad tomēr viņš tika vērsts uz āru?

J.Motte.

Tas Nolikums uz āru netika vērsts, viņš ir iekšējs mūsu dokuments, pēc kā mēs piešķiram dzīvokļus mūsu valdījumā esošajos namīpašumos.

I.Skultāne.

Bet - arī personām, kas nav jūsu darbinieki?

J.Motte.

Jā.

I.Skultāne.

Otrs jautājums. Jūs minējāt, ka, izīrējot šādā veidā dzīvokļus, jūs efektīvi apsaimniekojat valsts īpašumu. Kas, teiksim, traucēja... vai nevarēja būt tāda iespēja, ka šos brīvos dzīvokļus jūs nevis izīrējat, zinot, ka tālāk īrnieks varēs privatizēt paātrināti dzīvokli, bet kāpēc šos brīvos dzīvokļus nevarējāt nodot - kā likumā ir paredzēts - privatizācijai izsolē kā brīvu dzīvokli? Vai tas nebūtu vēl efektīvāk, jo izsolē...

J.Motte.

Bet viņi... šajos gadījumos iet runa, un mēs balstāmies uz to, ka viņš nav brīvs dzīvoklis. Tad vajadzēja mums segt iepriekšējo īrnieku parādu kā akciju sabiedrībai un arī izremontēt viņu līdz tādām stāvoklim, lai viņš būtu juridiski brīvs dzīvoklis. Tas būtu ekonomiski neizdevīgāk, manuprāt.

I.Skultāne.

Vai likums "Par privatizāciju" nosaka arī, ka privatizējami ir lietošanai derīgi dzīvokļi?

J.Motte.

Juridiski ir tāds termins “brīvs dzīvoklis”. Tas ir brīvs no iepriekšējo īrnieku parādiem un gatavs dzīvošanai.

I.Skultāne.

Kādā tiesību normā ir šāds apzīmējums?

J.Motte.

Tas ir likumā “Par dzīvojamo telpu īri” minēts un arī mūsu Nolikumā.

A.Endziņš.

Čepānes kundze, lūdzu.

I.Čepāne.

Es par to brīvo. Vai jums arī tika izīrēti šie brīvie dzīvokļi?

J.Motte.

Nē, praktiski nē.

I.Čepāne.

Praktiski nē. Tad jūsu šajos atbildes rakstos mūs šeit viena lieta mulsina. Jūs rakstāt, ka objektīvi nevarēja tikt izīrēti šie dzīvokļi palīdzības kārtībā sociāli mazaizsargātām un maznodrošinātām personām. Vai jūs to nevarat paskaidrot tuvāk? Kādi bija šie objektīvie apstākļi?

J.Motte.

Tieši tie, ko jau es minēju. Tie ir apgrūtinājumi un arī tas, ka viņiem bija nepieciešams kapitālais remonts.

I.Čepāne.

Sakiet, jūsuprāt... jūs esat pazīstams biznesmenis pirms šīs valsts akciju sabiedrības ģenerāldirektora amata. Tajā laikā, kad šie dzīvokļi tika izīrēti, vai jums bija zināms, cik maksā viens kvadrātmeters Rīgas centrā, Vecrīgā neizremontēts dzīvoklis?

J.Motte.

Jā.

I.Čepāne.

Un tad ir otrs jautājums. Sakiet, vai jūs tiešām domājat, ka visi šie mazturīgie, kuriem jūs būtu piedāvājuši, ir tik aprobežoti, ka viņi paši vai ar savu mākleru starpniecību nespētu pārdot šos dzīvokļus ar apgrūtinājumiem, kā jūs sakāt, un tālāk šajos *guļamrajonos*, kur dzīvo vienkāršā tauta, teiksim tā, nopirktu sev tiešām dzīvokļus, kur viņi varētu normāli dzīvot?

J.Motte.

Nē, es tā nedomāju.

I.Čepāne.

Paldies.

A.Endziņš.

Vēl ir jautājumi tiesnešiem? Nav jautājumu. Ģenerālprokuratūras pārstāvei?

M.Kučinska.

Jūs norādījāt, atbildot uz jautājumu par Nolikuma 10.punktu, ka ir piedāvāti dzīvokļi arī cilvēkiem, kas sastāvējuši pašvaldībā vestajā rindā dzīves apstākļu uzlabošanai. Cik tādi gadījumi varētu būt un vai šādas ziņas jūs esiet iesnieguši arī prokuratūrā?

J.Motte.

Nevaru jums atbildēt uz šo jautājumu konkrēti. Tas jāskatās ir Dzīvokļu komisijas protokolos.

M.Kučinska.

Bet vai šādas ziņas jūs arī sniedzāt prokuratūrā, kad tika izprasīti dokumenti visi?

J.Motte.

Domāju, ka nē. Tādus īpaši neviens nav uzdevis... tādu jautājumu.

A.Endziņš.

Man ir jautājums. Jūs esat ne tikai ģenerāldirektors, bet arī valdes priekšsēdētājs, un, saskaņā ar Nolikumu, lēmumu pieņem valde. Un projektu gatavo šī Dzīvokļu komisija. Kādā izskatā šie priekšlikumi nāk un kādā veidā valde tos lēma? Vai tikai tādējādi, ka tika norādīts, ka Pētersonam vai Miķelsonam vai tamlīdzīgi piešķirt tādu un tādu dzīvokli, jeb par katru konkrētu gadījumu valdei Dzīvokļu komisija iesniedza arī konkrētu materiālu klāstu, kur būtu visi šie nepieciešamie konkrētie dokumenti un, protams, arī šeit Dzīvokļu komisijas atzinums?

J.Motte.

Nē, mūsu valdes rīcībā bija tikai Dzīvokļu komisijas protokols jau ar konkrēto lēmumu piešķirt, kā jūs sakāt, Miķelsonam vai Pētersonam tik un tik istabu dzīvokli, un arī ar to izziņu par viņa iepriekšējo dzīves vietu klāt.

A.Endziņš.

Tad kādas ir galu galā valdes funkcijas?

J.Motte.

Valde var atbalstīt šo Dzīvokļu komisijas protokolu vai arī neatbalstīt.

A.Endziņš.

Pēc kādiem kritērijiem?

J.Motte.

Pēc tā, vai viņš atbilst tam Nolikumam, ko mēs esam pieņēmuši.

A.Endziņš.

Bet kā jūs varat zināt - atbilst vai neatbilst Nolikumam, ja, kā jūs sakāt, ja es pareizi sapratu, šeit parādās tikai šis protokols, kur ir komisija nolēmusi, lūk, Pētersenam vai Miķelsonam piešķirt šīs tiesības.

J.Motte.

Valde jau... respektīvi, Dzīvokļu komisija jau iepriekš to ir skatījusi. Un valde vienkārši apstiprina šos protokolus.

A.Endziņš.

Bet tāpēc es prasu vēlreiz. Pēc kādiem kritērijiem... jūs esat kādam arī atteikuši valdes sēdē?...

J.Motte.

Jā, esam atteikuši.

A.Endziņš.

Pēc kādiem kritērijiem?

J.Motte.

Pēc tiem, ka viņš neatbilst tam Nolikumam, kas mums bija pieņemts mūsu akciju sabiedrībā.

A.Endziņš.

Bet kā jūs varat spriest par to?

J.Motte.

Nu kā... Valdes locekļi taču ir iepazīstināti ar šo Nolikumu.

A.Endziņš.

Ar Nolikumu jā. Bet, ja jūs sakāt, ka šie protokoli ir tikai komisijas protokols, kur ir: komisija nolēma atbalstīt vai arī neatbalstīt. Jūs valdes sēdē formāli tikai apstiprināt vai arī neapstiprināt. Pēc kādiem kritērijiem?

J.Motte.

Tur parādās arī dažreiz kaut kādi jauni dokumenti un tā tālāk... Ir bijuši gadījumi, ka mēs esam atteikuši arī, jā.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl kādi jautājumi? Prokuratūras pārstāvei?

M.Kučinska.

Es gribētu pajautāt vēl tā. Sakiet, apstiprinot valdes sēdē šo Nolikumu, vai jūs pārbaudījāt, vai viņš atbilst pastāvošajai spēkā esošajai likumdošanai, kas regulē ģres tiesību piešķiršanu, jeb jūs pārbaudījāt viņa atbilstību, saistībā ar kuru... šis Nolikums...ja jūs uzskatāt, kādai citai likumdošanai...

J.Motte.

Es jau teicu, ka šo Nolikumu izstrādāja mūsu Juridiskā nodaļa kopā ar Dzīvokļu nodaļu, un man nav pamata apšaubīt viņu kompetenci, un valde paļāvās, ka viņš ir tiešām atbilstīgs visām likumu prasībām.

M.Kučinska.

Valde nepārbaudīja, ja?

J.Motte.

Nē.

M.Kučinska.

Sakiet varbūt tā. Kādā jomā tad, jūs uzskatiet, šie dzīvokļi tika piešķirti... izīrēti? Vai tās bija jūsu uzņēmējdarbības funkciju rezultātā, vai tās bija kādu publisko tiesību izpildē, kuras jums tika deleģētas?

J.Motte.

Tas bija tīri uzņēmējdarbības formā. Kā, piemēram, minēt var valsts akciju sabiedrību "Latvijas dzelzceļš". Tur arī tieši saviem darbiniekiem priekšroku dod dzīvojamās platības piešķiršanā. Tieši tāda pati situācija.

M.Kučinska.

Un dzīvokļu izīrēšanas jomā jūs uzskatāt, ka Nekustamā īpašuma aģentūra veica kādas publiskās tiesības?

J.Motte.

Nē.

A.Endziņš.

Paldies. Aģentūras pārstāvim?

V.Cielava.

Sakiet, lūdzu, kad šie jautājumi tika izņemti valdes sēdē, Dzīvokļu komisijas priekšsēdētājs ziņoja par attiecīgo lietu, par to, kāds ir likumīgais pamats izņemt jautājumu par īres līgumu slēgšanu, jeb vienkārši tikai tika pateikts – “slēgt” - un vairāk neko?

J.Motte.

Katram valdes loceklim bija viens Dzīvokļu komisijas protokols uz rokas un Dzīvokļu komisijas priekšsēdētājs iepazīstināja ar šo protokolu. Netika tur iztirzāts konkrēti katrs gadījums.

V.Cielava.

Jā, un pēc tā protokola visa tā konkrētā situācija bija redzama.

J.Motte.

Jā.

A.Endziņš.

Paldies. Man tādā gadījumā ir atkārtots jautājums: kāpēc jūs vienu atbildi sniedzat Aģentūras pārstāvim Cielavas kungam, bet uz manu analoģu jautājumu jūs atbildat, ka ir tikai šis protokols un vairāk nekā tur nav.

J.Motte.

Bet jūs jau neprasījāt, vai lasīja šo protokolu. Cielavas kungs prasīja...

A.Endziņš.

Es jums visu laiku prasīju, kas šajā protokolā ir iekšā un uz kāda pamata jūs tādā gadījumā lēmāt. Jūs man visu laiku skaidrojāt, ka nē, es neko nezinu un tamlīdzīgi. Tagad jūs atbildat kaut ko citu.

J.Motte.

Nu, var iepazīties ar šiem protokoliem, viņi taču nav nekāds noslēpums. Tur ir viss redzams, kas tur ir rakstīts šajos protokolos.

A.Endziņš.

Bet es jums tieši jautāju visu laiku, kas šajos protokolos ir rakstīts. Un jautāju, vai tur ir tikai Pētersenam, Miķelsonam piešķirt, jeb tur ir arī kaut kādi materiāli klāt pievienoti ar pamatojumu un tamlīdzīgi. Jūs man visu laiku raustījāt plecus un sakāt, ka tikai tas un tas.

J.Motte.

Ir pievienots... Es teicu, ir pievienots iepriekšējās dzīves vietas apraksts, cik liela parādu summa, un ka viņš apņemas to parādu summu dzēst. Parasti tāds formulējums tur ir.

A.Endziņš.

Paldies. Ušackas kundze, lūdzu.

A.Uā acka.

Es gribētu jautāt, vai visi šie izīrētie dzīvokļi bija ar apgrūtinājumiem?

J.Motte.

Faktiski jā.

A.Uā acka.

Visi?

J.Motte.

Jā, es uzskatu, ka jā.

A.Uā acka.

Un kā bija realizēts šis efektīvās apsaimniekošanas princips? No lietas materiāliem izriet, ka, piemēram, bija dzīvokļi ar apgrūtinājumu 50 lati, mazām summām... vai tas bija efektīvi - izīrēt tādus dzīvokļus - un pēc tam viņi tika privatizēti un pārdoti par lielu naudu?

J.Motte.

Es uzskatu, ka jā.

A.U□ acka.

Un kā privātuzņēmējs... vai jūs arī rīkotos tā ar savu īpašumu?

J.Motte.

Pie zināmiem nosacījumiem, jā.

A.Endziņš.

Kas tie par nosacījumiem?

J.Motte.

Ja tas būtu man izdevīgi kā privātuzņēmējam.

A.U□ acka.

Kas tad jums šeit būtu izdevīgi?

J.Motte.

Šī ir pavisam cita situācija. Ja man privātā mājā... es varētu tikai pārdot šos dzīvokļus vai arī noslēgt ilgtermiņa īres līgumu, bet šeit taču ir likums "Par valsts un pašvaldības māju privatizāciju". Un tās ir galīgi nesalīdzināmas lietas. Tās ir divas dažādas situācijas.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl kādi jautājumi tiesnešiem? Lietas dalībniekiem? Nav. Paldies. Lūdzu sēdieties.

Sēdes sekretāri lūdzu uzaicināt otru liecinieku Zalpētera kungu.

Saskaņā ar Krimināllikumu - par atteikšanos no liecības sniegšanas vai apzināti nepatiesas liecības sniegšanu... Parakstīties. Paldies.

Zalpētera kungs, jūs esat ģenerāldirektora vietnieks juridiskajos jautājumos. Ko jūs varat liecināt saistībā ar apstrīdēto Nolikumu, viņa pieņemšanu, viņa atbilstību? Lūdzu...

A.Zalpēteris.

Es sākumā gribētu precizēt, ka es neesmu ģenerāldirektora vietnieks juridiskajos jautājumos, es esmu vienkārši ģenerāldirektora vietnieks.

Otrkārt, par šo es varētu liecināt, ka pirmo reizi Aģentūra ar brīvo dzīvokļu problēmu tā nopietnāk saskārās apmēram 1996.gada vidū, kad valdība, Ministru kabinets, ar vairākiem Ministru kabineta rīkojumiem nodeva ievērojamu skaitu dzīvojamās mājas, valsts dzīvojamās mājas, Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdījumā. Līdz šim laikam brīvo dzīvojamo telpu piešķiršanu Valsts nekustamā īpašuma aģentūrā ritēja ar iepriekšējās valdes citā sastāvā apstiprinātu Dzīvokļu komisijas nolikumu, tāda tika izveidota, tāpat, Valsts nekustamā īpašuma aģentūras sastāvā, un, saskaņā ar šo Nolikumu, brīvas dzīvojamās telpas tika piešķirtas tikai Finanšu ministrijas un Finanšu ministrijas pārraudzībā esošo institūciju darbiniekiem.

Tā kā palielinājās šo dzīvojamo māju skaits, mēs sapratām, ka arī palielināsies noteikti brīvo dzīvokļu skaits, tādēļ tika gatavots jauns nolikums par kārtību, kādā būtu izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdījumā esošajās mājās. Šādu nolikuma projektu sagatavoja mūsu Dzīvokļu nodaļa un Dzīvokļu komisija. Šāds nolikuma projekts tika apspriests Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdes un arī padomes sēdēs, Valsts nekustamā īpašuma aģentūras padome arī akceptēja šādu Nolikumu, un pēc tam Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valde valdes sēdē apstiprinot pieņēma šo Nolikumu.

Galvenie kritēriji, kas tika iestrādāti Nolikumā bija tādi, ka mēs sapratām, ka mums būs jāņem vērā kaut kādi īpaši apstākļi, izīrējot brīvās dzīvojamās telpas, jo jau mēs praksē konstatējām, ka šādas telpas ļoti bieži atrodas ļoti sliktā, pat katastrofālā stāvoklī, un šo dzīvokļu remontā jāiegulda ir lieli līdzekļi, kā arī to, ka ļoti daudzi iepriekšējie īrnieki ir atstājuši gan īres, gan komunālo maksājumu parādes, kurus mēs, protams, nevēlējāmies kā Valsts nekustamā īpašuma aģentūra segt no saviem līdzekļiem, tādējādi ciešot zaudējumus. Tādēļ arī Nolikumā tika izstrādāti kritēriji, pēc kuriem tika

slēgti dzīvojamo telpu īres līgumi ar tām personām, kuras apņēmas novērst šos apgrūtinājumus, samaksāt iepriekšējā īrnieka īres un komunālo maksājumu parādus, kā arī kapitāli remontēt dzīvokļus.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesnešiem kādi būtu jautājumi?

I.Čepāne.

Es uzdrošināšos pirmā jums uzdot, jo es pazīstu jūs kā savu kolēģi Civiltiesisko zinību katedrā - un kā ļoti kompetentu - un ceru, ka jūs atbildēsiet uz maniem jautājumiem, ko nevarēja jūsu pārējie kolēģi atbildēt.

Pirmais jautājums. Sakiet, lūdzu, man visu laiku šķiet... kā jūs apzinājāt šīs personas, kam piedāvāt šīs tiesības?

A.Zalpēteris.

Apzināšana būtībā nenotika varbūt tā, kā mums gribētos, jo, lai ļoti efektīvi apsaimniekotu šīs mājas, mēs, protams, varbūt sapratām, ka lietderīgi būtu pārdot, teiksim, izolē šādas īres tiesības. To savukārt aizliedza likums, tā kā - mēs sapratām, ka šis nav īstais ceļš, kas ejams. Tajā pašā laikā arī mainījās šī varbūt valdības politika un bija skaidrs, ka šīs dzīvojamās mājas kaut kādā laika periodā tiks visas nodotas jau uz privatizāciju Centrālajai dzīvojamo māju privatizācijas komisijai. Līdz ar to mēs sapratām, ka šīs dzīvokļu skaits būs kaut kādas stipri ierobežots, uz kaut kādu laiku, un pēc tam viņa vairs nebūs mūsu valdījumā. Un jau esošais, teiksim, reģistrs, šo personu reģistrs, kas vēlējās saņemt šos dzīvokļus, jau veidojās tik liels, ka mēs sapratām, ka īpaši publiskot, teiksim, šādu piedāvājumu nebūtu vēlams.

I.Čepāne.

Sakiet, kā jūs pārliecinājāties par viņu maksāspēju? Par to, ka viņi varēs samaksāt parādus, veikt kapitālo remontu un citus apgrūtinājumus novērst? Kādā veidā?

A.Zalpēteris.

Mēs iztikām ar viņu apliecinājumiem, ka viņi to darīs.

I.Čepāne.

Tas bija mutiski vai rakstiski?

A.Zalpēteris.

Es domāju, ka pārsvarā gadījumos tas bija rakstiski.

I.Čepāne.

Rakstiski, ka viņi apņēmās veikt, ja?

A.Zalpēteris.

Jā.

I.Čepāne.

Un sakiet, lūdzu, vai šīm personām... jūs labi zināt šo likumdošanu, bija iespējas, neveicot šo remontu, balstoties uz likumu "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju", atteikties no šīm te privatizācijas tiesībām par labu citai personai?

A.Zalpēteris.

Jā, bija iespējams.

I.Čepāne.

Otrs jautājums. Vai šīm personām, kuras neveica remontus šajos jūsu piešķirtajos dzīvokļos, bija tiesības privatizēt un neremontētu pārdot?

A.Zalpēteris.

Te varētu būt, ka šādas tiesības bija.

I.Čepāne.

Un, sakiet, es to pašu arī Mottes kungam pajautāju, tas man arī nedod mieru... jūs ļoti tādos patētiskos toņos esat rakstījuši šo atbildes rakstu, skarot tādas lietas kā efektīva, racionāla īpašuma apsaimniekošana un, norādot uz objektīviem kritērijiem, atsaucaties, ka šiem maznodrošinātajiem - tas ir 10.punktā minēts, nevarēja šos dzīvokļus piešķirt objektīvi... Un vai jūs tiešām domājāt, ka šie maznodrošinātie nevarētu rast iespējas šos dzīvokļus pārdot, jo viņiem likumdošana to atļauj, vai atteikties no šīm privatizācijas tiesībām un nopirkt Pļavniekos, Purvciemā vai kaut kur citur dzīvokļus?

A.Zalpēteris.

Protams, šāda situācija veidojas, bet es domāju, ka viņa ir pietiekami absurda un mēs tomēr arī, izskatot šos iesniegumus, mēs, protams... mēs pieļaujam teorētisku iespēju, ka tas varēja tā notikt, kā jūs teicāt, ka šie dzīvokļi arī bez remontēšanas tiktu pārdoti, kas pilnīgi izslēdz, ka nevarēja notikt tā, ka īrnieks noslēdz šo īres līgumu, nesamaksājot, teiksim, iepriekšējā īrnieka īres un komunālo maksājumu parādu. Tad tomēr mēs šādā veidā cerējām tieši šādu absurdu situāciju izslēgt, ka tāds maznodrošinātais saņemtu □ o dzīvokli un, teiksim, neremontējot viņu, pārdotu, lai iegādātos dzīvokli, kā jūs teicāt, Pļavniekos vai citur.

A.Endziņš.

Līdz ar to jūs arī nodrošināties...

A.Zalpēteris.

Es domāju, ka arī, praktiski pārbaudot, tādi gadījumi tikpat kā nav bijuši.

I.Čepāne.

Un sakiet - par to 10.punktu. Vai jums bija apzinātas arī kaut kādas šīs personas, kas saskaņā ar 10.punktu ir tiesīgas saņemt palīdzību šo dzīvokļu jautājumu risināšanā?

A.Zalpēteris.

Es atvainojos, es nesapratu jautājumu.

I.Čepāne.

10.punktā ir teikts, ka izīrējamie dzīvokļi pirmkārt tiek piedāvāti personām, kam saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ir tiesības saņemt valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā. Tas ir visu laiku tas, ko prokuratūra mums saka. Tātad loģiski būtu, ja šajā Nolikumā būtu pateikts: pirmkārt... un tālāk kaut kur būtu pateikts: otrkārt. Bet, tā kā *otrkārt* nav pateikts, es jums jautāju, vai jūs esat apzinājuši šīs personas?

A.Zalpēteris.

Jā. Veidojot šo iedzīvotāju reģistru...

I.Čepāne.

Kur jūs viņas apzinājāt? Jūs staigājāt pa pašvaldībām riņķī un meklējāt?

A.Zalpēteris.

Nē.

I.Čepāne.

Kādā veidā?

A.Zalpēteris.

Es domāju, ka tas nebija iespējams, jo mums to dzīvokļu nebija tik daudz.

I.Čepāne.

Tad jau jūs neesat apzinājuši. Jeb jūs savu darbinieku iekšienē varbūt apzinājāt?

A.Zalpēteris.

Mēs esam apzinājuši no šī loka, kas veidoja šo iedzīvotāju reģistru, kas bija ar iesniegumiem griezušies Valsts nekustamā īpašuma aģentūrā.

A.Uā acka.

Bet kā šie cilvēki uzzināja un griezās jūsu Aģentūrā?

A.Zalpēteris.

Varētu būt, ka bija dažāds šis uzzināšanas ceļš. Mēs īpaši arī to slēpuši neesam, vairākos laikrakstos arī ir bijusi zināma informācija un publikācijas, un telefonu numuri, pa kuriem griezties un interesēties. Tā kā - arī slēpta šī informācija nav.

I.Čepāne.

Vai šie telefonu numuri neparādījās pēc tam, kad žurnālisti sāka par to lietu rakstīt, vai jūs paši to publicējāt?

A.Zalpēteris.

Nu tas, godīgi sakot, bija saistīts varbūt reizē ar žurnālistu publikācijām.

A.Endziņš.

Man jautājums vēl tāds. Vai šie dzīvokļi ir Nekustamā īpašuma aģentūras īpašumā jeb valsts īpašumā?

A.Zalpēteris.

Tie ir valsts īpašumā, viņi pārsvarā visi ir reģistrēti dzīvojamās mājas uz valsts vārda Finanšu ministrijas personā un nodoti Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdījumā.

A.Endziņš.

Un tad, tādā gadījumā, spriežot pēc iepriekšējām atbildēm, šīs svarīgās personas var būt tikai Finanšu ministrijas un Valsts nekustamā īpašuma aģentūras ietvaros sastopamas?

A.Zalpēteris.

Nē, tas tā nav. Tā paredzēja iepriekšējais nolikums, ko bija apstiprinājusi iepriekšējā Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valde, turpretī šis nolikums, kas patreiz tiek apstrīdēts, viņš jau paredzēja arī citām personām tiesības piešķirt.

A.Endziņš.

Tātad, ja viņš tika paredzēts citām personām... jūs sakāt visu laiku, ka tas ir Aģentūras iekšējs dokuments, kas viņš galu galā ir pēc jūsu viedokļa: kā jūs viņu klasificētu, kā jūs viņu novērtētu?

A.Zalpēteris.

Es domāju, ka tas ir iekšējs dokuments, viņš paredz vienkārši kārtību par to, kā Valsts nekustamā īpašuma aģentūra slēdz dzīvojamo telpu īres līgumus ar personām, kas pieņem tos noteikumus, kādi tiek piedāvāti šajā Nolikumā.

A.Endziņš.

Paldies. Skultānes kundze, lūdzu.

I.Skultāne.

Sakiet, lūdzu, jūsu kā jurista viedoklis. Šis Nolikums ir normatīvs akts vai kaut kas cits?

A.Zalpēteris.

Viņš noteikti nav normatīvs akts. Viņš ir mūsu iekšējās kārtības noteikumi par to, kā mēs slēdzam dzīvojamo telpu īres līgumus.

I.Skultāne.

Nākošais jautājums. Šodienas “Neatkarīgajā Rīta Avīzē” mēs varam izlasīt interviju ar jums par šo izskatāmo lietu - par šo jautājumu. Vai šajā rakstā ir, tāpat, izklāstīts jūsu viedoklis?

A.Zalpēteris.

Pārsvarā, jā.

I.Skultāne.

Nu ir. Tātad tas, kas ir teikts, tāpat, ko jūs sakāt, tas atbilst tam, ko jūs esat teicis un kāds ir jūsu uzskats?

A.Zalpēteris.

Jā.

I.Skultāne.

Tad, sakiet lūdzu, šeit ir norādīts, ka ‘...Andis Zalpēteris “Neatkarīgajai” pauda uzskatu, ka, izīrējot šos dzīvokļus saskaņā ar Aģentūras Nolikuma prasībām, Aģentūra zināmā mērā aizpildījusi vakuumu likumdošanā...’. Sakiet, lūdzu, kā tad nenormatīvs akts, iekšējs akts – privāttiesisks - var aizpildīt robu likumdošanā?

A.Zalpēteris.

Jā, nu es teicu, ka es pārsvarā piekrītu. Šajā daļā varbūt es gribētu precizēt, protams, ka tas nav simtprocentīgi mans viedoklis. Es uzskatu, ka mēs vienkārši vadījāmies no tā, ka valdītājs, protams, var slēgt šādus dzīvojamo telpu īres līgumus, tajā pašā laikā Ministru kabinets nebija noteicis kārtību, kādā tas ir darāms. Līdz ar to mēs sapratām, ka mums ir vajadzīga sava iekšējā kārtība, kādā veidā mēs slēdzam šos dzīvojamās telpas īres līgumus. Šis nebūtu uzskatāms par normatīvu aktu.

A.Endziņš.

Es atvainojos, man ir tādā gadījumā vēlreiz precizējošs jautājums. Kā īpašums tas ir — valsts īpašums vai tas ir Nekustamā īpašuma aģentūras īpašums?

A.Zalpēteris.

Viņš ir valsts īpašums un Nekustamā īpašuma aģentūras ...

A.Endziņš.

Un jūs tādā gadījumā aizpildāt šo te robu likumdošanā tikai attiecībā uz Aģentūras darbiniekiem?

A.Zalpēteris.

Nē, tas tā nav.

A.Endziņš.

Kā tad viņš var iziet uz āru?

A.Zalpēteris.

Mēs kā Aģentūra slēdzam civiltiesiskus darījumus. Tajā skaitā slēdzam dzīvojamo telpu īres līgumus. Mēs slēdzam dzīvojamo telpu īres līgumus pēc šiem noteikumiem, kādi ir pielietoti šajā Nolikumā.

A.Endziņš.

Nolikumā... Labi, paldies.

I.Skultāne.

Tālāk. Vai Aģentūrai sava darbība ir jāīsteno, vadoties no likumiem?

A.Zalpēteris.

Protams.

I.Skultāne.

Tajā skaitā arī ir jāvadās no speciālajiem dzīvokļu tiesību likumiem, tas ir, “Par dzīvojamo telpu īri”, “Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā”?

A.Zalpēteris.

Jā, arī no tiem.

I.Skultāne.

Vai jūs uzskatāt, ka šajos likumos ir nepietiekami vēl arī, tāpat, pamatojoties uz likumu, ir attiecīgi Ministru kabineta noteikumi, kā tiek ņemtas uzskaitē personas, kam izīrējami dzīvokļi... Vai šī likuma tiesību normās noteiktā kārtība par izīrēšanu ir nepietiekoša?

A.Zalpēteris.

Es uzskatu, ka tā ir nepietiekoša, un tas, diemžēl, nav tikai mans uzskats, to ir pierādījusi arī Ministru prezidenta izveidota darba grupa, kura savos slēdzienos, tāpat, ir iesniegusi nepieciešamos grozījumus gan likumā "Par dzīvojamo telpu īri", gan arī likumā "Par valsts un pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā". Pie tam - tieši šādā veidā, ka valsts palīdzība aprobežojas tikai ar šo finansiālo palīdzību caur budžetu, nevis uz konkrētiem dzīvokļu platības piešķiršanas jautājumiem.

I.Skultāne.

Es atvainojos, patreiz runāsim par spēkā esošo likumdošanu, kāda ir. Nākošais vēl jautājums. Kāda tiesību norma paredz, ka var izīrēt arī dzīvokli, kas nav lietošanai derīgs?

A.Zalpēteris.

Es domāju, ka te būtu jāskatās - nevis kāda paredz, bet kura aizliedz. Respektīvi, nav tādas tiesību normas, kas to aizliegtu.

A.Endziņš.

Sakiet, man ir jautājums tāds. Nolikuma 7.pantā — 7.5. — kur ir rakstīts, ka "...persona, ģimene var tikt reģistrēta reģistrā uz attiecīgu Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdes lēmuma pamata, iesniedzot Nekustamā īpašuma pārvaldīšanas departamenta Dzīvokļu nodaļā šādus dokumentus..." Un 7.5. — šeit ir uzskaitīts arī: "...citus dokumentus, kas apliecina personas tiesības saņemt valsts un pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā...". Kas tie par konkrētiem dokumentiem bija, ko saņēma, un kāds bija liktenis šiem lēmumiem? Vai visas šīs te personas, kuras saskaņā ar jūsu Nolikumu un šo te reģistru tika saņemušas, bija šīs tiesības saņemt valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā?

A.Zalpēteris.

Man grūti pateikt, kādi varēja būt šie dokumenti, viņi, protams, varēja būt dažādi, kas liecina par šādām tiesībām saņemt, un tos konkrēti izvērtēja jau Dzīvokļu nodaļa un Dzīvokļu komisija, kura gatavoja attiecīgus valdes lēmumu projektus. Ja šādi dokumenti bija, par tiem tika informēta valde, arī ar Dzīvokļu komisijas, teiksim, sagatavotiem protokoliem un Dzīvokļu komisijas sagatavotiem lēmumiem.

A.Endziņš.

Absolūti visām personām?

A.Zalpēteris.

Jā.

A.Endziņš.

Tajā skaitā arī, ja ir runa par dzīvokli vai dzīves apstākļu uzlabošanu, vai kaut kas tamlīdzīgs?

A.Zalpēteris.

☐ ie ir dokumenti, kas noteikti bija iesniedzami Dzīvokļu komisijā.

A.Endziņš.

Paldies. Ušackas kundze, lūdzu.

A.Uā acka.

Zalpētera kungs, es gribētu jautāt, vai jūsu Aģentūras darbības laikā jums ir jāievēro sekojoši likumi. Nu, pirmais ir likums “Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu”.

A.Zalpēteris.

Jā.

A.Uā acka.

Un vēl virkne normatīvo aktu, kas regulē valsts īpašuma aizsardzību Latvijas Republikā un arī valsts īpašumā esošās nekustamās mantas uzskaiti un izmantošanu?

A.Zalpēteris.

Jā, protams.

A.Uā acka.

Un vai jūsu darbība bija saskaņā ar šiem likumiem?

A.Zalpēteris.

Es uzskatu, ka mūsu darbība bija tieši saskaņā ar šiem likumiem, jo pretējā gadījumā, ja mēs par saviem līdzekļiem būtu novērsuši, teiksim, šos iepriekšējo īrnieku īres un komunālo maksājumu parākus vai paši būtu remontējuši šos dzīvokļus un pēc tam atdevuši, teiksim, rindā šiem sociāli

maznodrošinātājiem, tad mēs tieši šādā veidā būtu šķērdējuši šos līdzekļus, un būtu nepamatoti izšķērdējuši arī Aģentūras līdzekļus.

A.U□ acka.

Un, teiksim, kas jūs iecēla amatā?

A.Zalpēteris.

Mani iecēla amatā Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pilnsapulce.

A.U□ acka.

Un Mottes kungu ir iecēlis amatā Ministru kabinets. Vai Mottes kungs ir amatpersona - valsts amatpersona?

A.Zalpēteris.

Jā.

A.U□ acka.

Paldies.

A.Endziņš.

Apsīša kungs, lūdzu.

R.Apsītis.

Jā, man tāds radniecisks jautājums tiem jautājumiem, kurus jau šeit kolēģi uzdeva. Kā jūs uzskatāt: kā ir Aģentūra izpildījusi sava Nolikuma laikā, kad šis Nolikums bija spēkā, sava Nolikuma 2.punktu, ka Aģentūra apņemas darboties saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem,- tur ir divi likumi nosaukti un arī Ministru kabineta noteikumi nr.17. Ja es pareizi sapratu, jūs tur uzskatāt, ka šie likumi, šie normatīvie akti, nav pilnīgi, bet viņiem ir savi trūkumi un tā tālāk. Bet...

A.Zalpēteris.

Mēs esam viņus pildījuši. Mēs uzskatām, ka mēs esam viņus ievērojuši. Protams, mēs esam arī saskatījuši zināmas pretrunas starp spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

R.Apsītis.

Bet jūs esat viņus pildījuši?

A.Zalpēteris.

Mēs esam viņus pildījuši.

R.Apsītis.

Un nav pieņemti pretrunīgi lēmumi... šiem likumiem pretēji lēmumi?

A.Zalpēteris.

Es domāju, ka nē.

A.Endziņš.

Paldies. Ušackas kundze, lūdzu.

A.Uā acka.

Šis apstrīdētais Nolikums nav normatīvais akts?

A.Zalpēteris.

Nē, nav.

A.Uā acka.

Kas Latvijā - kāda institūcija - varētu izvērtēt: vai tas ir normatīvais akts vai nav normatīvais akts?

A.Zalpēteris.

Nu, man ir grūti pateikt. Es domāju, ka savu viedokli dažādā veidā...

A.Uā acka.

Nē, saskaņā ar mūsu likumdošanu.... vai arī tādi, nu, teiksim, nelikumīgi normatīvie akti var būt, kuri tiek izdoti... viņi vispār varētu būt ārpus kontroles mūsu valstī...

A.Zalpēteris.

Jā, bet tad ir jautājums, kas vispār ir tiesīgs izdot šādus normatīvus aktus.

A.Uā acka.

Nu, ja mēs skatāmies praksi - jebkurā valstī var izdot normatīvo aktu vai aktu ar normatīvā akta pazīmēm, jebkura institūcija. Bet kas var novērtēt: vai tas ir normatīvais akts vai nav normatīvais akts?

A.Zalpēteris.

Es domāju, ka tās noteikti ir arī Satversmes tiesas...

A.Uā acka.

Paldies.

A.Endziņš.

Vēl ir jautājumi tiesnešiem? Nav. Lietas dalībniekiem? Ģenerālprokuratūras pārstāvei?

M.Kučinska.

Jā, man ir. Jūs atzināt, ka Nekustamā īpašuma aģentūra savā darbībā... viņai jāvadās arī no šiem te normatīvajiem aktiem un likumiem, kas regulē īres tiesību attiecīgu piešķiršanu.

A.Zalpēteris.

Jā, tā ir.

M.Kučinska.

Sakiet, vai šajā Nolikumā ir ievēroti šo likumu nosacījumi un noteikumi?

A.Zalpēteris.

Jā.

M.Kučinska.

Tad es citu jautājumu. Jūs, atbildot uz tiesneša jautājumiem, teicāt, ka nav normas, kas aizliedz izīrēt dzīvojamo platību, kas nav lietošanas kārtībā... ka nav normas, kas aizliedz izīrēt. Tad es gribu pajautāt tā. Vai ir vēl kāda likumdošana, kas regulētu dzīvojamās platības izīrēšanu bez šiem te likumiem, kas ir norādīti, par kuriem mēs runājam? Vai ir vēl kāda likumdošana, kāds likums vai normatīvs akts, kas regulētu papildus šiem likumiem vēl jautājumu par īres tiesību piešķiršanu?

A.Zalpēteris.

Jā, es domāju, ka tas ir Civillikums.

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl ir jautājumi? Nav. Paldies Zalpētera kungs, lūdzu sēdieties.

Tiesa pasludina pārtraukumu uz 15 minūtēm.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Turpinām tiesas sēdi.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Prokuratūras pārstāvei? Nav. Aģentūras pārstāvjiem?

I.Bišers.

Man ir lūgums izdarīt pārtraukumu tiesas sēdē līdz pirmdienai, lai varētu mēs pienācīgi sagatavoties tiesas debatēm. Diemžēl situācija bija tāda, ka mēs saņēmām šo pilnvarojumu piedalīties šajā lietā nesen, šajā laikā bijām aizņemti arī ar citām lietām, un tas vien jau apgrūtināja iepazīšanos ar lietu. Bez tam šīsdienas sēdē ir nācis klāt daudz materiālu, pie tam daudzi tādi materiāli tiek pacelti, kas nav prokuratūras pieteikumā, bet ir skarta virkne pavisam citu likumu, par kuriem mēs neesam gatavojušies, un es uzskatu, ka mums ir vajadzīgs dot pietiekami daudz laika, lai sagatavotos tiesas debatēm un pēc tam tās ātri un organizēti izdarīt.

Tāpēc man būtu lūgums pārcelt līdz pirmdienas rītam un varbūt šodien noteikt jau, cik katram tiks dots laiks tiesas debatēs, lai mēs arī varētu pienācīgi sagatavoties un nepārkāptu šo laiku. Tagad, kad viss šis materiāls ir haotisks, nav izkārtots, nav pārdomāts, tās varētu ļoti ieilgt un arī nedot tādu rezultātu, kāds būtu nepieciešams tik atbildīgā lietā Satversme tiesā.

A.Endziņš.

Paldies. Cielavas kungam kāds būtu viedoklis?

V.Cielava.

Es pilnībā pievienojos sava kolēģa lūgumam.

A.Endziņš.

Paldies. Kāds ir prokuratūras viedoklis?

M.Kučinska.

Godājamie tiesneši, man nav vajadzīgs tik garš pārtraukums, kā lūdz Aģentūras pārstāvji sagatavoties debatēm, tāpēc es šo jautājumu atstāju tiesas ziņā.

A.Endziņš.

Pirms tiesa izdara lēmumu, jautājums ir Aģentūras pārstāvim Bišera kungam. Vai jūs pirms tiesas sēdes iepazīnāties ar lietā esošajiem materiāliem?

I.Bišers.

Diemžēl, man nebija tāda iespēja.

A.Endziņš.

Kas jums šo iespēju liedza?

I.Bišers.

Es biju aizņemts rindā citu lietu.

A.Endziņš.

Aģentūras pārstāvi, Cielavas kungs, jūs iepazīnāties ar lietas materiāliem?

V.Cielava.

Jā, es iepazīnos.

A.Endziņš.

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma sekojošo: ņemot vērā to, ka tiesa jau nāca pretī Aģentūras lūgumam par tiesas sēdes laika pārcelšanu no 29.jūnija uz 2.jūliju, lai rastu iespēju iepazīties ar lietas materiāliem, un jūsu pieminētie normatīvie akti, par kuriem tika runāts šodien tiesas sēdē, atrodas visi šeit lietas materiālos, uzskatām, ka tik garš pārtraukums, lai noturētu tiesas debates, nav nepieciešams. Tiesa uzskata, ka būtu iespējams dot laiku 30 minūtes papildus, lai varētu turpināt tiesas sēdi ar tiesas debatēm.

Tiek pasludināts pārtraukums līdz 16.30.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Jautājums prokuratūras pārstāvei. Cik jums vajadzētu laiku debatēm?

M.Kučinska.

Minūtes 15.

A.Endziņš.

Paldies. Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārstāvjiem?

V.Cielava.

10-15minūtes.

A.Endziņš.

Paldies. Līdz ar to sākam tiesu debates...

V.Cielava.

Es atvainojos... Tas bija man personīgi, Bišera kungam es nezinu.

A.Endziņš.

Es prasīju — pārstāvjiem. Lūdzu, cik jums vajadzīgs laiks?

I.Bišers.

Nu, es nebūšu nepieklājīgs un neprasīšu vairāk kā pārējie.

A.Endziņš.

Paldies. Sākam tiesas debates.

Kā pirmajai vārds debatēs tiek dots Ģenerālprokuratūras pārstāvei. Gribu vērst lietas dalībnieku uzmanību uz Reglamenta 327.pantu, ka savās runās jūs neesat tiesīgi atsaukties uz apstākļiem un materiāliem, kas nav pārbaudīti tiesas sēdē. Lūdzu!

M.Kučinska.

Godājamie tiesneši! Mans viedoklis attiecībā par šodien tiesas sēdē izskatītajiem jautājumiem, kurus kā izspriežamos noteica tiesa, saskaņā ar iesniegto pieteikumu, ir izskatīti vispusīgi un, acīmredzot, es atkārtāju, ka mans viedoklis šajā aspektā neatšķiras šobrīd no tā viedokļa, kādu es izteicu, uzturot ģenerālprokurora iesniegto pieteikumu par Valsts nekustamā īpašuma aģentūras valdes apstiprinātā "Nolikuma par kārtību, kādā izīrējami brīvie dzīvokļi Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pārvaldīšanā esošajos namīpašumos" atzīšanu par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža, jo arī tiesas izskatīšanas gaitā neatklājās nekādi, manā ieskatā, tādi apstākļi, kas varētu grozīt manu viedokli.

Un, proti. Prokuratūra uzskata, ka minētais Nolikums ir pieņemts, ignorējot valstī pastāvošo ģes tiesību jomā jautājumu regulējošo likumdošanu. Un tas ir: ignorējot gan likumus "Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā", "Par dzīvojamo telpu īri", kā arī Ministru kabineta noteikumus nr.17 "Par kārtību, kādā reģistrējamas personas dzīvokļa jautājumu risināšanai" un arī likumu "Par dzīvokļu privatizāciju".

Nu, trīs vārdos, acīmredzot, man jāatkārtojas - vai šis strīds ir pakļauts Satversmes tiesai. Es palieku pie tā viedokļa, kas ir izteikts gan mūsu pieteikumā, iesniedzot šo pie teikumu Satversmes tiesā, gan kuru es uzturēju, lūdzot atzīt apmierināt šo pieteikumu, un, proti, ka šī strīdus lietas izskatīšana piekrīt Satversmes tiesai, un es gribu vērst uzmanību tikai uz to, ka faktiski arī lietas izskatīšanas laikā arī Aģentūras pārstāvji un liecinieki, kas tika uzaicināti no Aģentūras puses, faktiski arī piekrita, ka šī jautājuma izskatīšana ir pakļauta Satversmes tiesai, jo viens no strīdus momentiem ir - vai šis nelaimīgais Nolikums uzskatāms par normatīvu aktu vai tas nav tiesību normu saturošs akts, un līdz ar to šāda normatīva akta pārsūdzēšana netiktu pakļauta Satversmes tiesas izskatīšanai.

Es palieku pie tā viedokļa, ka šis Nolikums ir normatīvs akts, jo, kā es iepriekš norādīju, tas satur visas normatīva akta pazīmes, gan tā spēks attiecībā uz nekonkrētu personu loku, gan tā iekļautās valsts obligātās tiesību normas šī ģes tiesību jautājumu risināšanā, gan tas, ka tas ir adresēts jebkuram subjektu lokam, gan arī tas moments, ka šis dokuments satur tiesību normas vispārējos uzvedības noteikumus, līdz ar to tas ir atzīstams par normatīvu aktu. Pārējais šodien tika norādīts uz to, ka faktiski nav nevienā normatīvajā aktā deleģēta šāda akta pieņemšanas tiesība Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai.

Godājamie tiesneši! Man jāpiekrīt tam, ka tiešām - šāda tiesība nav deleģēta, bet šādu normatīvu aktu, kā mēs noskaidrojām, Nekustamā īpašuma aģentūra pieņēma, pildot jeb realizējot publiskās tiesības, kuras viņai ir deleģējis Ministru kabinets caur Finanšu ministriju un caur Ministru kabineta pieņemtajiem Nekustamā īpašuma aģentūras statūtiem. Un šo publisko tiesību jomā tad arī ir pieņemta šī valsts varas realizācija dzīvokļu jeb ģes tiesību piešķiršanas jomā. Ir notikusi pie šiem apstākļiem. Tikai tas apstāklis vien, ka ne statūti, ne cits normatīvais akts neparedz šādu normatīvā akta pieņemšanu Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai, es domāju, ka būtu absurdi vērtēt, ka līdz ar to šis Nolikums zaudē normatīvā akta raksturu un līdz ar to viņš būtu uzskatāms par kāda cita veida aktu, kurš nepiekrīstu apstrīdēšanai Satversmes tiesā. Jo, kā arī Satversmes tiesas 1.pantā ir norādīts, ka visi normatīvie akti faktiski ir apstrīdami Satversmes tiesā, un pēc tam nāk 16.Satversmes tiesas likuma pants ar korekcijām.

Es ieskatu, ka tikai šī iemesla dēļ, neskatoties uz to, ka viņš ir atzīstams par normatīva rakstura aktu, nevarētu šo akta raksturu grozīt un atzīt, ka tas nebūtu normatīvais akts.

Nu, godājamie tiesneši! Es nevaru piekrist arī tam viedoklim, kas šodien izskanēja tiesas sēdē, ka ģes tiesību jautājumu dzīvokļu izīrēšanas sakarā regulētu Civillikums. Es ieskatu, ka šie trīs speciālie likumi un ceturtais - Privatizācijas likums, ir noteicis kārtību, kas regulē ģes tiesību

piešķiršanu. Un līdz ar to Civillikums var darboties tikai tajos jautājumos, kas nav ietverti šajos speciālajos likumos. Īres tiesību piešķiršana ir ietverta šajos speciālajos likumos un līdz ar to mēs nevaram atsaukties uz citiem likumiem, piešķirot šīs te Īres tiesības it kā uz dzīvokļiem, kuri ir bijuši ar apgrūtinājumiem, kā īres maksu traktē Valsts nekustamā īpašuma aģentūra, un tad izmantot Civillikuma normas. Es ieskatu, ka šāds traktējums nav pareizs un ka šīs īres maksas jautājums jeb īres maksas piedziņas jautājums, kuri nav nomaksāti par šiem dzīvokļiem - tas ir dzīvokļu pārvaldītāja ziņā un tas ir viņu darbības lauks. Un - līdz ar to - ir pārkāpti šajā Nolikumā visi šie likumi, arī attiecībā uz noteikto kārtību, kā ir piešķirami brīvie dzīvokļi ar apgrūtinājumiem. Un gan būs brīvo dzīvokļu piešķiršana, kas ir regulēts kā 2.punktā un 3.punktā... kas ir regulēta ar brīvo dzīvokļu piešķiršanu ar apgrūtinājumiem tālākajos Nolikuma punktos, ir piemērojami un ievērojami vieni un tie paši likumi, kurus, diemžēl, Nekustamā īpašuma aģentūra nav ievērojusi, nav vadījusies ne no Palīdzības likuma, ne no Ministru kabineta noteikumiem nr.17., kuros ir konkrēti paredzētas tiesības, kam ir tiesības uz dzīvokli, un paredzētas arī procesuālās tiesību normas, kas ir - noteikta kārtība, kādā šīs tiesības var iegūt. Un līdz ar to es ieskatu, ka šis Nolikums ir uzskatāms par neatbilstošu spēkā esošajai likumdošanai un viņš ir atzīstams par spēkā neesošu.

Nu, acīmredzot, pie šiem apstākļiem es lūgtu apmierināt prokurora pieteikumu un atzīt minēto Nolikumu par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža. Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Vārds debatēs tiek dots Valsts nekustamā īpašuma aģentūras pilnvarotajam pārstāvim Cielavas kungam.

V.Cielava.

Godātais priekšsēdētāj, godātie tiesas locekļi! Vispirms - izšķirot šo lietu, es lūgtu ievērot apstākli, ka viena lieta ir pats šis tiesību akts, šis Nolikums, un otra lieta ir šā Nolikuma piemērošana. Tas nav viens un tas pats. Un man tas ir jāuzsver īpaši tāpēc, ka, cik es saprotu, Satversmes tiesai būs jāizvērtē tieši šis Nolikums kā tiesību akts.

Nu, kas attiecas uz šo Nolikumu, tad, manuprāt, te nav nekā, ko mēs šodien varētu nopietni apstrīdēt. Šeit ir atsauce uz tiem likumiem arī, kuru praktiskā ievērošana bija, kā mēs sapratām, ļoti apgrūtināta. Šeit pat 10.punkts runā par to, ka izīrējamie dzīvokļi pirmkārt tiek piedāvāti personām, kam, saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, ir tiesības saņemt valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā.

Vienīgais, par ko mēs šodien varētu strīdēties, un kam prokuratūra varētu nepiekrīst, tas ir šis te 3.punkts un no tā izrietošās sekas, proti, kā izīrējami brīvie dzīvokļi, kuriem ir apgrūtinājumi. Nu tāpatās kā viss šis Nolikums, to arī uzsvēra abi liecinieki, šeit nekādas tiesības nerada, te tiesības nerada kaut kādām trešajām personām ārpus šīs Aģentūras. Šeit iet runa par tīri iekšēju kārtību, kādā šis jautājums tiek risināts, un, kā uzsvēra, tad tas bija galvenokārt domāts Dzīvokļu komisijai, kādā veidā šo te jautājumu tīri praktiski ar dokumentu kārtošānu un tā tālāk, kā viņu risināt.

Kas attiecas uz šo te brīvo dzīvokļu ar apgrūtinājumiem izīrēšanu tā, kā to paredz Nolikums, tad es uzskatu, ka šeit nav nekādas pretrunas ar galvenajiem normatīvajiem aktiem, kas noteica Aģentūras darbību šajā jomā. Es absolūti nepiekrītu Ģenerālprokuratūras pārstāvei, ka, slēdzot šos līgumus, nedrīkstēja vadīties no Civillikuma normām. Taisni otrādi, Aģentūras statūtu 11.pants nosaka, ka Aģentūra veic civiltiesiskos darījumus ar valsts nekustamo īpašumu. Civiltiesiskos darījumus. Atvainojiet, pēc kādiem noteikumiem mūsu valstī veic civiltiesiskos darījumus, ja ne, pirmām kārtām vadoties no Civillikuma normām? Gluži otrādi, tas likums par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā - tas jau, var teikt, ir svešķermenis, kas šeit rada zināmas problēmas. Nu, bet kā liecināja gan Mottes, gan Zalpētera kungs, arī viņi šajā pretrunīgajā situācijā ir darījuši, ko varējuši. Un arī šī pati palīdzība patiešām ir bijusi. Nu, un ja mēs ievērojam to, ka pirms tam Finanšu ministrijas nolikums paredzēja šos te dzīvokļus tādā, kā saka, palīdzības veidā sadalīt tikai starp Finanšu ministrijas un tai pakļauto iestāžu darbiniekiem, tad šie noteikumi, šis Nolikums, jau attiecīgo personu loku, viņu iespējas, krietni vien paplašina, atbilstoši spēkā esošajiem likumiem.

Respektīvi - patiešām var piekrist, ka ar šo te 3.punktu un pārējiem likumdošanā, tas ir, formālajā šā jautājuma reglamentācijā, iespējams, ka tiktu aizpildīts kāds robs, bet es absolūti negribu piekrist, ka tā rezultātā šis Nolikums iegūtu normatīva akta raksturu. Normatīva akta raksturu viņš nevarēja iegūt tāpēc, ka šī Aģentūra nav tas subjekts, kas ir tiesīgs izdot normatīvus aktus. Un, ja mēs vēl ievērojam, ka šiem aktiem bija tīri iekšējs pielietojums, tad te vispār tāds jautājums, manuprāt, atkrit.

Nu, te tālāk izvirzījās jautājums, kāpēc nevarēja uzreiz privatizēt. Es domāju, ka ļoti pārliecinoša bija liecinieka atbilde, ka privatizēt iespējams tikai patiešām brīvus dzīvokļus - bez šiem apgrūtinājumiem, ko viņi nosauca par apgrūtinājumiem. Es, pirmo reizi uzstājoties, atsaucos uz nastām, bet neminēju Civillikuma attiecīgo pantu, tas ir 2139.pants, kas nosaka, ka dzīvokļus var izīrēt, ņemoties nomniekam šīs te nastas. Tā kā Civillikums te, man liekas, pilnīgi atļauj šādā veidā rīkoties.

Nu, pārmetums - un nopietns pārmetums - jautājuma veidā gan, tiesa, izskanēja, ka par šiem dzīvokļiem, par iespējam īrēt šos dzīvokļus zināja tikai ierobežots cilvēku skaits. Nu, diemžēl, tā tas arī laikam bija, bet nu - es domāju, ka mums ir jāreķinās arī ar reālo situāciju. Ja tajā reģistrā... ja to gribētāju skaits pieaugtu ģeometriskā progresijā, diemžēl, to dzīvokļu skaits bija ļoti ierobežots, tad vēl saasināt šeit šo ažiotāžu, es domāju, ka tas nebija absolūti vajadzīgs un slēpts tas netika. Šeit mums ļoti precīzi pateica, ka tas netika slēpts. Un, kā saka, cilvēki par to uzzināja.

Nu, vai bija obligāti jāslēdz ar katru šādu pretendentu - es domāju, ka absolūti nē. Šajās te civiltiesiskajās attiecībās - tur viss atkarājās no tā, kā iznomātājs, izīrētājs - vai viņš uzskata šo te potenciālo īrnieku par spējīgu apsaimniekot, izremontēt un tā tālāk, vai neuzskata. Te ir kaut kas līdzīgs, teiksim, gadījumiem, kad mēs katru dienu lasām sludinājumus avīzē, ka bankas piedāvā kredītus, bet tas nebūt nenožīmē, ka katrs var iet bankā un prasīt kredītu. Bankai ir tiesības atteikt un nav nekādu pienākumu viņai pat motivēt savu atteikumu. Tā kā, es domāju, ka no liecībām mēs arī varējām saprast, ka Dzīvokļu komisija šos jautājumus pētīja visai detalizēti, visai pamatīgi un arī valde iepazinās ar katru no pretendentiem, un gadījumā, ja šie lūgumi tika apmierināti, tad, kā mēs varējām pārliecināties, nav bijis tāds gadījums, kad kāds būtu to dzīvokli paķēris, nebūtu izremontējis un būtu izsitis gaisā, nopelnot labu naudu. Respektīvi, lai gan mēs šodien to praksi nevērtēsim, man neradās tāds iespaids, ka te darbotos kaut kādi tādi avantūristi, kas kaitētu valsts interesēm.

Nu, un vēl man jāatzīmē tāda vispārēji tiesiska norma, kas pastāv daudzās valstīs. Diemžēl, kad tika apspriesta Satversmes 8.nodaļa, daži, kā saka, bijušie komunisti izrādījās ticīgāki par pašu Romas pāvestu un šo normu noraidīja. Respektīvi, tā ir norma, kad īpašums uzliek pienākumus. Īpašums uzliek pienākumus, un, ja kāds rīkojas ar īpašumu, vēl vairāk - pretendē lietot šo īpašumu, tad

obligāts nosacījums ir, lai tas nenonāktu pretī arī ar sabiedrības interesēm. Un es domāju, ka šis te Nolikums un viņa piemērošana Nekustamā īpašuma aģentūrā arī bija vērsta uz to, lai šis īpašums patiešām tiktu tādā veidā apsaimniekots, kā nosaka statūti, kā nosaka šis te valdības uzdevums.

Un beidzot. Kas attiecas uz šā Nolikuma atcelšanu ar atpakaļejošu spēku, tas ir, no pieņemšanas brīža, es tam kategoriski negribētu piekrist. Redziet, daudzi cilvēki absolūti pamatoti ir šos dzīvokļus saņēmuši. Un, ja mēs tagad šādā veidā to atcelsim, tad šie cilvēki absolūti nepamatoti būs nostādīti tādu represiju draudu priekšā. Un mums ir zināms, kā saka, tā sauktais tiesiskās palāvības princips. Ja mēs, pilsoņi, iedzīvotāji griežamies kādā iestādē, šī bija arī institūcija, valsts institūcija, un slēdzam, kā saka, līgumus, tad mums ir jādara viss iespējamais, lai viņi justos droši. Nevis tā, ka vienreiz mēs atļaujam, pēc tam padomājam un pēc tam ar atpakaļejošu datumu visu to noslaukām. Es domāju, ka var tikt atcelts tikai tāds akts, par kuru ir absolūta pārliecība, ka viņš runā patiešām pretī visām tiesību normām un nopietni kaitē mūsu sabiedrības, valsts un atsevišķu cilvēku interesēm. Šajā gadījumā man radās gluži pretējs iespaids.

Un tāpēc es lūdzu tiesu Ģenerālprokuratūras prasību noraidīt kā nepamatotu.

A.Endziņš.

Paldies. Vārds debatēs Bišera kungam. Jums arī 15 minūtes laiks.

I.Bišers.

Godātā tiesa! Es varētu sākt ar to, ar ko te brīdināja Satversmes tiesas priekšsēdētājs, ka mēs varam runāt un atsaukties šeit tikai uz to, kas ir pārbaudīts tiesas sēdē. Un es varētu runāt par to, ka par šo Nolikumu netika izteiktas nekādas citas pretrunas, kā tikai tas, ka tika prasīts, zināmā gadījumā tika prasīts, novērst apgrūtinājumus.

Ka tur būtu vēl kaut kas cits pretrunā, šeit mēs tiesas sēdē tādus apstākļus nepārbaudījām. Jo tur ir atsaucies gan uz dzīvokļu īres likumu, tur ir atsaucies uz sociālās palīdzības sniegšanu. Pie tam - ierakstīts, ka tie, kam ir tiesības uz šo sociālās palīdzības saņemšanu, tie saņem pirmām kārtām, tā kā principā visi pamatprincipi jau šajā Nolikumā ir iekšā. Jautājums ir par to, ka šeit tika prasīts tiešām uzņemt zināmās saistības... jā, tas tā ir. Bet, ja mēs sakām, ka tas ir nelikumīgi, tad neviens nav pateicis, no kādiem līdzekļiem tad sabiedrībai to vajadzēja dzēst. Vai to vajadzēja dzēst... vai vajadzēja šos remontus taisīt tajos nelietojamos dzīvokļos, vai šos iepriekšējo īrnieku īres parādus, ar kādiem Aģentūra viņus jau saņēma... viņai jau nodeva ar šiem parādiem... vai tos vajadzēja viņai segt no saviem līdzekļiem? Vai, respektīvi... kur tad savus līdzekļus viņa var ņemt, kā tikai no citiem īrniekiem un nomniekiem. Tātad vieni īrnieki būtu privilēģētā stāvoklī, jo viņiem viss ir izremontēts par citu nomnieku līdzekļiem.

Tā kā ... un es domāju, ka šis princips nekur neder, viņš jau praksē netiek piemērots, jo man ir pietiekami zināms, ka arī Rīgas domē ir šī rinda, kur dod šos dzīvokļus personām, kam tas ir nepieciešams, kuri tiek likti ārā no privātpašnieku mājām, ka viņiem liek tikai ar noteikumu segt

tādus pašus apgrūtinājumus. Tā kā tas nav nekas jauns un te Aģentūra nav izgudrojusi nekādas vējdzirnavas - šajā gadījumā.

Tā kā - jautājums par to, cik tad šis Nolikums ir pretrunīgs šiem citiem likumiem, ir pietiekami nepierādīts, lai par to šaubītos. Bet es tomēr negribu runāt par to, es negribu padarīt to par galveno problēmu, jo mani tas satrauc mazāk. Mani vairāk satrauc tas, ko es nākamajā semestrī stāstīšu saviem studentiem: kas ir valsts pārvaldes iestāde, kas ir normatīvs akts. Un man jāatgriežas atkal pie tā, ko mēs iesniedzām pašā sēdes sākumā un kur tika lemts jautājums par to, kurā brīdī, vai ir vērts vai nav vērts sēdes sākumā jau atzīt, ka spēku zaudējušu aktu nav vērts vēlreiz atzīt par spēku zaudējušu otrkārt, bet, neizlemjot jau netiktu izlemts jautājums, vai tas ir tas normatīvais akts, kas ietilpst Satversmes tiesas kompetencē. Es pilnīgi piekritu.

Mums bija šeit diskusija ar vienu tiesas locekli un es pilnīgi viņai piekrītu, ja šis jautājums tiek pacelts Satversmes tiesā, tad tikai Satversmes tiesa to var izlemt. Bet viņa var to izlemt un viņai vajag to izlemt. Bet viņa var un viņai vajag to izlemt, pamatojoties uz likumu. Un šeit, likumā, Satversmes tiesas likumā, vai nu labi vai slikti, bet melns uz balta ir ierakstīts, ka Satversmes tiesa var izskatīt tikai tos aktus, ko ir pieņēmusi Ministru kabineta pakļautībā esoša institūcija. Un šeit ir pilnīgi skaidrs, jau melns uz balta ir ierakstīts šeit - Finanšu ministrijas Nolikumā, ka tā ir pārziņā esoša iestāde, tātad nav pakļautībā esoša iestāde.

Un es domāju, ka tulkošanas veidā mēs nevaram paplašināt likumu, varam mēs labot... es personīgi varbūt ierakstītu, ka ne tikai pakļautībā esošās iestādes, bet arī pārraudzībā esošās iestādes, bet tas ir jāizdara likumdošanas ceļā, ne Satversmes tiesai pašai nosakot savu kompetenci un paplašinot to tālāk, nekā tas ir noteikts likumā.

Jautājums par to, kas tika pacelts, ka tas ir ministrijas institucionālās sistēma vai statuss, kura tur ieiet iekšā. Jā, institucionālais statuss, ja mēs raugāmies no tā, kā tas ir noteikts valsts pārvaldes reformas koncepcijā, ko savā laikā akceptējis Ministru kabinets. Tur ir ielikts arī šīs pārziņā esošās iestādes, kur pieder gan valsts iestādes, kas tiek uzturētas no budžeta, bet kurām nav nekādu valsts pārvaldes funkciju, un ir arī valsts akciju sabiedrības un uzņēmumi, kuri tiek uzturēti no pašfinansēšanās uz saimnieciskā aprēķina un kuriem arī nav valsts pārvaldes funkcijas. Bet, ja jau tā, tad tur ir iekšā arī sadarbības iestādes. Vēl ceturtā kategorija. Tās ir tādas iestādes, kuras saskaņā ar Ministru kabinetu... tās ir tīri privāto tiesību subjekti, privātas organizācijas, kurām valsts var uzticēt zināmas pārvaldes valstiskas funkcijas. Un Kabinets ir arī izdevis zināmus noteikums, kā to izdara, ka viņš izdod viņām pilnvarojumu par zināmu funkciju veikšanu un noslēdz attiecīgu līgumu. Piemēram, lai izdarītu automašīnu tehniskās apskates, kaut vai, un tā tālāk.

Bet tad, kad mēs arī šīs tīri privātās, kur valsts kapitāla nav ne daļas, ieskaitīsim... arī valsts pārvaldes iestādēs. Nekādā ziņā to nevar darīt. Jā, valsts var uzticēt zināmu valstisku pienākumu veikšanu šīm savām uzņēmēj sabiedrībām tajā skaitā. Jo tāpēc jau arī valsts viņas dibina un uztur, ka viņai ir dažas zināmas funkcijas, ko viņas var veikt... reizē, tā sakot, privātajām sabiedrībām un var nodot arī... ja viņa uzskata, ka izdevīgāk un labāk to var veikt valsts organizācija. Kaut gan mums ir arī tādi, kas apgalvo, ka tikai privātās sabiedrības to var veikt labāk. Un varbūt, ka tā tas arī ir. Arī šajā gadījumā. Ja šīs mājas būtu nodotas privātai sabiedrībai, varbūt tas būtu vēl veiksmīgāk un valstij vēl izdevīgāk. Bet tas jau ir cits jautājums, kas nav mūsu apspriešanas priekšmets.

Bet nekur un nevienā vietā nav paredzēts, ka viņi var... var veikt dažādas funkcijas, var veikt tehniskās apskates, veikt kaut kādas citas funkcijas, veikt kaut kādas uzskaites, vest kaut kādus reģistrus un tā tālāk... bet tie nav publiski reģistri, kuriem ir kaut kāds spēks ārpus šīs sistēmas, kuriem nav vispārējs spēks. Bet nekur un nevienā gadījumā nav paredzēts, ka šīm organizācijām varētu deleģēt tiesības izdot vispār obligātus normatīvus aktus. To likums neparedz un mūsu tiesību sistēmā ir skaidrs princips, ko es jau runāju, ka normatīvos aktus mūsu valstī var izdot tikai Saeima,

var izdot Ministru kabinets, var izdot pašvaldības un pēc īpaša likumā paredzēta pilnvarojuma var tikt uzdots arī citām valsts pārvaldes iestādēm. Es nezinu nevienu gadījumu, kur ar likumu būtu pilnvarots kādai uzņēmēj sabiedrībai un tālāk kaut kas noteikt. Ir uzdevumi atsevišķām ministrijām, ir uzdevumi ministriju pārraudzībā esošām iestādēm, es esmu sadūries ar tādiem, bet es nekad neesmu atradis, ka kādā likumā būtu pilnvarojums valsts uzņēmēj sabiedrībām izdot kādus normatīvos aktus.

Un tāpēc - es uzskatu, ka šis dokuments, kas ir izdots, pirmkārt, pat ja viņš tiek atzīts par normatīvu aktu, tad tas nav tā orgāna izdots, kuru pārrauga Satversmes tiesa.

Tālāk. Vai tas vispār ir uzskatāms par normatīvu aktu? Normatīvam aktam tādā nozīmē, ka tam ir nozīme ne tikai uz nenoteiktu personu skaitu, šinī gadījumā tas ir diezgan noteikts personu skaits, tas ir, respektīvi, Dzīvokļa komisija, kurai tas bija saistošs, bet katrā ziņā - tas neiziet no šīs iestādes sienām, normatīvais akts ir tas, ka tas iziet ārpus un tam jābūt publicētam, jābūt uzskaitītam un tā tālāk, un tāpēc šādu iekšējo dokumentu, kuru zina tikai iestādes darbinieki, nevar uzskatīt vispār par normatīvu aktu. Tie ir kaut kādi iekšējie noteikumi. Iestādes taču var izdot dažādus noteikumus. Kaut vai iekšējās kārtības noteikumus, lietvedības noteikumus, kas arī būs nenoteiktam personu lokam noteikti, domāti daudzkārtīgai pielietošanai, bet viņi ir šīs iestādes iekšējie noteikumi, par ko atbild viņi un kas nav izskatāmi ārpusē.

Šeit Cielavas kungs jau teica un drusciņ pieminēja bankas. Starp citu, savā laikā mums bija Krājbanka un kura, tāpat kā visas citas bankas, izdod kredītēšanas noteikumus. Respektīvi, izdod savus noteikumus, ar kuriem viņas nosaka, pie kādiem nosacījumiem viņa ir gatava piešķirt tam vai citam privāto tiesību subjektam kredītus. Un šie kredītēšanas noteikumi, tāpat, arī satur kaut kādas normas. Tie, atšķirībā no šiem noteikumiem, kuri nekur netika publicēti un netika izsludināti, viņi dažkārt pat ir publicēti, par viņiem raksta avīzēs un tā tālāk. Bet tie taču ir tīri privāts akts un nevienam tas neuzliek ārpus šīs bankas kādus pienākumus, un nevienam arī nav tiesības, pat ja ar viņu neslēdz šo kredītēšanas līgumu, viņam nav tiesības, atsaucoties uz šo iekšējo aktu, griezties tiesā un teikt - dodiet man tomēr 1 miljonu kredītu. Tāpēc es uzskatu, ka šie noteikumi katrā ziņā arī nepiekrīt... tas nepiekrīt publiska normatīva akta jēdzienam un to nevar uzskatīt par Satversmes tiesas izskatāmo jautājumu.

Es domāju, tie ir tie galvenie jautājumi. Diemžēl, man būtu vēl šis tas sakāms, bet, tā kā ir noteikts stingrs reglaments, kaut gan es domāju, ka šī problēma prasītu daudz plašāku un pamatīgāku apskatīšanu, bet nu - reglaments ir noteikts, es tam pakļaujos, un ar to atļaujiņiet arī man beigt.

A.Endziņš.

Paldies, Bišera kungs. Vai lietas dalībnieki vēlas izteikt repliku? Ģenerālprokuratūras pārstāve?

M.Kučinska.

Es pāris teikumos. No Cielavas kunga uzstāšanās debatēs un ko papildināja vēlāk Bišera kungs... norādīja, ka faktiski šo Nolikumu nevar uzskatīt par normatīvo aktu, jo tas nerada tiesības nevienam

ārpus Aģentūras un to zina tikai Aģentūras darbinieki. Nu, acīm redzot, diez vai pareizi tiks tulkots šis Nolikums, ka tas nerada tiesības nevienam citam ārpus Aģentūras, jo, diemžēl, šis Nolikums pieņemts nekonkrētam personu lokam un, diemžēl, viņš arī šim nekonkrētajam personu lokam rada šīs tiesības. Un te nefigurē vārds jeb atruna, ka tas būtu attiecināms tikai uz Aģentūras darbiniekiem. Pie tam - es gribētu teikt, ka šajā jautājumā, acīmredzot, jāņem vērā arī šodien sniegtās citu Nekustamā īpašuma aģentūras amatpersonu liecības tiesas sēdē, kuras viennozīmīgi paskaidroja, ka līdz 1996.gadam tiešām pastāvēja nolikums, kurš bija attiecināms un kurš regulēja īres tiesību piešķiršanu tikai Aģentūrā strādājošām personām. Bet, ņemot vērā, ka palielinājās šis nekustamā īpašuma skaits, kurš tika nodots pārvaldīšanā Aģentūrai, tad faktiski arī tika pieņemts jauns Nolikums.

Otrs moments, par ko es gribētu. Varbūt ir iznākusi tāda nesaprašanās, ka piešķirot nevar vadīties no Civillikuma normām. Es domāju, ka es savā uzstāšanās teicu, ka Civillikuma normas nevar piemērot, lemjot jautājumu par īres tiesību piešķiršanu, proti, tas ir, pieņemot lēmumus, jo iegūt īres tiesības uz dzīvojamo platību ir noformējamas ar lēmumu, un šāda noformēšana ir paredzēta speciālajos likumos. Dabiski, jau izskatot lietu mēs konstatējam, ka runājot par Aģentūras iebildumiem, ka šis izteikums ir uzskatāms par izteikumu pieteikties un iegūt šīs tiesības, saskaņā ar Civillikumu tad arī ir norādīts, ka faktiski, lai tiktu pie šī civiltiesiskā darījuma, lai noslēgtu šo īres līgumu, ir jābūt vispirms jau lēmumiem, kuri arī Aģentūrā tika pieņemti sākotnēji Dzīvokļu piešķiršanas komisijā, pēc tam valdē un padomē. Jo savādāk jau, diemžēl, šis ir darījums un viņš viennozīmīgi ir slēdzams, vadoties no Civillikuma normām.

Izskanēja vēl viedoklis, ka nevar privatizēt, ja ir apgrūtinājumi. Nu, godājamā tiesa, acīmredzot, šādu ierobežojumu nevienš likums neparedz, un, ja dzīvojamais fonds tiek nodots privatizācijai, tad ir privatizējams, un - ja ne savādāk, tad publiskā izsolē jebkurš dzīvoklis, arī tāds, kurš faktiski it kā neatbilst pašreizējam... nu, lai tas dzīvoklis varētu būt tūlīt lietošanas kārtībā. Tādu ierobežojumu nav.

Attiecībā par to, ka nevarētu atzīt šo Nolikumu par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža, jo ir arī gadījumi, kad dzīvokļus Aģentūra ir piešķīrusi likumīgi un pamatoti un ka līdz ar to šī Nolikuma atzīšana par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža - it kā šie pamatoti saņemto dzīvokļu ieguvēji tiktu nostādīti kaut kādu iespējamo represīvo līdzekļu piemērošanas priekšā. Godājamā tiesa, acīmredzot, jārunā ir par Aģentūras statūtiem, kur viņai ir deleģētas tiesības izīrēt dzīvokļus, un, ja šie dzīvokļi ir izīrēti saskaņā ar likumu, acīmredzot, problēmas par šādu dzīvokļu izīrēšanu nepastāvēs, jo statūti, kurus ir apstiprinājis Ministru kabinets, ir piešķīris šādu pilnvaru Nekustamā īpašuma aģentūrai. Un tas ir viens no viņu darbības lauka.

Attiecībā par to, ka pieteikums nav izskatīts pilnā apjomā. Es, acīmredzot, negribētu piekrist, jo visu dienu skatot šo pieteikumu, mēs runājam par Nolikuma neatbilstību visiem šiem speciālajiem likumiem, kas regulē īres tiesību piešķiršanu. Tas ir *dzīvokļu īres likums*, tas ir *palīdzības likums*, tas ir *privatizācijas likums*, un tie ir Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka kārtību, kā šie dzīvokļi ir piešķirami. Un arī izskatīšanas laikā mēs runājam par to, ka pastāv saskaņā ar šiem normatīvajiem aktiem gan trīs grupas, gan sešas rindas, kurās būtu jāreģistrē šie te dzīvokļu pieprasītāji, un ka viss šis, diemžēl, Nolikumā nav atspoguļots jeb ir atspoguļots pavisam savādāk. Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Aģentūras pārstāvis, Cielavas kungs? Vēlas vārdu replikai?

V.Cielava.

Tikai īsas replikas veidā. Attiecībā uz prokurores teikto, ka šis akts radīja tiesības nenoteiktam personu lokam. Ja mēs uz šo jautājumu skatāmies formāli, un, acīmredzot, šajā gadījumā mēs tā skatāmies, tad tās tiesības nevarēja radīt kaut vai tāpēc, ka šis Nolikums nebija publicēts. Un, ja viņš nav publicēts, tad viņš nav normatīvs akts. Tas ir galvenais kritērijs šajā sakarā.

Attiecībā uz šo dzīvokļu privatizāciju, tad tur, diemžēl, Nekustamā īpašuma aģentūra nebija lēmēja. Lai privatizētu attiecīgos dzīvokļus, bija vajadzīgs Ministru kabineta lēmums. Tas šajā gadījumā nebija. Tas man viss.

A.Endziņš.

Paldies. Bišera kungs vēlas izteikt repliku?

I.Bišers.

Es gribētu vienu nelielu piezīmi izteikt tikai replikas veidā. Es negribu teikt, ka īres līgumi un dzīvokļu īres jautājumi stāv ārpus civiltiesībām. Civillikumā vēl arvien ir nodaļa "Nomas līgumi" un jautājums ir tikai tas, ka - kamēr nebija reālas tirgus attiecības, mums bija vajadzīgs speciāls likums, kas šajā pārejas laikā regulēja un ierobežoja mazliet šīs vispārējās normas, bet tas nenozīmē, ka tur, kur šie ierobežojumi neattiecas, nav noteikti šie ierobežojumi, ka nevarētu pielietot civiltiesiskas normas.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma, ka spriedums tiks pasludināts šā gada 9.jūlijā pulksten 14.00 Satversmes tiesas sēžu zālē.

Stenogrāfiste M.Ceļmalniece

Tiesas sēdes sekretāre L.Vīnkalna